

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ»
(Ειδίκευση: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ)

Γλωσσικές επιλογές στο έργο του Αντώνη Σαμαράκη:
Μια ανάλυση με σώματα κειμένων

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
της
Ειρήνης Κανελλοπούλου
Πτυχιούχου του Τμήματος Θεολογίας
του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
2003

A.M.: 1013202004008

ΕΠΟΠΤΡΙΑ

Γεωργία Φραγκάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Καλαμάτα, 2022

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΙ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ»
(Ειδικευση: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ)

**Γλωσσικές επιλογές στο έργο του Αντώνη Σαμαράκη:
Μια ανάλυση με σώματα κειμένων**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
της
Ειρήνης Κανελλοπούλου
Πτυχιούχου του Τμήματος Θεολογίας
του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
2003

A.M.: 1013202004008

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γεωργία Φραγκάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (επόπτρια)
Γεώργιος Ανδρειωμένος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (μέλος)
Ουρανία Χατζηδάκη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Σχολής Ικάρων (μέλος)

Καλαμάτα, 2022

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	4
2. Ο λογοτέχνης Αντώνης Σαμαράκης	5
2.1 Σύντομα βιογραφικά στοιχεία	5
2.2 Το έργο του Αντώνη Σαμαράκη στο πλαίσιο της μεταπολεμικής λογοτεχνίας	7
2.3 Εργογραφία	10
3. Θεωρητικό πλαίσιο	15
3.1 Ανάλυση με σώματα κειμένων: Βασικές έννοιες	15
3.2 Σώματα κειμένων και λογοτεχνία: Υφολογία σωμάτων κειμένων	16
4. Δεδομένα και μεθοδολογία	19
5. Ευρήματα	22
5.1 Θεματικό λεξιλόγιο	22
5.2 Ρήματα γ' προσώπου με εναλλακτικούς τύπους	28
5.3 Εναλλακτικοί τύποι γραμματικών λέξεων	31
5.4 Αναφομοίωτα δάνεια	35
5.5 Τύποι Καθαρεύουσας	42
6. Συμπεράσματα	50
Βιβλιογραφία	53
Παράρτημα	56
Περίληψη	91
Abstract	92

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ θερμά την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κ. Γεωργία Φραγκάκη για την πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγηση που μου προσέφερε, καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας. Ευχαριστώ, επίσης, τις καθηγήτριες και τους καθηγητές μου στο μεταπτυχιακό αυτό για τις πολύτιμες γνώσεις που μου μετέδωσαν, που συνέβαλαν και στην παρούσα εργασία. Ειδικότερα οφείλω να ευχαριστήσω τα δύο άτομα που σχετίζονται περισσότερο με--- την παρούσα εργασία, την κ. Ο. Χατζηδάκη, χάρη στην οποία ήρθα σε επαφή με το αντικείμενο, την ανάλυση με σώματα κειμένων, και τον κ. Γ. Ανδρειωμένο που με το μάθημά του απέκτησα γνώσεις που αφορούν τη σύνταξη και την επιμέλεια εργασιών. Επιπροσθέτως, τις συμφοιτήτριες και τους συμφοιτητές μου, που συμπορευτήκαμε στο μεταπτυχιακό αυτό, για την συμπαράσταση, τη βοήθεια και τη συνεργασία κατά τη διάρκεια των σπουδών. Τέλος, οφείλω να ευχαριστήσω τα οικεία μου πρόσωπα, γονείς, φίλους και μαθητές, για την υποστήριξή τους και την πίστη τους σε εμένα, γεγονός που μου έδωσε επιπλέον δύναμη να φέρω εις πέρας το εγχείρημα αυτό.

1. Εισαγωγή

Η παρούσα διπλωματική εργασία στοχεύει στη μελέτη των γλωσσικών επιλογών του Αντώνη Σαμαράκη, οι οποίες είναι σημαντικές για τη διαμόρφωση του ύφους του, σε ένα σώμα κειμένων ορισμένων έργων του το οποίο δημιουργήθηκε για τους σκοπούς της εργασίας. Η μεθοδολογία της γλωσσολογίας σωμάτων κειμένων που ακολουθείται δίνει τη δυνατότητα με έναν περισσότερο αντικειμενικό τρόπο, όπως θα δούμε στη συνέχεια, να αναδειχθούν τα γλωσσικά στοιχεία που τον διακρίνουν από άλλους λογοτέχνες της εποχής του. Παράλληλα, η επιλογή έργων του Σαμαράκη από τέσσερις δεκαετίες της λογοτεχνικής του πορείας δίνει τη δυνατότητα να μελετήσουμε το ύφος του με βάση δεδομένα από μια εκτεταμένη χρονική περίοδο και να εντοπίσουμε συστηματικές γλωσσικές επιλογές που συγκροτούν το ύφος του.

Η εργασία αποτελείται από έξι κεφάλαια. Το επόμενο κεφάλαιο (2) αναφέρεται στη ζωή και στο έργο του λογοτέχνη. Πιο συγκεκριμένα, δίνονται σύντομα βιογραφικά στοιχεία για τον Σαμαράκη, αλλά και στοιχεία για την εποχή του και τη μεταπολεμική γενιά στην οποία εντάσσεται λογοτεχνικά. Επιπλέον, παρουσιάζονται πληροφορίες για το λογοτεχνικό του έργο. Στο τρίτο κεφάλαιο αναπτύσσεται το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας με αναφορά σε βασικές έννοιες της γλωσσολογίας σωμάτων κειμένων που είναι απαραίτητες για την ανάλυση των ευρημάτων. Επίσης, γίνεται αναφορά στη χρήση των σωμάτων κειμένων για την ανάλυση λογοτεχνικών έργων και ειδικότερα για τη μελέτη του ύφους σε λογοτεχνικά κείμενα. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα δεδομένα της έρευνας και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τη δημιουργία και την ανάλυση του σώματος κειμένων Σαμαράκη. Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα ευρήματα της έρευνας και αναλύονται οι γλωσσικές επιλογές του συγγραφέα που δημιουργούν το ύφος του. Τέλος, στο κεφάλαιο 6 εξάγονται τα συμπεράσματα της έρευνας.

2. Ο λογοτέχνης Αντώνης Σαμαράκης

2.1 Σύντομα βιογραφικά στοιχεία

Ο Αντώνης Σαμαράκης (1919-2003) γεννήθηκε στην Αθήνα στη διάρκεια του μεσοπολέμου, στις 16 Αυγούστου του 1919 σε μια λαϊκή περιοχή του Μεταξουργείου, κοντά στο σιδηροδρομικό σταθμό Λαρίσης. Οι γονείς του ήταν ο Ευριπίδης και η Ανδριάννα Σαμαράκη και είχε και έναν μικρότερο αδερφό τον Κώστα Σαμαράκη (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 46, 51). Ο ίδιος περιγράφει τη γειτονιά που μεγάλωσε σαν ένα μεγάλο σχολείο –μαζί με τη Βαρβάκειο Σχολή που φοίτησε–, μία μικρή «αυλή των θαυμάτων» του Ιάκωβου Καμπανέλλη, που οι άνθρωποι βίωναν κάθε λογής συναισθήματα και καταστάσεις (Ανδρειωμένος 2019: 333). Σε μικρή ηλικία αρρώστησε από αδενοπάθεια και ταλαιπωρήθηκε αρκετά, όμως με τη στήριξη της οικογένειάς του κατάφερε να το ξεπεράσει και να τελειώσει το δημοτικό σχολείο. Μάλιστα, τα δύο χρόνια που έπρεπε να βρίσκεται στο σπίτι ήρθε σε επαφή με τη λογοτεχνία, ελληνική και ξένη, διαβάζοντας πολλούς συγγραφείς, όπως ο Ντοστογιέφσκι και ο Τσέχωφ. Θαύμαζε κυρίως εκείνους τους συγγραφείς που είχαν έντονους κοινωνικούς προβληματισμούς και επιθυμούσαν με τη συγγραφή τους να συμβάλουν σε ένα καλύτερο μέλλον (Σαμαράκης 2020: 298-300).

Αφού τελείωσε το Δημοτικό, σπούδασε στη Βαρβάκειο Σχολή και έπειτα στη Νομική Σχολή Αθηνών. Στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα των σπουδών του εργάστηκε στο Υπουργείο Εργασίας από το 1935 ως το 1963, όχι όμως συνεχόμενα, καθώς με τον ερχομό της δικτατορίας του Ι. Μεταξά παραιτήθηκε, επανερχόμενος στη θέση αυτή το 1945 (Σαμαράκης 2020: 313-319). Στο διάστημα που δεν εργαζόταν εκεί συντηρούνταν κάνοντας διάφορες εργασίες, ολοκληρώνοντας ταυτόχρονα και τις σπουδές του στη Νομική Σχολή, τον Φεβρουάριο του 1941. Εργάστηκε για ένα διάστημα σε δικηγορικό γραφείο, αλλά παραιτήθηκε εξαιτίας των υποθέσεων που αναλάμβαναν, οι οποίες αφορούσαν την υπεράσπιση κακοποιών στοιχείων και όχι την προάσπιση της δικαιοσύνης για την οποία ο συγγραφέας ήθελε να μάχεται. Έτσι συνέχισε να δουλεύει σε πρόσκαιρες εργασίες, έχοντας να αντιμετωπίσει την φτώχεια και την πείνα που είχε ήδη επιφέρει η γερμανική κατοχή (Σαμαράκης 2020: 313-319).

Κατά τη διάρκεια της Κατοχής, το 1942, εντάχθηκε στο ΕΑΜ και στις 5 Μαρτίου του 1943 συμμετείχε σε αιματηρό συλλαλητήριο εναντίον του ναζισμού στην Αθήνα, όπου συνελήφθη για πρώτη φορά από τους ναζί, αλλά αφέθηκε ελεύθερος έπειτα από σκληρά βασανιστήρια (Σαμαράκης 2020: 320-322). Τον Ιούνιο του 1944, την τελευταία χρονιά της γερμανικής κατοχής, συνελήφθη και πάλι για δεύτερη φορά και καταδικάστηκε σε θάνατο, όμως κατάφερε να διαφύγει (Σαμαράκης 2020: 327, 334). Τα μετέπειτα χρόνια άρχισε σταδιακά τη

συγγραφή των έργων του, παράλληλα με το επάγγελμά του ως υπαλλήλου στο Υπουργείο Εργασίας (Σαμαράκης 2020: 336). Το 1962, κατά τη βράβευση του μυθιστορηματός του «Αρνούμαι», γνώρισε τη σύζυγό του, Ελένη Κουρεμπανά, η οποία ήταν και η ίδια συγγραφέας. Η σύζυγος του, με την οποία παντρεύτηκαν στις 9 Φεβρουαρίου του 1963, αποτέλεσε όχι μόνο τη σύντροφό της ζωής του, αλλά και τη μούσα του (Σαμαράκης 2020: 355).

Ξεχωριστή θέση στην καρδιά του είχε η Κύπρος, για την οποία ο συγγραφέας θεωρούσε ότι υπέφερε πολλά δεινά, όντας αποκομμένη από τη μητέρα Ελλάδα, και παρ' όλα αυτά συνέχιζε να αγωνίζεται. Ο Αντώνης Σαμαράκης ήλπιζε ότι κάποια στιγμή θα καταφέρει η Κύπρος να δικαιωθεί για όσα υπέστη. Το 1931 μάλιστα έγραψε και ένα ποίημα με τον τίτλο «Δεν ξεχνώ», με αφορμή τη συνάντησή του με τους Κύπριους αγωνιστές που ήταν εξόριστοι από τους Άγγλους (Σαμαράκης 2020: 383).

Εκτός από την Κύπρο ταξίδεψε σε πολλά άλλα μέρη και γνώρισε τη φτώχεια και την αδικία που είχαν να αντιμετωπίσουν οι κάτοικοι των πιο φτωχών οικονομικά χωρών, ερχόμενος αντιμέτωπος με την αδιαφορία του δυτικού κόσμου, εκείνου του κόσμου που ο ίδιος στην αυτοβιογραφία του χαρακτήρισε ως «δήθεν πολιτισμένο» (Σαμαράκης 2020: 386-388). Θεωρούσε ότι οι νεότερες κοινωνίες είναι γεμάτες με θρησκείες, φιλοσοφίες, ιδεολογίες, επιστήμες, τεχνολογίες και πληθώρα άλλων αγαθών, όμως είναι απογυμνωμένες από το βασικότερο όλων, την ανθρωπιά, η έλλειψη της οποίας έχει δημιουργήσει μεγάλο χάσμα μεταξύ του δυτικού και του ανατολικού κόσμου (Σαμαράκης 2020: 392).

Ο Αντώνης Σαμαράκης ήταν ένας άνθρωπος με ξεχωριστό χαρακτήρα, με ήθος και ευγένεια, που αγαπούσε πολύ τα παιδιά και δη τους εφήβους και άσκησε φιλανθρωπικό έργο για πολλά χρόνια. Γνωστή είναι, άλλωστε, η συνδρομή του σε φιλανθρωπικές οργανώσεις, όπως η UNICEF, στην οποία συμμετείχε για 20 περίπου χρόνια, και οι «Γιατροί χωρίς σύνορα» (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 120). Συμμετείχε σε διεθνή συνέδρια που αφορούσαν εργασιακά και μεταναστευτικά ζητήματα και, όπως προαναφέρθηκε, ταξίδεψε σε πολλά κράτη και ιδίως σε χώρες της Αφρικής. Συγκεκριμένα, ταξίδεψε ως εκπρόσωπος της UNESCO στην Αιθιοπία, με σκοπό τη συμβολή του στην επίλυση των προβλημάτων των κατοίκων της (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 116). Η πίστη του ότι τα παιδιά αποτελούν το μέλλον μιας χώρας οδήγησε στην έμπνευσή του για την ίδρυση της Βουλής των Εφήβων το 1996, δίνοντας την ευκαιρία στους έφηβους μαθητές να εκφράσουν τις απόψεις, τις σκέψεις και τους προβληματισμούς τους, ώστε να ακουστεί η φωνή τους ευρύτερα και δυναμικότερα (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 125).

Άξιο αναφοράς είναι ότι έλαβε πλήθος διακρίσεων και τιμών για τη φιλανθρωπική δράση του. Το 1966 τιμήθηκε με το βραβείο των Δώδεκα, το 1970 με το βραβείο της

Αστυνομικής Λογοτεχνίας στη Γαλλία και το 1982 τιμήθηκε για το σύνολο του έργου του από τη διοργάνωση Euroitalia (ΠΟ.Θ.Ε.Γ χ.χ. α). Το 1992 τιμήθηκε, επίσης, με τον Μεγαλόσταυρο του Τάγματος Μακαρίου Γ΄ στην Κύπρο, τον Μάιο του 1994 αναγορεύτηκε επίτιμος διδάκτορας του Τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και το 1999 επίτιμος διδάκτορας των Πανεπιστημίων Πατρών και Ιωαννίνων (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 124, 126). Το 1995 η Γαλλία τον τίμησε με τον Σταυρό του Ιππότη των Γραμμάτων και των Τεχνών, τριάντα επτά δήμοι στην Ελλάδα και στην Κύπρο τον ανακήρυξαν επίτιμο δημότη τους και ο Δήμος Αθηναίων του απένειμε το Χρυσό Μετάλλιο Αξίας της πόλης των Αθηνών (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 124, 126). Η Unicef τον έχρισε «πρεσβευτή καλής θελήσεως» για τα παιδιά του κόσμου και οι Γιατροί του Κόσμου του απένειμαν τον τίτλο του «πνευματικού πρεσβευτή» της οργάνωσης (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 120).

Ο Αντώνης Σαμαράκης, ο «αιώνιος έφηβος», όπως χαρακτηριζόταν, πέθανε στις 8 Αυγούστου 2003 στην Πύλο σε ηλικία 83 ετών. Το σώμα του δωρίστηκε, σύμφωνα με την επιθυμία του, στο Πανεπιστήμιο Αθηνών για έρευνες των φοιτητών της Ιατρικής Σχολής. Στο κέντρο της προθήκης, στο Μουσείο Ανατομίας της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, εκτίθεται η καρδιά του και σε παρακείμενη προθήκη ο σκελετός του (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 126).

2.2 Το έργο του Αντώνη Σαμαράκη στο πλαίσιο της μεταπολεμικής λογοτεχνίας

«Η μεταπολεμική λογοτεχνία εμφανίζεται από τα πρώτα χρόνια της κατοχής και είναι έντονα επηρεασμένη από τα πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα της εποχής» (ΠΟ.ΘΕ.Γ. χ.χ. β). Η εποχή εκείνη σηματοδεύτηκε από ιστορικά γεγονότα, όπως η γερμανική κατοχή, ο ελληνικός εμφύλιος (1946-1949) και η δικτατορία των συνταγματαρχών (1967-1974). Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι τα έντονα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα που μάστιζαν τη χώρα, επηρεάζοντας σαφώς και τους λογοτέχνες. Σύμφωνα με τον Σαχίνη (1965: 11), «τα κείμενα της εικοσαετίας 1945-1965 εικονίζουν καθαρά την αλλαγή» και αρχίζουν να θίγουν διαφορετικά θέματα της μεταπολεμικής εποχής, όπως η μοναξιά και η αποξένωση. Η Δώρα Μέντη (2007: 1408), επίσης, αναφέρει ότι οι πεζογράφοι, κατά την εικοσιπενταετία μεταξύ 1950 και 1975, επηρεασμένοι από τη μοντέρνα ευρωπαϊκή λογοτεχνία, αλλά και από όσα είχαν βιώσει οι ίδιοι, αποκτούν τη δική τους λογοτεχνική ταυτότητα με έργα στα οποία κυριαρχεί η ανάγκη για ανθρωπιά, ειρήνη, πολιτική ηθική. Συγκεκριμένα στην μεταπολεμική πεζογραφία εντάσσονται

όσοι γεννήθηκαν τις δεκαετίες του 1920 και 1930 και έδρασαν μεταξύ των ετών 1945-1974 (ΠΟ.Θ.Ε.Γ. χ.χ. β). Ένας από αυτούς τους πεζογράφους ήταν και ο Αντώνης Σαμαράκης, που έζησε όλα τα δραματικά γεγονότα των ετών αυτών, αποτυπώνοντάς τα με έμμεσο τρόπο στα έργα του.

Πιο συγκεκριμένα, ο Αντώνης Σαμαράκης ανήκει ως λογοτέχνης στη μεταπολεμική γενιά του 1945-1960, η οποία βίωσε άμεσα την διάψευση των προσδοκιών που υπήρχαν μετά τον τερματισμό των πολεμικών συρράξεων. Σε αντίθεση με άλλους συγγραφείς παρουσιάζει μεν τα προβλήματα της εποχής, όμως αφήνει να διαχέεται μια νότα ελπίδας και αισιοδοξίας στην ατμόσφαιρα των έργων του. Μάλιστα, στα διηγήματα και στα μυθιστορήματά του θίγει θέματα που αφορούν τον κοινωνικό ρεαλισμό, αναφερόμενος όχι μόνο στην ελληνική, αλλά και στην παγκόσμια μεταπολεμική ανθρώπινη μοίρα. Γι' αυτό οι ήρωές του είναι ανώνυμοι και οι τοποθεσίες το ίδιο, καθώς θεωρεί ότι τα προβλήματα του μεταπολεμικού κόσμου ήταν καθολικά και παγκόσμια και δεν αφορούσαν μόνο την ελληνική πραγματικότητα (Παππάς 1988: 8). Εστίασε σε θέματα που αφορούσαν τους νέους, τον έρωτα και την αγάπη, τη φτώχεια, προσθέτοντας σε αυτά την ελπίδα, αλλά μαζί και την ανησυχία, στοχεύοντας ταυτόχρονα και στην ηθική δικαίωση του ανθρώπου (Παππάς 1988: 9). Τονίζει το άγχος της εποχής, το οποίο χαρακτηρίζει ορισμένους από τους ήρωές του, όπως τον ήρωα στο διήγημα *Ξανθός Ιππότης*, που δεν μπορεί να κάνει παιδιά και νιώθει άγχος και μοναξιά, αλλά και τον ήρωα στο διήγημα *Ο τοίχος*, που αισθάνεται έντονα το άγχος, όταν υψώνεται ένας τοίχος, ο οποίος αποξενώνει τους ανθρώπους. Σύμφωνα με τον Σαμαράκη, η αδικία, η πολεμική απειλή, η βία και η ανασφάλεια, που αποτελούν χαρακτηριστικά τα οποία εντοπίζονται την κοινωνία ύστερα από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, είναι υπαίτια για τη δημιουργία του άγχους που καταβάλλει τους ανθρώπους (Παππάς 1988: 11).

Η έννοια της ανθρωπιάς, επίσης, είναι ένα από τα πιο έντονα στοιχεία του έργου του, που κορυφώνεται στο μυθιστόρημα του *Το λάθος*, στο οποίο ακόμα και ο σκληρός ανακριτής, που λειτουργεί σαν μηχανή, λυγίζει και φέρεται ανθρώπινα. Επιπλέον, η ανθρωπιά διακρίνεται και στο διήγημά του *Το ποτάμι*, στο οποίο ο συγγραφέας θέλει να δείξει ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι και κανένας πόλεμος δεν μπορεί να τους διαχωρίσει ή να τους κατατάξει σε ανωτέρους και κατώτερους. Σκοπό έχει να δώσει έμφαση σε όλα αυτά τα θέματα μέσα από τα διηγήματα και τα μυθιστορήματά του, στα οποία εναντιώνεται στα άδικα ολοκληρωτικά καθεστάτα, θίγοντας ταυτόχρονα το θέμα της μοναξιάς, της φτώχειας, της κοινωνικής ανισότητας, της καταπίεσης και του αδιεξόδου, το οποίο αντιμετώπιζαν πολλές φορές οι μεταπολεμικοί άνθρωποι.

Επιπροσθέτως, σε πολλά από τα διηγήματά του οι ήρωες είναι άνθρωποι που αγωνίστηκαν στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και δεν αισθάνονται δικαιωμένοι. Αντίθετα νιώθουν το συναίσθημα της ενοχής, καθώς δεν κατάφεραν μέσα από αυτό τον αγώνα να βοηθήσουν στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου (Παππάς 1988: 13). Ο Σαμαράκης, όπως και οι υπόλοιποι μεταπολεμικοί συγγραφείς, ασχολείται ιδιαίτερα και με την ορφάνια την οποία δημιούργησε ο πόλεμος. Η κατάσταση αυτή σημάδεψε τις νέες γενιές με αποτέλεσμα να βιώνουν έντονα το συναίσθημα της μοναξιάς, το οποίο εμφανίζεται και στα έργα του συγγραφέα, όπως στο διήγημα *Το παράθυρο* (Παππάς 1988: 14).

Ένα άλλο θέμα που παρατηρείται στο έργο του Σαμαράκη είναι η στάση του ανθρώπου – πολίτη απέναντι στα απολυταρχικά καθεστάτα (Παππάς 1988: 14). Ο συγγραφέας αντιτίθεται σε αυτά, προκρίνοντας την αντίσταση στις απολυταρχικές εξουσίες και τη διεκδίκηση της ατομικής και κοινωνικής ελευθερίας, που είναι δικαίωμα κάθε ανθρώπου σε όποιο μέρος της γης και αν βρίσκεται. Χαρακτηριστικό έργο σε αυτή τη θεματική είναι το μυθιστόρημά του *Το λάθος*, στο οποίο το άτομο που στοχοποιείται από την εξουσία ως ύποπτο δεν υποτάσσεται σε αυτήν, αλλά βγαίνει νικητής, δίνοντας ένα μήνυμα ελπίδας και αισιοδοξίας. Ακόμα, στο διήγημα *Αρνούμαι* δηλώνεται η άρνηση στην υποταγή και η αντίσταση στο κατεστημένο.

Ο συγγραφέας, βέβαια, θίγει και θέματα της κοινωνικής πραγματικότητας, όπως την αποξένωση των ανθρώπων στις μεγαλουπόλεις και τα σύγχρονα δημιουργήματα του τεχνικού πολιτισμού που έκαναν τις πόλεις απρόσωπες (διήγημα *Ο τοίχος*) αλλά και την θέση των νέων στην τότε πραγματικότητα που είτε δεν δικαιώνονται (διηγήματα *Το ποδήλατο* και *Ο τοίχος*) είτε είναι αυτοί που έχουν τη δύναμη να αλλάξουν την κατάσταση που επικρατεί (διήγημα *Και ώραν 7:15 μ.μ.*). Ο Αντώνης Σαμαράκης, λοιπόν, καταπιάνεται με μια πεζογραφία αστική, επικρίνοντας τον αστικό τρόπο ζωής που διαμορφώθηκε στον μεταπολεμικό κόσμο, διαμαρτυρόμενος για τη μορφή που πήρε η κοινωνία, η οποία θα έπρεπε να είναι καλύτερη από αυτή που ήταν κατά τη διάρκεια του πολέμου (Παππάς 1988: 15).

Η βασική του αρχή ήταν να διαμαρτυρηθεί για τα τεκταινόμενα και να προβληματίσει, χωρίς κάποια πολιτική σκοπιμότητα (Παππάς 1988: 20-21), αλλά με κέντρο της σκέψης του τον άνθρωπο. Δημιούργησε, με αυτόν τον τρόπο, το δικό του ύφος στην πεζογραφία που χαρακτηρίζεται από απλότητα, ειρωνεία, αυθεντικότητα, αλλά συγχρόνως έχει ένα λόγο που ρέει, δημιουργώντας ένταση και αγωνία. Άλλωστε, όπως αναφέρει για εκείνον ο Γιάννης Χατζίνης (Παππάς 1988: 20), «η φράση του κινείται με ταχύτητα, που επιβάλλει ο ίδιος ο ρυθμός –εσωτερικός και εξωτερικός– της σημερινής ζωής».

2.3 Εργογραφία

Ο Αντώνης Σαμαράκης ξεκίνησε να γράφει από μικρή ηλικία και έτσι ήταν 10 χρονών όταν έγραψε το πρώτο του ποίημα (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 62). Όταν ήταν 13 χρόνων, το 1933, παρακινήθηκε από έναν συμμαθητή του να ενταχθεί σε μια οργάνωση ενάντια στην κοινωνική αδικία, προκειμένου με τον γραπτό του λόγο να συμβάλει στην παρότρυνση για τη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου. Έτσι εντάχθηκε στην «Κοινωνική Αλληλεγγύη», από την οποία όμως αποχώρησε το 1935, καθώς έπρεπε να ακολουθεί μια σταθερή γραμμή, υπακούοντας σε οδηγίες, χωρίς να έχει την αναγκαία ελευθερία που πρέπει να έχει ένας συγγραφέας (Σαμαράκης 2020: 302, 304). Αφορμή γι' αυτό στάθηκε η απόρριψη ενός ποιήματος του, που είχε στείλει στο λογοτεχνικό περιοδικό της κομμουνιστικής νεολαίας, και η αιτία αυτής της απόρριψης ήταν ότι το ποίημα ήταν πολύ μελαγχολικό για την ηλικία του (Σαμαράκης 2020: 304).

Το 1933 δημοσιεύτηκε το πρώτο του ποίημα στο περιοδικό *Ξεκίνημα* με τίτλο «Ο θάνατος» (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 62). Συνεργάστηκε με το περιοδικό *Παιδικός Κόσμος*, χρησιμοποιώντας τα ψευδώνυμα «Σιγκάλ» και «Φωτεινό Σκοτάδι» και ξεκίνησε συνάμα τη δημοσίευση ποιημάτων και γρίφων στο περιοδικό *Διάπλασις των Παίδων*, όπου χρησιμοποιεί και πάλι το ψευδώνυμο «Φωτεινό Σκοτάδι» (Ανδρειωμένος 2019: 335). Παράλληλα, αλληλογραφεί με το ίδιο περιοδικό χρησιμοποιώντας ένα άλλο ψευδώνυμο, «Ελληνικόν Ιδεώδες» (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 60). Κατά τη διάρκεια της μαθητικής του ζωής υπήρξε αρχισυντάκτης στο σχολικό περιοδικό της Βαρβακειού Σχολής, στο οποίο δημοσίευε δικά του έργα όπως ποιήματα, μικρά πεζά, άρθρα και απόπειρες μετάφρασης κειμένων της αρχαίας γραμματείας, ενώ το 1933 συνέθεσε τον ύμνο της σχολής (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 64). Το 1936 ως φοιτητής της Νομικής Σχολής ξεκινά τη δημοσίευση ποιημάτων του στα περιοδικά *Νέα Εστία* και *Νεοελληνικά Γράμματα* (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 68). Το 1948, χρησιμοποιώντας κυρίως το ψευδώνυμο «Ιωσήφ Κυπριανός», δημοσιεύει στο περιοδικό *Ακτίνες* την ανθολογία *Το τραγούδι του παιδιού* και έτσι ο Σαμαράκης βρέθηκε σε ηλικία 14 ετών να συνυπάρχει σε ένα περιοδικό με καταξιωμένους λογοτέχνες της εποχής (Ανδρειωμένος 2019: 339).

Ο Αντώνης Σαμαράκης έχει γράψει πολλά ποιήματα και μάλιστα, όπως προαναφέρθηκε, ξεκίνησε από την ποίηση, κατέχοντας έτσι και την ιδιότητα του ποιητή πέρα από του πεζογράφου, αν και είναι γνωστός κυρίως με τη δεύτερη ιδιότητα. Η ποιητική πορεία του Α. Σαμαράκη διήρκεσε 20 περίπου χρόνια και όλα τα ποιήματά του εκδόθηκαν το 2008 (και επανεκδόθηκαν το 2016) συγκεντρωμένα σε έναν τόμο με επιμέλεια και πρόλογο από τον

Θανάση Θ. Νιάρχο (Ανδρειωμένος 2019: 333). Σε αυτά διακρίνονται επιδράσεις από τον Σολωμό, τον Παλαμά, τον Σεφέρη, τον Καβάφη και τον Καρυωτάκη, αλλά και η αναφορά του λογοτέχνη σε θέματα όπως η φύση, η μοναξιά, η παιδικότητα, ο έρωτας, ο πόλεμος και η κοινωνική αδικία (Ανδρειωμένος 2019: 345). Βασικό χαρακτηριστικό των ποιημάτων του είναι ότι ακολουθεί ως επί το πλείστον τις στιχουργικές φόρμες, με κάποιες εξαιρέσεις (Ανδρειωμένος 2019: 347).

Το 1954 στρέφεται πιο έντονα στην πεζογραφία εκδίδοντας την πρώτη του συλλογή διηγημάτων με τίτλο *Ζητείται Ελπίς*, που αποτελεί μια συλλογή δώδεκα διηγημάτων με περιεχόμενο κοινωνικό και αντιπολεμικό. Το έργο αυτό αρχικά αντιμετώπισε την αδιαφορία των βιβλιοπωλών, οι οποίοι άλλαξαν τη στάση τους έπειτα από την εγκωμιαστική κριτική του Ε. Π. Παπανούτσου στην εφημερίδα *Το Βήμα* και του Κλέωνα Παράσχου στην εφημερίδα *Η Καθημερινή* (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 89). Από τη χρονολογία στην οποία εκδόθηκε το έργο αντιλαμβανόμαστε ότι είναι επηρεασμένο από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και από τον Εμφύλιο Πόλεμο που ακολούθησε (1946-1949), μια και όπως αναφέρει και ο Παππάς (1988: 24) «δημιουργούσε καθαρά μία μεταπολεμική συνείδηση που δεν ήταν βέβαια άσχετη με τον πόλεμο και την αντίσταση». Επιπλέον, με βάση την Ιφιγένεια Τριάντου, αυτή η πρώτη συλλογή «αποτελεί μία κραυγή αγωνίας για όσα τραγικά συμβαίνουν στην μεταπολεμική Ελλάδα» (Τριάντου 2016: 74). Μετά τη λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου όλοι οι άνθρωποι προσπαθούν να ανακτήσουν τη ζωή τους και ελπίζουν σε μία καλύτερη πραγματικότητα, όμως οι ελπίδες τους διαψεύδονται, καθώς επικρατεί κοινωνική ανισότητα, η δημοκρατία βάλλεται και κυριαρχεί ένα ψυχροπολεμικό κλίμα στην ατμόσφαιρα (Τριάντου 2016: 75). Έτσι, σε αυτή τη συλλογή διηγημάτων παρακολουθούμε απλούς ανθρώπους να έρχονται αντιμέτωποι με τη σκληρή πραγματικότητα, την απαιτητική καθημερινότητα και ενίοτε ηθικά και προσωπικά διλήμματα, τα οποία κρίνουν τις αποφάσεις τους.

Το 1959 εκδίδεται το *Σήμα κινδύνου*, ένα κοινωνικό μυθιστόρημα με αστυνομικές αποχρώσεις, στο οποίο είναι έκδηλη από τον συγγραφέα η ανάγκη για την ύπαρξη αγωνίας ανησυχίας και ελπίδας σε κάθε άνθρωπο ως κινητήριων δυνάμεων για ένα καλύτερο μέλλον (Παππάς 1988: 27). Στο έργο του αυτό ο Σαμαράκης ήθελε να επισημάνει την αλλοτρίωση της καθημερινότητας εξαιτίας του φόβου του πολέμου και της πείνας και γι' αυτό δημιουργεί έναν «Δράκο» που τρομοκρατεί τα Φάρσαλα, αλλά, στη συνέχεια, μέσω των περιπετειών δύο βασικών ηρώων η αγωνία επεκτείνεται και στην Αθήνα (Σαμαράκης 2020: 349). Μάλιστα, ο ήρωας που επιλέγεται είναι ένας γιατρός, ο οποίος ρίχνει μια πέτρα σε ένα καφέ – ζαχαροπλαστείο προκειμένου να αφυπνίσει τους ανθρώπους, να τους κάνει να βγουν από το τέλμα στο οποίο βρίσκονται και να λάβουν δράση για όσα παράλογα συνέβαιναν στον

μεταπολεμικό κόσμο (Παππάς 1988: 28). Έτσι, ο λογοτέχνης εκπέμπει ένα σήμα κινδύνου προς την κοινωνία και τους ανθρώπους να κινητοποιηθούν για ένα καλύτερο αύριο.

Το 1961 εκδίδεται μία ακόμα συλλογή έντεκα διηγημάτων με τον τίτλο *Αρνούμαι* και με θέμα τον μεταπολεμικό κόσμο και τον μεταπολεμικό άνθρωπο (Παππάς 1988: 31). Σε αυτά τα διηγήματα εκφράζεται από τους ήρωες άρνηση απέναντι στον παράλογο τρόπο της καθημερινής διαβίωσης και ταυτόχρονα η αδήριτη ανάγκη για ένωση των ανθρώπων, προκειμένου να επιτευχθεί ένας καλύτερος τρόπος ζωής. Οι ήρωες είναι όλοι ευαισθητοποιημένοι άνθρωποι που με τον δικό τους τρόπο εκφράζουν την άρνηση σε ό,τι τους καταπιέζει και τους εγκλωβίζει.

Το 1965 ο συγγραφέας εκδίδει ένα από τα σημαντικότερα και πιο πολυσυζητημένα έργα του τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, *Το λάθος*. Το μυθιστόρημα αυτό αποτελεί ένα δυστοπικό έργο, με καφκικές και οργουελικές επιρροές (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 34, 36). Στο δυστοπικό αυτό μυθιστόρημα, καταδικάζονται τα ολοκληρωτικά καθεστώτα και προβάλλεται η αναγκαιότητα εναντίωσης προς αυτά ακόμα και με την προσωπική θυσία του καθενός. Ο κεντρικός χαρακτήρας του έργου έρχεται αντιμέτωπος με τις καταπιεστικές συνθήκες που προκύπτουν εξαιτίας του ολοκληρωτικού καθεστώτος το οποίο υπάρχει στη χώρα του, υποσκάπτοντας τις ατομικές και κοινωνικές ελευθερίες των πολιτών. Παρά την πίεση, όμως, ο ήρωας παρουσιάζεται να αντιστέκεται ως την τελευταία στιγμή και να μην λυγίζει. Αντίθετα, εκείνος που λυγίζει είναι ο ανακριτής ο οποίος, αν και καθεστωτικό όργανο, δείχνει ότι έχει ανθρωπιά μέσα του, δημιουργώντας έτσι ένα αίσθημα αισιοδοξίας και ελπίδας στους αναγνώστες, καθώς «η ολοκληρωτική εξουσία καταρρέει από τον ίδιο τον κόσμο της» (Παππάς 1988: 34).

Με το έργο αυτό ο συγγραφέας θέλει να υπενθυμίσει στους ανθρώπους τον αγώνα που έκαναν για να καταπολεμήσουν τον ολοκληρωτισμό του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ο οποίος στην πορεία ξεχάστηκε, οδηγώντας σε έναν μεταπολεμικό κόσμο όπου οι δυνάστες συνέχισαν να υπάρχουν. *Το λάθος* απέσπασε διθυραμβικές κριτικές από Έλληνες και ξένους λογοτέχνες και κριτικούς. Επιπλέον, έλαβε δύο βραβεία, το ελληνικό «Βραβείο των Δώδεκα», Έπαθλο Κώστα Ουράνη, το 1966, καθώς και το γαλλικό «Μεγάλο Βραβείο Αστυνομικής Λογοτεχνίας» το 1970 (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 99). Το 1975 γυρίστηκε σε ταινία γαλλικής, ιταλικής και δυτικογερμανικής παραγωγής με τίτλο *La faille* και αργότερα σε ταινία μεγάλου μήκους στο Ιράν, την Ελβετία και την Ιαπωνία (Νιάρχος & Παπαθανασίου 2020: 112). Με *Το λάθος* ο Αντώνης Σαμαράκης έγινε γνωστός στις περισσότερες χώρες του κόσμου και έτσι τα μηνύματα που ήθελε να μεταδώσει, όπως της ανθρωπιάς και της αντίστασης προς τα ολοκληρωτικά καθεστώτα, ταξίδεψαν πολύ πιο μακριά από τα ελληνικά σύνορα.

Το 1966 κυκλοφόρησε η συλλογή διηγημάτων του *Η ζούγκλα*, στην οποία εντάσσονται μερικά παλιά διηγήματα από τις συλλογές *Αρνούμαι* και *Ζητείται Ελπίς*, αλλά και μερικά καινούρια. Στα διηγήματα αυτά ο συγγραφέας εκφράζει τις ίδιες ανησυχίες με τα προηγούμενα, προσπαθώντας ταυτόχρονα να συμβάλει στην ένωση των ανθρώπων, ώστε να απαλλαχθούν από τη μοναξιά και να αντιμετωπίσουν από κοινού τα θέματα που τους αφορούν. Ο τίτλος είναι εμπνευσμένος από την «ζούγκλα» των ανθρώπων που επικρατούσε στη μεγαλούπολη της Αθήνας, δείχνοντας τον παραλογισμό της κοινωνίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα του παραλογισμού αυτού είναι το διήγημα *Οδός Σταδίου, Παραμονή Πρωτοχρονιάς*, που επανεκδόθηκε και στην επόμενη συλλογή του.

Το 1973 εκδόθηκε η συλλογή εννέα διηγημάτων *Το διαβατήριο*, με τα τρία πρώτα διηγήματα να είναι εμπνευσμένα από τη δικτατορία των συνταγματαρχών (21 Απριλίου 1967 έως 24 Ιουλίου 1974). Σε αυτά τα διηγήματα ο συγγραφέας εκφράζει και πάλι την απέχθειά του για τα ολοκληρωτικά καθεστώτα, αλλά και τη συγκίνησή του για τον συνεχή αγώνα του λαού, και ειδικότερα των νέων, για την ελευθερία και τη δημοκρατία (Σαμαράκης 2020: 367). Η συλλογή ξεκινά με το ομότιτλο διήγημα, στο οποίο απαγορεύεται σε έναν εργένη μεσήλικα να ταξιδέψει στο εξωτερικό, καθώς θεωρείται επικίνδυνος από το καθεστώς και γι' αυτό δεν του χορηγείται το διαβατήριο. Στο διήγημα αυτό ο συγγραφέας θίγει όχι μόνο κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα της εποχής, αλλά μεταφέρει και την προσωπική του εμπειρία, διότι και στον ίδιο αρνήθηκε το καθεστώς τη χορήγηση διαβατηρίου κατά τη διάρκεια της Χούντας, με την αιτιολόγηση ότι κάτι τέτοιο θα ήταν επικίνδυνο για το καθεστώς. Αποτέλεσμα αυτού να μην μπορέσει να ταξιδέψει στο εξωτερικό, και συγκεκριμένα στη Γαλλία, για να παραλάβει το «Μεγάλο Βραβείο Αστυνομικής Λογοτεχνίας» για το έργο του *Το λάθος*.

Το 1992 κυκλοφορεί η τελευταία συλλογή διηγημάτων του με τίτλο *Η κόντρα*, που περιλαμβάνει οκτώ διηγήματα. Τα διηγήματα αυτά δεν ξεφεύγουν από τη θεματολογία των προηγούμενων ετών, παρόλο που έχουν μεσολαβήσει είκοσι σχεδόν χρόνια από την έκδοση του τελευταίου έργου του. Έτσι, η θεματολογία αλλά και το ύφος του παραμένουν τα ίδια, συνεχίζοντας να υπηρετεί τον σκοπό του, δηλαδή την αφύπνιση των αναγνωστών απέναντι στα μείζονα κοινωνικά προβλήματα. Βασικό ρόλο στη συγκεκριμένη συλλογή διαδραματίζει ο θάνατος, καθώς στο ομότιτλο διήγημά της ένας κουρέας συνομιλεί με έναν πελάτη του, που αποδεικνύεται πως είναι πεθαμένος, και τον ετοιμάζει για την κηδεία του. Επιπλέον, σε άλλα δύο διηγήματα θίγεται και το θέμα της αυτοκτονίας. Στο τελευταίο του πάντως διήγημα, *Και ήνοιξε το φρέαρ της αβύσσου*, επικρατεί μια νότα αισιοδοξίας εκφραζόμενη από ένα παιδί.

Το 1996 κυκλοφορεί η αυτοβιογραφία του στην οποία ο ίδιος, με απλότητα και αμεσότητα, περιγράφει τα γεγονότα της ζωής του και αναφέρεται στα έργα του. Ο τρόπος με

τον οποίο ο λογοτέχνης παρουσιάζει τη ζωή και το έργο του κάνει την αυτοβιογραφία του να γίνεται εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και να διαβάζεται με ευκολία από κάθε αναγνώστη. Η αφήγηση αυτή κλείνει με μια σύντομη αναφορά σε εκείνον από τη σύζυγό του Ελένη Σαμαράκη.

Το 1998 ο Αντώνης Σαμαράκης ολοκληρώνει τη συγγραφική του πορεία με το μυθιστόρημα *En onόματι*, το κύκνειο άσμα του. Σε αυτό εκφράζεται έντονα ο φόβος του συγγραφέα για την αδρανοποίηση των ατόμων απέναντι στα προβλήματα της σύγχρονης εποχής. Επιλέγει ως χαρακτήρα του έργου του έναν έφηβο μαθητή της Β΄ τάξης Λυκείου, που εναντιώνεται σε όλα τα «εν onόματι» της κοινωνίας γράφοντας μία προκήρυξη, ξεκινώντας μια διαδικασία ενάντια σε όσους υποσκάπτουν τις προσωπικές ελευθερίες των ανθρώπων και παρεμβαίνουν με τον τρόπο τους στις αποφάσεις τους. Στην πορεία ακολουθούν ορισμένες καταστάσεις που καταλήγουν στη συνειδητοποίηση από πλευράς του εφήβου για το πόσο διεφθαρμένη και αδιάφορη είναι η κοινωνία. Η επιλογή ενός εφήβου στη θέση του πρωταγωνιστή δεν είναι τυχαία, καθώς ο Αντώνης Σαμαράκης πάντοτε αγαπούσε ιδιαίτερα τα παιδιά και τους εφήβους, θεωρώντας τους το μέλλον και την ελπίδα για την ανθρωπότητα. Ταυτόχρονα, στο έργο του αυτό τονίζεται ο αγώνας των ανθρώπων για τη διεκδίκηση της ελευθερίας τους, που αποτελεί βασικό αγαθό για κάθε άνθρωπο, σε κάθε εποχή και κάθε κοινωνία. Ένας αγώνας που συνήθως απαιτεί και προσωπικές θυσίες, ακόμα και αν αυτή τη θυσία είναι ίδια η ζωή.

Μετά τον θάνατό του, το 2021, εκδόθηκε το σύγγραμμα του «Γιατί είμαι χριστιανός», το οποίο ανακάλυψε στα συρτάρια του ανέκδοτο η σύζυγός του, Ελένη Σαμαράκη. Το σύγγραμμα αυτό αποτελεί μια κατάθεση ψυχής από τον συγγραφέα, που αναφέρεται στην έννοια του χριστιανισμού για εκείνον.

3. Θεωρητικό πλαίσιο

3.1 Ανάλυση με σώματα κειμένων: Βασικές έννοιες

Με τον όρο σώμα κειμένων εννοούμε μια συστηματική συλλογή γλωσσικών δεδομένων που προήλθαν φυσικά, που δημιουργήθηκαν δηλαδή σε αυθεντικές επικοινωνιακές περιστάσεις, και όχι τεχνητά στο πλαίσιο μιας διαδικασίας έρευνας, όπως, για παράδειγμα, σε μια συνέντευξη (Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 14). Σύμφωνα με τον Sampson (2001: 6 στο Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 15), ένα σώμα κειμένων αποτελεί «ένα εκτεταμένο δείγμα αυθεντικής χρήσης της υπό εξέταση γλώσσας, που συγκροτείται και χρησιμοποιείται ως πηγή στοιχείων για τη δημιουργία ή εξέταση υποθέσεων για τη φύση της γλώσσας». Τα σώματα κειμένων λοιπόν μπορούν να μελετηθούν έτσι ώστε να επιβεβαιωθούν ή όχι ερευνητικές υποθέσεις που βασίζονται στη βιβλιογραφία ή η μελέτη των ίδιων να αποτελέσει την αφορμή ώστε να διατυπωθούν νέες ερευνητικές υποθέσεις. Οι δύο αυτές δυνατότητες σχετίζονται με τις ερευνητικές προσεγγίσεις που ονομάζονται στη βιβλιογραφία *corpus-based* και *corpus-driven*. Η πρώτη προσέγγιση έχει ως στόχο την ανάλυση των δεδομένων με βάση μια θεωρητική προσέγγιση (λ.χ. βασισμένη σε μια θεωρία για το ύφος ενός λογοτέχνη προσπαθεί να ανακαλύψει αν τα ευρήματα οδηγούν στη θεωρία αυτή). Η δεύτερη προσέγγιση είναι πιο επαγωγική (λ.χ. με βάση τα δεδομένα ο ερευνητής καταλήγει σε παρατηρήσεις για το ύφος ενός λογοτέχνη) (McEnery & Hardie 2012: 24). Στην παρούσα εργασία η ερευνητική προσέγγιση που χρησιμοποιήθηκε είναι κυρίως η δεύτερη (*corpus-driven*).

Όπως τονίζει ο Sinclair (1996), το σώμα κειμένων πρέπει να μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ηλεκτρονική μορφή και να είναι κωδικοποιημένο με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι εύχρηστο (Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 16). Για την ανάλυση των σωμάτων κειμένων χρησιμοποιούνται εργαλεία τα οποία εστιάζουν στην ποσοτική και στην ποιοτική ανάλυσή τους (Χατζηδάκη 2021). Τέτοιου είδους μεθοδολογικά εργαλεία είναι οι κατάλογοι συχνότητας (*wordlists*), οι συμφραστικοί πίνακες (*concordances*) και οι λέξεις-κλειδιά (*keywords*).

Με τον όρο *κατάλογοι συχνότητας* νοούνται οι κατάλογοι στους οποίους εμφανίζεται η συχνότητα με την οποία παρατηρούνται τύποι ή λήμματα σε ένα σώμα κειμένων. Έτσι, εντοπίζονται τύποι ή λήμματα που εμφανίζονται με πολύ μεγάλη συχνότητα, με μικρότερη ή που έχουν ελάχιστες εμφανίσεις. Στις πρώτες θέσεις των καταλόγων συχνότητας συνήθως υπάρχουν και οι λεγόμενοι *κενοί τύποι*, οι οποίοι δεν έχουν λεξική σημασία, αλλά λειτουργούν ως φορείς γραμματικών σημασιών και σχέσεων (Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 62).

Οι συμφραστικοί πίνακες είναι πίνακες στους οποίους η *κομβική λέξη*, η λέξη δηλαδή που μελετάται, εντοπίζεται στο κέντρο προτάσεων ή περιόδων λόγου. Με αυτό τον τρόπο μπορούμε να παρατηρήσουμε τις λέξεις που προηγούνται ή έπονται της κομβικής λέξης και να διατυπώσουμε αντίστοιχες παρατηρήσεις (Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 67). Με τη χρήση των συμφραστικών πινάκων, αλλά και με άλλα εργαλεία, μπορούμε να μελετήσουμε και τις λεξικές συνάψεις, τις στατιστικά σημαντικές δηλαδή συνεμφανίσεις λέξεων (π.χ. *παίρνω θάρρος, δίνω κουράγιο*).

Τέλος, ως λέξεις-κλειδιά ορίζονται οι λέξεις που είναι στατιστικά σημαντικές στο σώμα κειμένων που μελετάμε σε σχέση με ένα άλλο σώμα κειμένων, το οποίο συνήθως είναι ένα σώμα κειμένων αναφοράς, ένα μεγαλύτερο δηλαδή σώμα κειμένων που συχνά περιλαμβάνει μεγαλύτερη ποικιλία κειμενικών ειδών (Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 73). Η μελέτη των λέξεων-κλειδιών μπορεί να δώσει στοιχεία για τα κυρίαρχα σημασιολογικά πεδία σε ένα σώμα κειμένων, τα οποία είναι σημαντικά για το περιεχόμενο των μελετώμενων κειμένων, ή για τη δομή των κειμένων, τα οποία ειδικά όταν αφορούν λογοτεχνικά σώματα κειμένων μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την υφολογική ερμηνεία των κειμένων (Fischer-Starcke 2009: 496). Αξίζει να αναφερθεί ότι οι λέξεις-κλειδιά μπορεί να είναι θετικές ή αρνητικές. Οι πρώτες είναι σημαντικές για το σώμα κειμένων που μελετάται, ενώ οι δεύτερες είναι περισσότερο σημαντικές για το σώμα κειμένων αναφοράς παρά για το σώμα κειμένων που μας ενδιαφέρει (Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 74). Στην εργασία αυτή οι κατάλογοι συχνότητας, οι συμφραστικοί πίνακες και οι λέξεις-κλειδιά αποτέλεσαν σημαντικά εργαλεία για τη μελέτη του ύφους στο σώμα κειμένων Σαμαράκη, το οποίο δημιουργήθηκε.

3.2 Σώματα κειμένων και λογοτεχνία: Υφολογία σωμάτων κειμένων

Η μελέτη με σώματα κειμένων, με τη βοήθεια εξελιγμένων λογισμικών των ηλεκτρονικών υπολογιστών που ακολουθείται σε πολλούς τομείς της γλωσσικής έρευνας, μεταξύ των οποίων και οι λογοτεχνικές σπουδές, είναι μια χρήσιμη μεθοδολογία ώστε να παρατηρηθούν, να περιγραφούν και να ερμηνευθούν τα υφολογικά χαρακτηριστικά λογοτεχνικών και μη λογοτεχνικών κειμένων (Balossi 2014: 41, 42). Η υφολογία σωμάτων κειμένων επιτρέπει στους ερευνητές, με τη χρήση μεθοδολογικών εργαλείων όπως αυτά που προαναφέρθηκαν στην υποενότητα 3.1, να διατυπώσουν παρατηρήσεις για το σώμα κειμένων το οποίο μελετάται.

Ζητήματα που μπορούν να μελετηθούν σε λογοτεχνικά κείμενα με τη χρήση σωμάτων κειμένων αφορούν, μεταξύ άλλων, λεξικές εκφράσεις και γραμματικές μορφές που χρησιμοποιούνται σε διαφορετικά λογοτεχνικά κείμενα και ποικιλίες (Biber 2011: 16). Μάλιστα

τις τελευταίες δεκαετίες έχουν γίνει πολυάριθμες μελέτες για γλωσσικά χαρακτηριστικά που σχετίζονται με το ύφος των λογοτεχνικών κειμένων και ειδικότερα τα τελευταία χρόνια οι μελέτες αυτές επικεντρώνονται στη μελέτη του λεξιλογίου με σκοπό να αναγνωριστούν τα κειμενικά χαρακτηριστικά που διακρίνουν έναν/μία συγγραφέα, ένα κείμενο από άλλα του ίδιου ή της ίδιας συγγραφέα ή ακόμα και έναν μυθιστορηματικό χαρακτήρα από άλλους στο ίδιο έργο (Biber 2011: 16). Όπως αναφέρει και η Mahlberg (2007: 220), με τις μεθόδους της υφολογίας σωμάτων κειμένων μπορούν να μελετηθούν και τα χαρακτηριστικά μιας λογοτεχνικής περιόδου σε σχέση με άλλες.

Τρεις κύριες μεθοδολογικές εφαρμογές έχουν χρησιμοποιηθεί για τους σκοπούς αυτούς, όπως τις συνοψίζει ο Biber (2011: 16): η ανάλυση λέξεων-κλειδιών, η μελέτη των λεξικών συμπλεγμάτων και ανάλυση των λεξικών συνάψεων. Και οι τρεις τύποι ανάλυσης απαιτούν τη χρήση δύο σωμάτων: ενός *σώματος κειμένων στόχου*, δηλαδή ενός μικρότερου σώματος στο οποίο μας ενδιαφέρει να μελετήσουμε γλωσσικά και υφολογικά χαρακτηριστικά, και ενός μεγαλύτερου σώματος κειμένων (*σώμα κειμένων αναφοράς*) με το οποίο συγκρίνεται το μικρότερο σώμα κειμένων που μας ενδιαφέρει (Biber 2011: 16). Τα οφέλη της σύγκρισης αυτής είναι πολλά, καθώς μας επιτρέπει να αναλύσουμε τα κείμενα που μας ενδιαφέρουν με πρωτοποριακές μεθόδους κι έτσι να προκύψουν καινούρια ερευνητικά δεδομένα, αλλά και να επιτευχθεί μια πιο αντικειμενική ανάλυση, καθώς τα δεδομένα αυτά δεν προκύπτουν από την κρίση του εκάστοτε ερευνητή, αλλά βασίζονται σε μια αντικειμενική προσέγγιση που προκύπτει από τη χρήση υπολογιστικών μεθόδων (Fischer-Starcke 2009: 494).

Όπως επισημαίνει η Fischer-Starcke (2009: 493, 494), παρόλο που τα σώματα κειμένων έχουν χρησιμοποιηθεί ευρέως για τη μελέτη μη λογοτεχνικών έργων, δεν έχουν χρησιμοποιηθεί στον ίδιο βαθμό για την μελέτη λογοτεχνικών κειμένων. Στα αγγλικά έχουν μελετηθεί γνωστά, ως επί το πλείστον, μυθιστορήματα, όπως το *The Waves* της Virginia Woolf και το *Pride and Prejudice* της Jane Austen, ή ποιητικά έργα. Ιδιαίτερα συχνή μέθοδο ανάλυσης αποτελεί η μελέτη του καταλόγου λέξεων-κλειδιών. Σημαντικό πλεονέκτημα αυτής της μεθόδου είναι ότι ο αναλυτής βασίζεται στις λέξεις αυτές για να μελετήσει τα κείμενα που τον ενδιαφέρουν, καθώς είναι στατιστικά σημαντικές για το σώμα κειμένων του, αποφεύγοντας να κάνει ο ίδιος την επιλογή τους, η οποία θα μπορούσε να αμφισβητηθεί ως διαδικασία που στηρίζεται σε υποκειμενικά κριτήρια (Fischer-Starcke 2009: 495). Σύμφωνα και με την Fischer-Starcke (2009: 496), η οποία έχει μελετήσει το έργο της Jane Austen *Pride and Prejudice* με αυτή τη μεθοδολογία, οι λέξεις-κλειδιά είναι πολύ σημαντικές για την μελέτη ενός σώματος κειμένων, καθώς υποδεικνύουν πολλά ζητήματα που αφορούν το περιεχόμενο και τη δομή των κειμένων και μπορούν να οδηγήσουν σε πολύ σημαντικά πορίσματα σε σχέση με το ύφος ενός

λογοτεχνικού κειμένου. Στην παρούσα εργασία για την υφολογική έρευνα του σώματος κειμένων Σαμαράκη θα ακολουθηθεί η ίδια μεθοδολογική προσέγγιση, με τη μελέτη των λέξεων-κλειδιών του σώματος κειμένων που μας ενδιαφέρει σε σχέση με λογοτεχνικά σώματα κειμένων της ίδιας χρονικής περιόδου.

4. Δεδομένα και μεθοδολογία

Για τους σκοπούς της εργασίας, όπως έχει προαναφερθεί, συγκροτήσαμε ένα σώμα κειμένων με έργα του Αντώνη Σαμαράκη, το οποίο συνοπτικά ονομάζουμε *Σώμα Κειμένων Σαμαράκη* (ΣΚΣ). Το ΣΚΣ περιλαμβάνει τέσσερα πεζά έργα του Σαμαράκη, καθένα από τα οποία ανήκει σε διαφορετική δεκαετία της λογοτεχνικής του δημιουργίας, και έχει μέγεθος συνολικά 110.280 λέξεις (βλ. Πίνακα 1).

Έργα ΣΚΣ	Χρονολογία α΄ έκδοσης	Δεκαετία	Αριθμός λέξεων
<i>Ζητείται Ελπίς</i>	1954	1950	12.761
<i>Το λάθος</i>	1965	1960	50.771
<i>Το διαβατήριο</i>	1973	1970	29.679
<i>Εν ονόματι</i>	1998	1990	17.069
Σύνολο			110.280

Πίνακας 1. Έργα του Αντώνη Σαμαράκη που περιλαμβάνονται στο ΣΚΣ

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω Πίνακα, στο ΣΚΣ περιλήφθηκαν έργα από τη δεκαετία του 1950 έως τη δεκαετία του 1990, με εξαίρεση τη δεκαετία του 1980 κατά την οποία ο λογοτέχνης δεν δημοσίευσε κάποιο έργο. Επομένως, τα τέσσερα έργα που θα μελετηθούν είναι τα εξής: η συλλογή διηγημάτων *Ζητείται Ελπίς*, που δημοσιεύθηκε τη δεκαετία του 1950, το μυθιστόρημα *Το λάθος* τη δεκαετία του 1960, η συλλογή διηγημάτων *Το διαβατήριο* τη δεκαετία του 1970 και το μυθιστόρημα *Εν ονόματι* τη δεκαετία του 1990.

Οι λόγοι που επιλέχθηκαν τα συγκεκριμένα έργα για να περιληφθούν στο ΣΚΣ είναι οι εξής: Το έργο *Ζητείται Ελπίς* αποτελεί το πρώτο πεζογράφημα του Σαμαράκη και ίσως ένα από τα περισσότερο διαβασμένα έργα του. Παράλληλα, *Το λάθος* είναι ένα πολυβραβευμένο έργο που αποτυπώνει έντονα τα πιστεύω του λογοτέχνη, ενώ *Το διαβατήριο* εντάσσεται σε μία δεκαετία με έντονες πολιτικές ανακατατάξεις και αναταραχή για τη χώρα, βασίζεται και σε προσωπικά βιώματα του συγγραφέα και συνάμα αποτελεί το μόνο έργο της δεκαετίας αυτής. Τέλος, το *Εν ονόματι* αποτελεί το κύκνειο άσμα του, το οποίο έχει αρκετή απόσταση χρονικά από τα προηγούμενα έργα του.

Για την ψηφιοποίηση των τεσσάρων έργων που περιλήφθηκαν στο ΣΚΣ ακολουθήθηκε η μέθοδος της οπτικής αναγνώρισης χαρακτήρων (Optical Character Recognition, OCR). Τα

κείμενα σαρώθηκαν και στη συνέχεια με το OCR μετατράπηκαν σε ηλεκτρονικά κείμενα. Τα κείμενα αυτά αποθηκεύτηκαν σε μορφή απλού κειμένου (txt), προκειμένου να μπορέσουν να αναλυθούν με υπολογιστικά εργαλεία. Για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το ελεύθερα διαθέσιμο *AntConc* 3.5.9 (<https://www.laurenceanthony.net/software/antconc/>) και η διαδικτυακή εφαρμογή *Sketch Engine*. Το ελεύθερα διαθέσιμο λογισμικό *AntConc* (Anthony 2014) προσφέρει τη δυνατότητα να γίνει πιο εύκολα η μεταφορά ανάμεσα στα μεθοδολογικά εργαλεία (π.χ. από τον κατάλογο συχνότητας στον συμφραστικό πίνακα της συγκεκριμένης λέξης που επιλέχθηκε στον κατάλογο συχνότητας) και επίσης προσφέρεται για τη σύγκριση ενός σώματος κειμένων με σώματα κειμένων αναφοράς της επιλογής του ερευνητή (Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 78). Το *Sketch Engine* αποτελεί μια διαδικτυακή εφαρμογή με συνδρομή που δημιουργήθηκε κυρίως για λεξικογραφικούς λόγους, αλλά χρησιμοποιείται και ευρύτερα για την ανάλυση σωμάτων κειμένων (Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 78). Η εφαρμογή παρέχει τη δυνατότητα δημιουργίας ενός νέου σώματος κειμένων, ενώ παράλληλα περιλαμβάνει ένα εκτεταμένο σώμα κειμένων στα ελληνικά το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε για ανάλυση είτε ως σώμα κειμένων αναφοράς. Επιπλέον, προσφέρει και άλλα μεθοδολογικά εργαλεία πέρα από τα γνωστά, όπως τη δημιουργία του λεξιλογικού προφίλ μιας λέξης (Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 78).

Καθώς η εργασία στοχεύει στον εντοπισμό γλωσσικών επιλογών του Σαμαράκη που διαμορφώνουν το ύφος του, προκρίθηκε μεθοδολογικά η δημιουργία λέξεων-κλειδιών του ΣΚΣ σε σύγκριση με άλλα λογοτεχνικά σώματα κειμένων της ίδιας περιόδου. Κατά την αναζήτηση του κατάλληλου σώματος κειμένων αναφοράς δεν βρέθηκε ένα διαθέσιμο σώμα λογοτεχνικών κειμένων που να καλύπτει τις δεκαετίες από το 1950 έως και τη δεκαετία του 1990. Γι' αυτό το λόγο επιλέχθηκε το ΣΚΣ να συγκριθεί με δύο διαφορετικά υποσώματα λογοτεχνικών κειμένων. Το ένα είναι το υποσώμα λογοτεχνικών κειμένων του *Διαχρονικού Σώματος Ελληνικών Κειμένων* (ΣΕΚ20, <http://greekcorpus20.phil.uoa.gr/>), το οποίο καλύπτει την περίοδο από τη δεκαετία του 1900 έως και τη δεκαετία του 1980 και περιλαμβάνει 1.289.550 λέξεις και το άλλο το υποσώμα λογοτεχνικών κειμένων του *Σώματος Ελληνικών Κειμένων* (ΣΕΚ, www.sek.edu.gr), το οποίο περιλαμβάνει δεδομένα από το 1990 έως το 2010 και αριθμεί 2.595.542 λέξεις. Τα δύο αυτά σώματα κειμένων έχουν δημιουργηθεί με ανάλογο τρόπο, έτσι ώστε να αποτελούν μια οικογένεια σωμάτων κειμένων. Περισσότερες πληροφορίες σε σχέση με τη συγκρότηση των δύο σωμάτων κειμένων δίνονται στα άρθρα των Goutsos (2010) για το ΣΕΚ και Goutsos κ.ά. (2017) για το ΣΕΚ20. Ειδικότερα, το υποσώμα λογοτεχνικών κειμένων και των δύο σωμάτων κειμένων αποτελείται από ποικιλία λογοτεχνικών ειδών, όπως μυθιστορήματα, διηγήματα, ποιητικά και θεατρικά κείμενα. Πρέπει

επίσης να τονιστεί ότι το ΣΕΚ περιλαμβάνει και λογοτεχνικά κείμενα από την κυπριακή γεωγραφική ποικιλία.

Με αυτό τον τρόπο δημιουργήθηκαν δύο κατάλογοι με λέξεις-κλειδιά του ΣΚΣ σε σχέση με το λογοτεχνικό υποσώμα του ΣΕΚ20 και του ΣΕΚ. Στη συνέχεια, έγινε σύγκριση των δύο καταλόγων και ομαδοποιήθηκαν οι λέξεις-κλειδιά ανάλογα με τη λειτουργία τους. Εντοπίστηκαν, επίσης, τύποι που μπορούν να λειτουργούν εναλλακτικά με άλλους τύπους που δεν εμφανίζονται στις λέξεις-κλειδιά του ΣΚΣ. Οι λέξεις-κλειδιά στις οποίες κυρίως εστίασαμε είναι οι θετικές λέξεις-κλειδιά, δηλαδή αυτές που είναι στατιστικά σημαντικές στο έργο του σε σχέση με το έργο άλλων λογοτεχνών. Σπανιότερα μελετώνται οι αρνητικές λέξεις-κλειδιά, κυρίως στην περίπτωση των εναλλακτικών τύπων έτσι ώστε να μελετηθεί η προτίμηση του Σαμαράκη σε συγκεκριμένο λεξιλόγιο. Κατά την ανάλυση των ευρημάτων, όπου χρειαζόταν να γίνει σύγκριση με ένα άλλο σώμα κειμένων σε σχέση με τη συχνότητα χρήσης των λέξεων που μας ενδιέφεραν, χρησιμοποιήθηκε το σώμα κειμένων elTenTen14, ένα σύγχρονο γενικό σώμα κειμένων της ελληνικής, με δεδομένα από το 2014, που περιλαμβάνει περίπου 2 δισεκατομμύρια λέξεις, και το οποίο είναι προσβάσιμο μέσω του Sketch Engine.

5. Ευρήματα

Από τη σύγκριση του ΣΚΣ με το ΣΕΚ και το ΣΕΚ20 προέκυψαν δύο κατάλογοι με λέξεις-κλειδιά (βλ. Παράρτημα), οι οποίοι παρουσιάζουν πολλές ομοιότητες. Οι κατάλογοι αυτοί στις περισσότερες περιπτώσεις συγχωνεύθηκαν με στόχο την σαφέστερη παρουσίαση των ευρημάτων. Ύστερα από την ομαδοποίηση των λέξεων-κλειδιών αναδείχθηκαν πέντε βασικές κατηγορίες λέξεων-κλειδιών, που μελετήθηκαν περαιτέρω: θεματικό λεξιλόγιο, δηλαδή λεξιλόγιο που συνδέεται με το περιεχόμενο των κειμένων (5.1), ρήματα γ' προσώπου με εναλλακτικούς τύπους (5.2), εναλλακτικοί τύποι γραμματικών λέξεων (5.3), αναφομοιώτα δάνεια, δηλαδή λέξεις που προέρχονται από άλλες γλώσσες και που δεν έχουν αφομοιωθεί μορφολογικά (5.4) και λεξιλόγιο της καθαρεύουσας (5.5).

5.1 Θεματικό λεξιλόγιο

Στον Πίνακα 2 παρουσιάζονται οι λέξεις-κλειδιά που συνδέονται με το περιεχόμενο των κειμένων, το θεματικό δηλαδή λεξιλόγιο. Στις δύο πρώτες στήλες του Πίνακα δίνεται η σειρά των λέξεων-κλειδιών με βάση τη στατιστική τους σπουδαιότητα στο ΣΚΣ. Πιο συγκεκριμένα, στην πρώτη στήλη δίνεται η σειρά των λέξεων-κλειδιών με σώμα αναφοράς το ΣΕΚ20, ενώ στη δεύτερη στήλη με σώμα αναφοράς το ΣΕΚ. Όσο μικρότερος είναι ο αριθμός τόσο πιο σημαντικές είναι οι λέξεις-κλειδιά. Στις περιπτώσεις που στον Πίνακα υπάρχει παύλα αυτό σημαίνει ότι η λέξη αυτή δεν είναι λέξη-κλειδί σε σύγκριση με το συγκεκριμένο σώμα κειμένων αναφοράς. Στην τρίτη στήλη δίνονται οι λέξεις-κλειδιά (παρουσιάζονται μαζί οι διαφορετικοί τύποι των λημμάτων) και στην τέταρτη στήλη η συχνότητα εμφάνισής τους στο ΣΚΣ.

A/A ΣΚΣ σε σύγκριση με ΣΕΚ20	A/A ΣΚΣ σε σύγκριση με ΣΕΚ	Λέξεις-κλειδιά	Συχνότητα εμφάνισης στο ΣΚΣ
2	2	μάνατζερ	195
127	88	άνθρωπος	116
755	-	άνθρωποι	43
610	-	άνθρωπο	37

881	-	ανθρώπου	24
140	79	άνθρωπός	21
251	112	άνθρωπό	17
8	3	σπορ	102
9	6	ανακριτής	94
38	-	ανακριτή	35
20	12	υπηρεσία	67
24	-	υπηρεσίας	59
-	23	σύστημα	64
15	9	προϊστάμενος	63
86	361	γραφείο	57
143	-	κοπέλα	45
156	100	κοπέλες	34
111	-	αυτοκίνητο	36
40	29	προκήρυξη	35
74	52	προκηρύξεις	34
-	279	προκήρυξή	6
-	280	προκηρύξεων	6
-	497	προκήρυξης	4
55	24	πράκτωρ	32
102	80	πράκτορες	26
311	162	πράκτορές	11
464	-	πράκτορα	7
54	-	καθεστώς	31
68	68	καθεστώτος	28
164	206	ξενοδοχείο	31
183	155	αμάξι	31
789	240	τσέπη	31

92	61	συνεργείο	29
-	192	μηχανή	28
88	41	τμηματάρχης	26
354	150	τμηματάρχη	10
153	144	υπάλληλος	26
80	37	ντιστριμπιτέρ	26
161	-	ανάκριση	25
-	535	ανακρίσεις	8
98	53	προϊστάμενο	23
768	-	προϊσταμένου	6
256	143	γκαρσόνι	22
599	-	δεσποινίς	22
53	36	αγών	21
215	183	πολίτης	20
157	110	σκάκι	19
294	242	λεωφορείο	17
285	-	πρόεδρος	16
833	-	σακάκι	15
528	538	σακακιού	8
261	252	ταχυδρομείο	14
791	412	τιμόνι	14
212	182	αδιάβροχο	13
680	-	αδιάβροχα	5
425	-	παντελόνι	13
237	202	στούντιο	12
312	323	προβολείς	11
268	432	φόρμα	11
295	530	γήπεδο	10

630	220	κάλτσα	10
814	-	κορδόνι	10
-	195	επισκευή	10
801	595	γραβάτα	9
804	-	ποδόσφαιρο	9
557	442	ποδοσφαίρου	6
336	210	γρανάζια	9
406	-	ποδήλατο	9
669	225	κλητήρας	8
388	328	ταγεράκι	8
783	-	εσώρουχα	8
-	522	παπούτσι	8
839	473	συνταξιούχος	7
465	438	τροχαίας	7
764	404	μηχανουργείο	6
762	403	κερκίδα	6
568	407	σλιπ	6
561	406	πρωτάθλημα	6
843	-	δράστης	6
565	-	ρεσεψιόν	6
-	614	κομπινεζόν	6
-	559	σουτ	6
739	379	τομεάρχου	5
716	373	λογιστού	5
798	-	καθεστώτα	5
722	-	πέτο	5
718	-	νεκροτομείο	5
717	-	ματ	5

-	616	ρεπούμπλικα	5
-	612	καπό	5
-	457	καμαριέρα	5
-	453	δακτυλογράφος	5
-	498/512	σέντερ χαφ	4
-	492	κουρείου	4

Πίνακας 2. Θεματικές λέξεις-κλειδιά στο ΣΚΣ

Οι λέξεις του Πίνακα 2 διακρίθηκαν σε έξι θεματικές κατηγορίες, οι οποίες φαίνεται να είναι σημαντικές στο ΣΚΣ.

- Επαγγέλματα και άλλες ιδιότητες: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνουμε λεξιλόγιο που αναφέρεται σε επαγγέλματα όπως *μάνατζερ, ανακριτής, πράκτορας, γκαρσόνι, υπάλληλος, κλητήρας, λογιστής, δακτυλογράφος και καμαριέρα*, βαθμούς και ιδιότητες που αφορούν την επαγγελματική ζωή όπως *προϊστάμενος, τμηματάρχης, τομεάρχης, συνταξιούχος και πρόεδρος*, αλλά και ευρύτερες ιδιότητες όπως *άνθρωπος, πολίτης, δράστης, κοπέλα και δεσποινίς*. Το γεγονός ότι εμφανίζονται ως λέξεις-κλειδιά τέτοιου είδους λέξεις, που χρησιμοποιούνται για την αναφορά σε πρόσωπα των έργων του Σαμαράκη, και όχι συγκεκριμένα ονόματα, όπως θα ήταν αναμενόμενο σε λογοτεχνικά κείμενα (Παππάς 1988: 8, 9), φαίνεται να σχετίζεται με τα χαρακτηριστικά της αοριστολογίας και της ανωνυμίας που υπάρχουν στον λόγο του Σαμαράκη. Όπως έχει παρατηρηθεί (Τριάντου 2016: 46-47), ο συγγραφέας επιλέγει να μην αναφέρεται με ονόματα σε πρόσωπα (ούτε και σε τοποθεσίες). Με αυτό τον τρόπο δημιουργεί ένα ύφος πιο ουδέτερο και καθολικό και αυξάνει την εμβέλεια του έργου του, καθώς όλοι μπορούν να είναι οι ήρωες των έργων του και το αντίστροφο, οι ήρωες των έργων του μπορεί να είναι ένας από εμάς. Ειδικά για τη λέξη *άνθρωπος*, η οποία είναι ιδιαίτερα συχνή, όπως φαίνεται από τον Πίνακα 2, αξίζει να σημειωθεί ότι δεν αποτελεί μόνο ένα βασικό μέσο για να επιτευχθεί η ανωνυμία, αλλά με τη χρήση της αναφέρεται και σε μια βασική αξία για τον συγγραφέα, εκείνη της ανθρωπιάς. Μάλιστα, ο ίδιος χαρακτηριστικά αναφέρει στην αυτοβιογραφία του ότι «κανένας μηχανισμός δεν θα κατορθώσει ποτέ να διαστρέψει τον άνθρωπο ... δεν θα κατορθώσει ποτέ να σβήσει στις καρδιές την αγιασμένη φωτιά της ανθρωπιάς και της αλληλεγγύης» (Σαμαράκης 2020: 365).

- **Εργασιακοί χώροι:** Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει λεξιλόγιο που δηλώνει εργασιακούς χώρους όπως *κουρείο, συνεργείο, μηχανουργείο, ξενοδοχείο, ρεσεψιόν, στούντιο, ταχυδρομείο, γραφείο, υπηρεσία* και *νεκροτομείο*. Οι χώροι αυτοί συνδέονται και με τα ανάλογα επαγγέλματα της προηγούμενης κατηγορίας. Έχει ενδιαφέρον ότι οι εργασιακοί χώροι που αποτελούν λέξεις-κλειδιά ποικίλλουν, καθώς αναφέρεται τόσο σε χώρους τεχνικών επαγγελμάτων (π.χ. *συνεργείο, κουρείο*) όσο και σε χώρους επαγγελμάτων γραφείου (π.χ. *υπηρεσία, ταχυδρομείο*).
- **Μέσα μεταφοράς:** Μια άλλη θεματική κατηγορία είναι εκείνη του λεξιλογίου που αφορά μέσα μετακίνησης, όπως *αμάξι, αυτοκίνητο, λεωφορείο, ποδήλατο*, μέρη τους (και ειδικά του αυτοκινήτου) π.χ. *ντιστριμπιτέρ, προβολείς, γρανάζια, τιμόνι, μηχανή, καπό* και άλλες σχετικές λέξεις όπως *επισκευή*. Πρόκειται για καθημερινό λεξιλόγιο, που συμβάλλει στη δημιουργία ενός ύφους οικείου και λιτού. Παράλληλα, χρησιμοποιείται και τεχνική ορολογία των μηχανικών αυτοκινήτων για αναφορά στα μέρη του αυτοκινήτου, όπως το *ντιστριμπιτέρ*. Αξίζει να σημειωθεί ότι την εποχή στην οποία ξεκίνησε να γράφει τα πεζά έργα του ο Αντώνης Σαμαράκης άρχισε και η ανάπτυξη στον τομέα των μέσων μαζικής μεταφοράς και ειδικότερα η ευρύτερη χρήση των αυτοκινήτων. Ο συγγραφέας, ο οποίος τοποθετεί τα έργα του κυρίως σε μεγαλουπόλεις, είναι εύλογο να αναφέρεται στα μέσα αυτά που χρησιμοποιούνταν ολόένα και ευρύτερα για την μετακίνηση των ανθρώπων. Ταυτόχρονα όμως είναι πιθανό με τη χρήση της τεχνικής ορολογίας να επιθυμεί να τονίσει το ότι όλα αυτά τα μέσα και ιδίως το αυτοκίνητο είναι μηχανές, δημιουργώντας έμμεσα την αντίθεση με τον άνθρωπο και τις αξίες που προωθεί με το έργο του.
- **Αθλήματα – χόμπι:** Άλλη μία θεματική κατηγορία είναι εκείνη που σχετίζεται με τον αθλητισμό, όπως *σπορ, αγώνας, πρωτάθλημα, γήπεδο, ποδόσφαιρο, κερκίδα, σέντερ χαφ, σουτ* και χόμπι όπως *σκάκι* και σχετικό λεξιλόγιο (π.χ. *ματ*). Οι περισσότερες λέξεις σε αυτή την κατηγορία αναφέρονται στο ποδόσφαιρο και σχετική ορολογία, όπως *σέντερ χαφ, σουτ*, ένα άθλημα ιδιαίτερα δημοφιλές ιδίως στους άνδρες, που αποτελούν και τους κεντρικούς ήρωες των έργων του.
- **Ενδυμασία:** Αρκετές λέξεις ανήκουν στη θεματική κατηγορία της ενδυμασίας όπως εξωτερικά ρούχα και αξεσουάρ (π.χ. *αδιάβροχο, φόρμα, ταγεράκι, σακάκι, πέτο, παντελόνι, τσέπη, γραβάτα, ρεπούμπλικα, παπούτσι, κορδόνι*), αλλά και εσώρουχα (π.χ. *κάλτσα, εσώρουχα, σλιπ, κομπινεζόν*). Το λεξιλόγιο αυτό είναι πιθανό να βοηθά στη διαμόρφωση μιας συνολικής εικόνας για τους χαρακτήρες, οι ενδυματολογικές

επιλογές των οποίων προσφέρουν στοιχεία για την ταυτότητά τους. Παράλληλα, πρόκειται για απλό και καθημερινό λεξιλόγιο, το οποίο συμβάλλει στην αμεσότητα και οικειότητα του ύφους του συγγραφέα.

- Κράτος: Άλλη μία θεματική κατηγορία είναι εκείνη του κράτους, η οποία περιλαμβάνει λεξιλόγιο που σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα με το κράτος όπως *καθεστώς, σύστημα, πολίτης, υπηρεσία, τροχαία, ανάκριση, προκήρυξη*. Είναι αναμενόμενη αυτή η θεματική κατηγορία για το έργο του Σαμαράκη, καθώς, όπως έχει προαναφερθεί, καταπιάνεται συχνά με θέματα που αφορούν την κοινωνία και ιδίως κάνει αναφορά σε ολοκληρωτικά καθεστώτα και στον αρνητικό τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το κράτος ακόμα και σε περιόδους δημοκρατίας. Χρησιμοποιεί τις λέξεις αυτές (π.χ. *σύστημα, υπηρεσίας*) για να στηλιτεύσει την κρατική εξουσία και για να αναφερθεί στην αντίδραση προς αυτήν (π.χ. *προκήρυξη*). Είναι ενδιαφέρον ότι το λεξιλόγιο αυτό συχνά χρησιμοποιείται σε γλωσσικό περιβάλλον με επίσημο και αυστηρό ύφος και πολλές φορές λόγια στοιχεία ή στοιχεία προερχόμενα από την Καθαρεύουσα.

5.2 Ρήματα γ' προσώπου με εναλλακτικούς τύπους

Στον Πίνακα 3 παρουσιάζονται ρηματικοί τύποι του γ' προσώπου που έχουν εναλλακτικούς τύπους και που αποτελούν λέξεις-κλειδιά του ΣΚΣ σε σύγκριση με το ΣΕΚ20 και το ΣΕΚ.

A/A ΣΚΣ σε σύγκριση με ΣΕΚ20	A/A ΣΚΣ σε σύγκριση με ΣΕΚ	Λέξεις - κλειδιά	Συχνότητα εμφάνισης στο ΣΚΣ
1	1	ήτανε	568
10	5	είχανε	155
511	275	κάνανε	23
-	239	έχουνε	21
-	317	ερχότανε	14
-	554	είπανε	14
308	209	σκεφτότανε	12
-	258	στεκότανε	10
-	398	καθότανε	10

-	599	μένανε	8
-	472	παίζουνε	7
742	380	υψωνότανε	5
-	486	διακόψανε	4
-	494	παιδευότανε	4
-	499	σαλεύανε	4
-	509	υποψιαζότανε	4
664	562	επιτύχει	7
-	434	γίνηκε	7

Πίνακας 3. Ρήματα γ' προσώπου με εναλλακτικούς τύπους στο ΣΚΣ

Οι περισσότεροι τύποι στον Πίνακα είναι τύποι του γ' ενικού και πληθυντικού προσώπου του παρατατικού σε -ε. Οι τύποι αυτοί μπορούν να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικά με τους τύπους χωρίς -ε (π.χ. *ήταν – ήτανε, σκεφτόταν – σκεφτότανε*) και γι' αυτό το λόγο είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι επιλέγονται συστηματικά από τον Σαμαράκη. Είναι μάλιστα αξιοσημείωτο ότι ο τύπος *ήτανε* είναι η πρώτη σε σειρά λέξη-κλειδί σε σχέση και με τα δύο σώματα κειμένων αναφοράς, ενώ και ο τύπος *είχανε* βρίσκεται στις πρώτες δέκα θέσεις από άποψη στατιστικής σπουδαιότητας.

Οι τύποι σε -ε χαρακτηρίζονται ως τύποι του προφορικού περισσότερο λόγου και, όπως επισημαίνουν οι Holton, Mackridge και Φιλιππάκη-Warburton (2007: 135), χρησιμοποιούνται «λιγότερο σε πιο επίσημα περιβάλλοντα». Όπως μπορούμε να συμπεράνουμε, η χρήση των τύπων αυτών από τον Σαμαράκη κάνει το ύφος πιο απλό και οικείο, προσδίδοντας ταυτόχρονα προφορικότητα στον γραπτό λόγο. Καθώς μάλιστα οι τύποι αυτοί είναι περισσότερο του προφορικού λόγου, αναζητήσαμε τα σημεία στο ΣΚΣ στα οποία χρησιμοποιούνται. Είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον ότι δεν εμφανίζονται μόνο στους διαλόγους, όπου η χρήση τους θα ήταν περισσότερο αναμενόμενη ίσως σε μια προσπάθεια «μίμησης» του προφορικού λόγου, αλλά και στην αφήγηση.

Εκτός από την προτίμηση στους τύπους ρημάτων γ' προσώπου σε -ε, ο Σαμαράκης δείχνει παράλληλα προτίμηση στη μη χρήση των εναλλακτικών τους τύπων. Έτσι, αναζητώντας ενδεικτικά τους εναλλακτικούς τύπους των δύο συχνότερων και στατιστικά σημαντικότερων τύπων (*ήταν – ήτανε, είχαν – είχανε*) παρατηρούμε ότι οι τύποι *ήταν* και *είχαν*

αποτελούν αρνητικές λέξεις-κλειδιά για το ΣΚΣ, κάτι που σημαίνει ότι είναι στατιστικά σημαντική η μη χρήση τους από τον Σαμαράκη (βλ. Πίνακα λέξεων-κλειδιών στο Παράρτημα).

Άλλο ένα στοιχείο που πρέπει να σημειωθεί είναι ότι, όπως φαίνεται στον Πίνακα 3, οι περισσότεροι τύποι σε -ε είναι λέξεις-κλειδιά σε σχέση με το ΣΕΚ και όχι σε σχέση με το ΣΕΚ20, γεγονός που υποδεικνύει ότι στα λογοτεχνικά κείμενα από το 1990 και μετά χρησιμοποιούνται περισσότερο οι τύποι όπως το *ήταν* και όχι οι τύποι όπως το *ήτανε*. Αντίθετα, οι τύποι που προτιμά ο Σαμαράκης εμφανίζονται αρκετά συχνότερα στη λογοτεχνία της περιόδου 1900-1989. Αν μάλιστα μελετήσουμε τη συχνότητα χρήσης των εναλλακτικών τύπων στο σύγχρονο σώμα κειμένων eITenTen14 του Sketch Engine, μπορούμε να παρατηρήσουμε μεγάλες αποκλίσεις στη συχνότητα υπέρ των τύπων χωρίς -ε (π.χ. το *ήταν* έχει 3.633.351 εμφανίσεις, ενώ το *ήτανε* 38.193 και το *είχαν* έχει 807.892 εμφανίσεις, ενώ το *είχανε* 12.430). Το τελευταίο στοιχείο σε συνδυασμό με τη συχνότερη χρήση των τύπων χωρίς -ε στο ΣΕΚ μας οδηγεί στην υπόθεση ότι η χρήση τύπων όπως το *ήτανε* μπορεί να είναι και ένα χαρακτηριστικό της λογοτεχνικής παραγωγής πριν από τη δεκαετία του 1990.

Άλλα δύο ρήματα που έχουν περιληφθεί στον Πίνακα 3 ως ρήματα που έχουν εναλλακτικό τύπο είναι το *γίνηκε* και το *επιτύχει*. Το πρώτο είναι εναλλακτικός τύπος αορίστου του *έγινε*, ο οποίος χαρακτηρίζεται ως οικείος και σπάνιος τύπος (ΛΚΝ 1998) αλλά και πιο λαϊκός (Μπαμπινιώτης 2002: 416). Το δεύτερο είναι τύπος του λόγιου ρήματος *επιτυγχάνω* και θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί εναλλακτικά με τον τύπο *πετύχει* του πιο λαϊκού ρήματος *πετυχαίνω*. Στο ΣΚΣ δηλαδή επιλέγεται ο τύπος του πιο επίσημου ρήματος *επιτυγχάνω*.

Σε σχέση με το *γίνηκε* μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι ο χαρακτηρισμός του ΛΚΝ «σπάνιος» επιβεβαιώνεται και από τα αποτελέσματα στο σώμα κειμένων eITenTen14 του Sketch Engine, στο οποίο απαντά μόνο 831 φορές και τα περισσότερα παραδείγματα προέρχονται είτε από παλαιότερα κείμενα, λογοτεχνικά ή ιστορικά, είτε χρησιμοποιείται ειρωνικά. Στο ΣΚΣ ο τύπος *γίνηκε* εμφανίζεται σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις στο έργο της δεκαετίας του 1950 *Ζητείται Ελπίς*, ενώ σε μία μόνο περίπτωση εμφανίζεται στο έργο της δεκαετίας του 1960 *Το λάθος* στο πλαίσιο ενός διαλόγου («Κέρδισα κι εγώ ένα παιχνίδι και κάτι γίνηκε!»). Αυτό φανερώνει ότι ο τύπος αυτός ήταν πιο εύχρηστος σε παλαιότερες εποχές και με την πάροδο του χρόνου άρχισε να φθίνει η χρήση του. Αντίθετα, ο τύπος *έγινε* δεν εμφανίζεται στο έργο της δεκαετίας του 1950, ενώ χρησιμοποιείται στα έργα των δεκαετιών 1960, 1990 στα οποία ο τύπος *γίνηκε* δεν εμφανίζεται καθόλου, πέραν της μίας περίπτωσης που προαναφέρθηκε στη δεκαετία του 1960.

Τέλος, ως προς τον τύπο *επιτύχει* είναι αξιοσημείωτο ότι χρησιμοποιείται κυρίως στο έργο του Σαμαράκη *Το λάθος* από υπαλλήλους της κυβέρνησης, οι οποίοι προσπαθούν να

κάνουν έναν πολίτη να ομολογήσει τη δράση του ενάντια στο καθεστώς. Στο συγκεκριμένο έργο εντοπίζεται και ευρύτερα συχνή χρήση της Καθαρεύουσας, η οποία συνδέεται με τα ολοκληρωτικά καθεστώτα. Είναι ενδιαφέρον ότι τύπος *πετύχει* εντοπίζεται και αυτός στο ίδιο έργο, σπανιότερα βέβαια από το *επιτύχει*, χρησιμοποιείται όμως από τον πολίτη που προσπαθεί να διαφύγει από τους υπαλλήλους της υπηρεσίας. Με βάση αυτή την παρατήρηση μπορούμε να υποθέσουμε ότι ο Σαμαράκης χρησιμοποιεί την εναλλαγή λόγιων και λαϊκών τύπων για να διακρίνει τον λόγο των χαρακτήρων. Εδώ πιο συγκεκριμένα με την επιλογή του *επιτύχει* έναντι του *πετύχει* και το αντίστροφο διακρίνει τη γλώσσα που χρησιμοποιούσαν οι κρατικοί υπάλληλοι από αυτή που χρησιμοποιούσαν οι απλοί άνθρωποι και μάλιστα όσοι ήταν αντίθετοι στο ολοκληρωτικό καθεστώς.

5.3 Εναλλακτικοί τύποι γραμματικών λέξεων

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιάσουμε μια ομάδα γραμματικών λέξεων, λέξεων δηλαδή που δεν έχουν λεξικό περιεχόμενο, αλλά γραμματική λειτουργία στη γλώσσα, όπως οι δείκτες λόγου, οι σύνδεσμοι, τα επιρρήματα, οι προθέσεις κ.λπ., και οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν εναλλακτικά με άλλες λέξεις με την ίδια λειτουργία. Η προτίμηση προς τον ένα ή τον άλλο ισοδύναμο τύπο μπορεί να μας προσφέρει στοιχεία για το ύφος του Σαμαράκη και τις γλωσσικές επιλογές του ακόμα και σε σχέση με λέξεις που δεν έχουν λεξικό περιεχόμενο.

Στους Πίνακες 4 και 5 συγκεντρώνονται οι γραμματικές λέξεις-κλειδιά με τους εναλλακτικούς τους τύπους στο ΣΚΣ σε σχέση με το ΣΕΚ20 και το ΣΕΚ αντίστοιχα. Εκτός από τα υπόλοιπα στοιχεία που έχουμε δει και στους προηγούμενους πίνακες, στην τέταρτη στήλη καταγράφεται εάν αποτελούν θετικές ή αρνητικές λέξεις-κλειδιά με τα σύμβολα + ή - αντίστοιχα, δηλαδή αν είναι στατιστικά σημαντική η εμφάνισή τους στο ΣΚΣ σε σχέση με τα σώματα κειμένων αναφοράς ή όχι. Για παράδειγμα, το *αν* είναι στατιστικά σημαντικό στο ΣΚΣ σε σύγκριση με το ΣΕΚ20, ενώ το εναλλακτικό του *άμα* δεν είναι. Αντιστοίχως, το *σα* είναι στατιστικά σημαντικό στο ΣΚΣ σε σύγκριση με το ΣΕΚ, ενώ το *σαν* δεν είναι. Οι λέξεις εμφανίζονται στους Πίνακες συγκεντρωμένες ανά ζεύγος ή ομάδα εναλλακτικών τύπων.

A/A	Λέξεις-κλειδιά	Συχνότητα εμφάνισης στο ΣΚΣ	Αρνητική – θετική λέξη-κλειδί
-----	----------------	-----------------------------	-------------------------------

32	όμως	299	+
187	αλλά	256	+
887	μα	58	-
427	αν	328	+
922	άμα	3	-
35	τίποτα	202	+
949	τίποτε	8	-
790	και	3741	+
888	κι	457	-
898	για	862	+
60	διά	29	-
702	επειδή	5	+
936	διότι	4	-
103	πως	522	+
255	τις	328	+
892	τάς	7	-
75	πάνω	141	+
946	επάνω	5	-
893	απάνω	3	-
97	μία	119	+
902	μίας	1	-
142	μόνο	193	+
908	μόνον	3	-
634	λίγο	128	+
925	ολίγον	1	-
309	σε	598	+
7	στο	1331	+
30/365	στην/στη	603/337	+

207	στον	304	+
612	στις	90	+
883	εις	65	-
21	από	1221	+
886	απ'	19	-

Πίνακας 4. Εναλλακτικοί γραμματικοί τύποι του ΣΚΣ (λέξεις-κλειδιά σε σύγκριση με το ΣΕΚ20)

A/A	Λέξεις-κλειδιά	Συχνότητα εμφάνισης στο ΣΚΣ	Αρνητική – θετική λέξη-κλειδί
140	όμως	299	+
631	μα	58	-
4	σα	198	+
633	σαν	132	-
27	πως	522	+
627	ότι	129	-
610	επειδή	5	+
633	γιατί	158	-
96	τίποτα	202	+
656	τίποτε	8	-
204	δηλαδή	98	+
194	ήτοι	10	+

Πίνακας 5. Εναλλακτικοί γραμματικοί τύποι του ΣΚΣ (λέξεις-κλειδιά σε σύγκριση με το ΣΕΚ)

Οι παραπάνω εναλλακτικοί γραμματικοί τύποι διακρίθηκαν σε τρεις κατηγορίες: α) εκείνους που εμφανίζουν διαφορές που συνδέονται με τον βαθμό προφορικότητας ή επισιμότητας, την προτίμηση για συγκεκριμένο κειμενικό είδος ή την παλαιότητα της λέξης, β) εκείνους που αποτελούν τύπους της καθαρεύουσας ή της δημοτικής και γ) εκείνους που είναι πλήρεις ή συγκεκριμένοι τύποι.

- Διαφορές που αφορούν τον βαθμό προφορικότητας ή επισημότητας, την προτίμηση για συγκεκριμένο κειμενικό είδος ή την παλαιότητα της λέξης: Όπως φαίνεται από τους Πίνακες 4 και 5, για να δηλωθεί η αντίθεση, ο συγγραφέας προτιμά το *όμως* και το *αλλά* έναντι του *μα*, καθώς τα δύο πρώτα είναι θετικές λέξεις-κλειδιά στο ΣΚΣ, ενώ το *μα* αρνητική λέξη-κλειδί (ΣΕΚ20). Με βάση το ΛΚΝ (1998) το *μα* θεωρείται προφορικός τύπος. Οι τύποι *όμως* και *άλλα* χρησιμοποιούνται μεν στον προφορικό λόγο (ιδίως ο τύπος *αλλά* που θεωρείται αντίστοιχος προς τον δημοτικό *μα*, πρβλ. Λεξικό Πρωΐας 1933), αλλά παρατηρούνται πιο έντονα από το *μα* σε επίσημα κείμενα (Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 136). Διαπιστώνεται, λοιπόν, ότι ο συγγραφέας χρησιμοποιεί τους τύπους *όμως* και *άλλα* που εμφανίζονται κυρίως στον γραπτό λόγο και όχι το *μα*, που θεωρείται πιο προφορικό και λογοτεχνικό (Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 136). Επίσης, προτιμά το υποθετικό *αν* έναντι του *άμα*, το οποίο είναι περισσότερο προφορικός τύπος. Είναι αξιοσημείωτο ότι ο συγγραφέας προτιμά τους πιο κοινούς στον γραπτό λόγο τύπους αντιθετικών και υποθετικών λέξεων (*όμως*, *αλλά*, *αν*), παρόλο που οι τύποι *μα* και *άμα* είναι πιο προφορικοί και θα ταίριαζαν με το ύφος του συγγραφέα, ο οποίος, όπως έχουμε ήδη αναφέρει (βλ. 5.2), συνηθίζει να χρησιμοποιεί απλό και καθημερινό λεξιλόγιο. Κάτι ανάλογο συμβαίνει και με τον αιτιολογικό σύνδεσμο *επειδή*, ο οποίος, αν και πιο επίσημος (Holton, Mackridge & Φιλιππάκη-Warburton 2007: 230), προτιμάται από τον Σαμαράκη έναντι του *γιατί* που θεωρείται πιο συχνά χρησιμοποιούμενος και πιο αρμόζων στον απλό λόγο (1.977.137 εμφανίσεις στο Sketch Engine έναντι 675.597 εμφανίσεων του *επειδή*, πρβλ. και Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 136). Επιπλέον, ο Σαμαράκης επιλέγει γενικά πιο συχνούς τύπους όπως το *τίποτα* αντί του *τίποτε* (βλ. 539.428 εμφανίσεις έναντι 120.858 του *τίποτε* στο Sketch Engine), αλλά και νεότερους χρονικά, καθώς το *τίποτε* θεωρείται παλαιότερος τύπος σε σχέση με το *τίποτα* (ΛΚΝ 1998). Αντίθετα από τα παραπάνω, ο λογοτέχνης προτιμά τον ειδικό σύνδεσμο *πως* έναντι του *ότι*, παρόλο που ο τελευταίος είναι γενικά πολύ συχνότερος από τον πρώτο (λ.χ. έχει 9.083.387 εμφανίσεις στο Sketch Engine έναντι 2.427.054 περίπου εμφανίσεων του *πως*). Παράλληλα, σε αντίθεση με την προτίμηση πιο επίσημων τύπων, όπως το *επειδή* και το *αν*, επιλέγει τη χρήση του πιο προφορικού τύπου *σα* (Μπαμπινιώτης 2002: 1567) έναντι του *σαν*.
- Καθαρεύουσα – δημοτική: Όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε στους Πίνακες 4 και 5, ο συγγραφέας, όπως είναι εύλογο σε σχέση με το ύφος του, επιλέγει τους πιο δημοτικούς τύπους έναντι εκείνων που απαντούν στην καθαρεύουσα, διατηρώντας την απλότητα και την προφορικότητα στο λόγο του, γεγονός που έχει επισημανθεί και στην

ενότητα αυτή, αλλά και στην ενότητα 5.2. Έτσι, επιλέγει τους τύπους για έναντι του *διά*, τις έναντι του *τας*, *μία* έναντι του *μιαν*, *μόνο* έναντι του *μόνον*, *λίγο* έναντι του *ολίγον* και *σε* (όπως και στο *στην/στη*, *στον*, *στις*) έναντι του *εις*. Σπανιότερα τύποι της καθαρεύουσας, όπως το *ήτοι*, αποτελούν λέξεις-κλειδιά του ΣΚΣ. Όπως θα συζητηθεί αναλυτικότερα στην ενότητα 5.4, οι τύποι της καθαρεύουσας χρησιμοποιούνται σε συγκεκριμένα σημεία του κειμένου και με συγκεκριμένο στόχο, ενώ οι τύποι της δημοτικής σε όλο το κείμενο.

- Πλήρεις ή συγκεκριμένοι τύποι: Όπως φαίνεται από τους Πίνακες 4 και 5, ο Σαμαράκης προτιμά τους πλήρεις τύπους έναντι των συγκεκριμένων, όπως, για παράδειγμα, το *από* έναντι του *απ'* και το *και* έναντι του *κι*, παρότι έχει παρατηρηθεί ότι οι συγκεκριμένοι τυποι είναι γενικά συχνότεροι στα λογοτεχνικά κείμενα (Γούτσος & Φραγκάκη 2015: 136-137).

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ο Αντώνης Σαμαράκης επιλέγει γενικά συχνούς και νεότερους τύπους γραμματικών λέξεων, χωρίς να προτιμά τύπους που συνηθίζονται σε λογοτεχνικά κείμενα. Επίσης, δεν επιλέγει πάντοτε τον πιο προφορικό τύπο, αν και το κάνει ορισμένες φορές (π.χ. *σα*). Προτιμά τους τύπους της δημοτικής, αλλά χρησιμοποιεί και τύπους της καθαρεύουσας για συγκεκριμένους σκοπούς. Παρατηρείται, λοιπόν, ότι ο συγγραφέας δημιουργεί ένα απλό ύφος, όχι όμως συμβατικά λογοτεχνικό.

5.4 Αναφομοίωτα δάνεια

Στην ενότητα αυτή θα αναφερθούμε σε μια ομάδα λέξεων-κλειδιών του ΣΚΣ οι οποίες αποτελούν αναφομοίωτα δάνεια της ελληνικής από άλλες γλώσσες. Δάνειες λέξεις ονομάζονται οι «λέξεις που εισέρχονται σε μια γλώσσα από μια άλλη γλώσσα (ή διάλεκτο) μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή» της ιστορίας της γλώσσας (Παπαναστασίου 2001). Το φαινόμενο του δανεισμού είναι ένα φυσικό φαινόμενο για όλες τις γλώσσες, καθώς, σύμφωνα με την Αναστασιάδη-Συμεωνίδη (1996: 95) «οι γλώσσες δεν έχουνε σταθερό και αμιγές λεξιλόγιο... Το λεξιλόγιο, σαν την κινούμενη άμμο, υπόκειται σε έντονη γλωσσική μεταβολή, η οποία σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στο δανεισμό». Ο Ξυδόπουλος (2011: 100), ακολουθώντας τις διακρίσεις των Πετρούνια και Τομπαΐδη, κάνει λόγο για λαϊκά δάνεια, δηλαδή «λέξεις που εισήχθησαν σε μία γλώσσα από νεότερες γλώσσες κατά την πιο πρόσφατη εποχή». Τα πιο πρόσφατα λαϊκά δάνεια, που δεν έχουν αφομοιωθεί φωνολογικά και μορφολογικά, ονομάζονται αναφομοίωτα δάνεια.

Στις λέξεις-κλειδιά του ΣΚΣ, σε σύγκριση με το ΣΕΚ και το ΣΕΚ20, υπάρχουν αρκετοί τύποι αναφομοίωτων δανείων και μάλιστα σε υψηλές θέσεις της κατάταξης. Συγκεκριμένα, παρατηρούνται στο σύνολο 33 λέξεις-κλειδιά από τις οποίες φραστικά ονόματα αποτελούν τα εξής: *καφέ σπορ, φέρι μποτ, λούνα παρκ και σέντερ χαφ* και γι' αυτό εμφανίζονται μαζί στον Πίνακα 6.

Α/Α ΣΚΣ σε σύγκριση με το ΣΕΚ20	Α/Α ΣΚΣ σε σύγκριση με το ΣΕΚ	Λέξεις-κλειδιά	Συχνότητα εμφάνισης στο ΣΚΣ
2	2	μάνατζερ	195
14/8	26/3	καφέ σπορ	98
42/39	20/18	φέρι μποτ	35
76	-	κονιάκ	29
80/37	-	ντιστριμπιτέρ	26
72/90	101/104	λούνα παρκ	24
330	-	μπαρ	18
172	139	μπλοκ	17
150	142	φιλμ	17
185	241	ασανσέρ	17
577	-	χολ	14
247	131	κοντρόλ	13
237	202	στούντιο	12
297	222	σέξι	10
663	-	σινεμά	10
404	-	πάσο	9
448	-	πλαζ	9
383	274	Μπάτμαν	8
461	-	μίνι	7
651	564	πορτατίφ	7
655	606	τρακ	7
546	347	γουικέντ	6
766	405	μποξ	6

568	407	σλιπ	6
763	-	κομπιούτερ	6
852	-	οκεί	6
565	-	ρεσεψιόν	6
-	559	σουτ	6
711	-	καπό	5
717		ματ	5
734	-	σόου	5
614	614	κομπινεζόν	5
615	615	πλακέ	5
-	498/512	σέντερ χαφ	4

Πίνακας 6. Αναφομοίωτα δάνεια στις λέξεις-κλειδιά του ΣΚΣ

Οι λέξεις του Πίνακα 6 ανήκουν γενικά στο απλό και καθημερινό λεξιλόγιο. Τα περισσότερα αναφομοίωτα δάνεια είναι λέξεις-κλειδιά του ΣΚΣ σε σύγκριση με το ΣΕΚ20 και λιγότερα σε σχέση με το ΣΕΚ, γεγονός που φανερώνει ότι τα λογοτεχνικά έργα από το 1990 και μετά περιλαμβάνουν περισσότερα αναφομοίωτα δάνεια στα κείμενά τους.

Τα αναφομοίωτα δάνεια που εμφανίζονται ως λέξεις-κλειδιά στο ΣΚΣ προέρχονται κυρίως από την αγγλική και τη γαλλική γλώσσα. Πιο συγκεκριμένα, από τη γαλλική γλώσσα προέρχονται 15 λέξεις (*κονιάκ, ντιστριμπιτέρ, ασανσέρ, γουικέντ, καφέ σπορ, σινεμά, πλαζ, μπλοκ, πορτατίφ, τρακ, σλιπ, καπό, κομπινεζόν, πλακέ, ρεσεψιόν*), από την αγγλική γλώσσα 18 λέξεις ή φραστικά ονόματα (*μάνατζερ, φέρι μποτ, λούνα παρκ, μπαρ, μπλοκ, φιλμ, χολ, κοντρόλ, στούντιο, σέξι, Μπάτμαν, μίνι, μποξ, κομπιούτερ, οκεί, σουτ, σόου, σέντερ χαφ*) και από την ιταλική γλώσσα μόνο 1 λέξη (*πάσο*). Η λέξη *μπλοκ* προέρχεται και από τη γαλλική και από την αγγλική γλώσσα (ΛΚΝ 1998). Το γεγονός ότι οι δάνειες λέξεις προέρχονται κυρίως από την αγγλική και τη γαλλική συμβαδίζει και με σχετικές παρατηρήσεις στη βιβλιογραφία (βλ. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη 1996).

Διαπιστώνεται, επίσης, ότι τα αναφομοίωτα δάνεια από την αγγλική γλώσσα υπερέχουν σε αριθμό έναντι εκείνων από τη γαλλική, όχι όμως με μεγάλη διαφορά. Άλλωστε, τα παλαιότερα χρόνια η γαλλική γλώσσα είχε μεγαλύτερη επιρροή, με αποτέλεσμα να υπάρχουν περισσότερες λέξεις ή φράσεις προερχόμενες ως δάνεια από αυτήν. Μάλιστα, η γαλλική γλώσσα αποτελεί δανείστρια γλώσσα π.χ. *ασανσέρ*, αλλά και μεσολαβήτρια γλώσσα σε δάνεια από την αγγλοαμερικάνικη π.χ. *γουικέντ* (Αναστασιάδη-Συμεωνίδη 1996). Στη

σύγχρονη εποχή η αγγλική γλώσσα έχει πιο έντονη επιρροή στο ελληνικό λεξιλόγιο, μια και ορισμένοι όροι της, ιδίως οι συνδεδεμένοι με τις νέες τεχνολογίες, έχουν καταστεί διεθνείς. Τέτοιες είναι και οι λέξεις *οκεί* και *κομπιούτερ* που βρίσκουμε να είναι στατιστικά σημαντικές στο ΣΚΣ.

Ορισμένα από τα δάνεια αυτά αποτελούν λέξεις που μπορούν να χαρακτηριστούν ότι ανήκουν σε ειδικό λεξιλόγιο, όπως αυτές που σχετίζονται με την ορολογία του αυτοκινήτου (*καπό*, *ντιστριμπιτέρ*), εκείνες που αποτελούν ποδοσφαιρικούς όρους (*σουτ*, *σέντερ χαφ*), αλλά και αυτές που σχετίζονται με την ένδυση (*σλιπ*, *κομπινεζόν*). Γενικότερα, οι περισσότερες λέξεις αφορούν απλό και καθημερινό λεξιλόγιο (*πορτατίφ*, *κομπιούτερ*, *μπλοκ*, *πάσο*, *οκεί*) και προσδίδουν φυσικότητα και προφορικότητα στο ύφος του Σαμαράκη. Όπως επισημαίνει η Παπαβασιλείου (2018: 28) «ο λόγος του είναι απλός και καθημερινός, με έναν τρόπο να προσεγγίζει τον απλό άνθρωπο».

Τα αναφομοίωτα δάνεια που εντοπίζουμε στο ΣΚΣ μπορούν να διακριθούν σε θεματικά πεδία και συγκεκριμένα στα εξής: αθλητισμός (*σουτ*, *σέντερ χαφ*, *μίνι*, *ματ*), ονόματα – τίτλοι (*Καφέ Σπορ*, *Μπάτμαν*, *δεσποινίς Σέξι*), αυτοκίνητα (*ντιστριμπιτέρ*, *καπό*), ενδυμασία και εμφάνιση (*σλιπ*, *κομπινεζόν*, *μίνι*, *σέξι*), διασκέδαση (*λούνα παρκ*, *μπαρ*, *σινεμά*, *φιλμ*, *σόου*, *πλαζ*, *γουικέντ*), χώροι (*χολ*, *ασανσέρ*), επαγγελματική ζωή (*μάνατζερ*, *κοντρόλ*, *στούντιο*), αντικείμενα καθημερινής χρήσης (*μπλοκ*, *πλακέ*, *κομπιούτερ*, *μποξ*, *πορτατίφ*), διάφορα (*φέρι μποτ*, *πάσο*, *τρακ*, *οκεί*). Αξιοσημείωτο είναι ότι οι λέξεις που αφορούν τον αθλητισμό, τις ονομασίες και τα επαγγέλματα προέρχονται κυρίως από την αγγλική γλώσσα, ενώ οι λέξεις που αναφέρονται στα αυτοκίνητα και στην ενδυμασία προέρχονται κυρίως από τη γαλλική.

Στη συνέχεια θα αναλύσουμε περισσότερο τις λέξεις που ανήκουν στα θεματικά αυτά πεδία:

- Αθλητισμός: Στο θεματικό πεδίο αυτό ανήκουν τα αναφομοίωτα δάνεια από την αγγλική γλώσσα *σουτ*, *σέντερ χαφ*, *μίνι*, *ματ*. Οι τρεις πρώτες λέξεις χρησιμοποιούνται ως όροι από τον χώρο του ποδοσφαίρου και η τέταρτη από το σκάκι. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι συνεμφανίζονται με άλλο ειδικό λεξιλόγιο του ποδοσφαίρου (π.χ. η λέξη *σουτ* με τα *φάλτσο*, *συρτό γωνιακό* ή η λέξη *μίνι* με το *πρωτάθλημα*). Ειδικά για το φραστικό όνομα *σέντερ χαφ* αξίζει να σημειωθεί ότι αναφέρεται στον «κεντρικό από τους μεσαίους παίκτες, στο παλαιότερο σύστημα διάταξης των παικτών στο ποδόσφαιρο» (ΛΚΝ 1998). Από το ότι αναφέρεται σε παλαιότερο σύστημα διάταξης των παικτών στο ποδόσφαιρο είναι πιθανό να εξηγείται ότι το φραστικό όνομα είναι λέξη-κλειδί σε σχέση με το ΣΕΚ, που καλύπτει την περίοδο 1990-2010 και όχι σε σχέση με το ΣΕΚ20.

- Ονόματα – τίτλοι: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα δάνεια από την αγγλική *μάνατζερ*, *Μπάτμαν* και *Σέξι*, αποδιδόμενα και τα τρία ως ψευδώνυμα σε χαρακτήρες των έργων του Σαμαράκη. Τα δύο τελευταία μάλιστα χρησιμοποιούνται για την αναφορά σε μία καθηγήτρια στα φραστικά ονόματα *δεσποινίς Μπατμαν* και *δεσποινίς Σέξι*. Οι λέξεις αυτές συνδέονται, μεταξύ άλλων, με νέα επαγγέλματα για την εποχή, όπως *μάνατζερ*, και με την μαζική κουλτούρα, όπως ο *Μπάτμαν*, και με αυτό τον τρόπο είναι μοντέρνες και οικείες για τους αναγνώστες. Ταυτόχρονα, η χρήση τους συμβάλλει στη διατήρηση της ανωνυμίας των χαρακτήρων των έργων του Σαμαράκη, ένα χαρακτηριστικό της γραφής του λογοτέχνη στο οποίο έχουμε ήδη αναφερθεί.
- Αυτοκίνητα: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται μηχανολογικοί όροι από τη γαλλική γλώσσα (*ντιστριμπιτέρ* και *καπό*), οι οποίοι ανήκουν σε πιο ειδικό λεξιλόγιο, που όμως είναι εύχρηστο στην καθημερινή ζωή. Ο Σαμαράκης επιλέγει να χρησιμοποιεί τις αναφομοίωτες δάνειες λέξεις και όχι τα μεταφραστικά τους ισοδύναμα. Για παράδειγμα, το μεταφραστικό ισοδύναμό του *ντιστριμπιτέρ*, δηλαδή του οργάνου του αυτοκινήτου «που διακόπτει την κατάλληλη στιγμή το συνεχές ρεύμα» (ΛΚΝ 1998), ο *διανομέας*, δεν εμφανίζεται ποτέ στο ΣΚΣ. Οι όροι αυτοί εμφανίζονται στο ΣΚΣ κυρίως στη δεκαετία του 1960, μια δεκαετία στην οποία αναπτύσσονται επαγγέλματα που συνδέονται με τις νέες τεχνολογίες και κατ' επέκταση χρησιμοποιείται περισσότερο εξειδικευμένο λεξιλόγιο. Όπως επισημαίνει ο Τζιόβας (2010), οι συγγραφείς της δεκαετίας του 1960 «προσπαθούν να συλλάβουν την κοινωνική αλλαγή, τη δύσκολη αστικοποίηση, τη δυσλειτουργία της ελληνικής οικογένειας, τα νεανικά αδιέξοδα, την κατάρα της μετανάστευσης, την απειλή της τεχνολογίας και την κρατική βία».
- Ενδυμασία και εμφάνιση: Στην κατηγορία αυτή ανήκουν δύο δάνειες λέξεις που αφορούν εσώρουχα, *σλιπ* και *κομπινεζόν*, μία τα εξωτερικά ρούχα, *μίνι*, και μία ευρύτερα την εμφάνιση, *σέξι*. Είναι ενδιαφέρον ότι ενδύματα που δηλώνονται με αναφομοίωτα δάνεια, αλλά και ο χαρακτηρισμός *σέξι* συνδέονται με έναν πιο μοντέρνο τρόπο ζωής. Έτσι στα παραδείγματα 1, 2 και 3 φαίνεται ότι οι συγκεκριμένες λέξεις συνδέονται με το μοντέρνο και το καινούργιο.
 1. προπαντός τα σλιπ – φορούσε ανέκαθεν κλασικού τύπου σώβρακα
 2. πώς να μην προχωρήσεις σε μοντέρνα σλιπ;
 3. είδε σ' ένα περιοδικό μια ρεκλάμα για κάτι καινούργιες κομπινεζόν που έχουνε στην πρωτεύουσα

Αξίζει να σημειωθεί ότι η λέξη *κομπινεζόν* χρησιμοποιείται στο ΣΚΣ στο θηλυκό γένος, αν και στη σύγχρονη εποχή, όταν χρησιμοποιείται, εμφανίζεται κυρίως ως ουδέτερο (από τις 195 εμφανίσεις της λέξης στο elTenTen14 στις 115 είναι ουδέτερο και μόνο στις 17 θηλυκό).

- Διασκέδαση – Χαλάρωση: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται απλές και καθημερινές λέξεις όπως *λούνα παρκ, μπαρ, σινεμά, φιλμ, σόου, πλαζ, κονιάκ, γουικέντ*. Με τη χρήση αυτών των λέξεων το ύφος είναι πιο απλό και ανεπιτήδευτο, ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύεται ένα πνεύμα εκμοντερνισμού και στον τρόπο διασκέδασης. Και σε αυτό το θεματικό πεδίο παρατηρείται η χρήση αναφομοιωτών δανείων αντί για τα μεταφραστικά τους ισοδύναμα στα ελληνικά. Έτσι, το *σινεμά* και το *φιλμ* (με τη σημασία της κινηματογραφικής ταινίας) αποτελούν λέξεις-κλειδιά, ενώ δεν εμφανίζονται καθόλου ο *κινηματογράφος* και η *ταινία* αντίστοιχα. Η τελευταία αξίζει να σημειωθεί ότι είναι πιο εύχρηστη στην εποχή μας σε σχέση με το *φιλμ*.¹ Επιπλέον, δύο λέξεις που δεν είναι τόσο συχνές στην εποχή μας με αυτή τη μορφή, η *πλαζ* και το *γουικέντ*, δάνειες από τα γαλλικά, είναι λέξεις-κλειδιά στο ΣΚΣ. Ενδιαφέρουσα είναι η χρήση της λέξης *γουικέντ*, η οποία δηλώνει «το Σαββατοκύριακο, συνήθ. ως χρονικό διάστημα κατά το οποίο μπορεί κάποιος να ταξιδέψει, να πάει εκδρομή κτλ.» (ΛΚΝ 1998). Η αντίστοιχη της λέξη *Σαββατοκύριακο* (που στο ΣΚΣ εμφανίζεται 4 φορές και μόνο στο έργο *Το διαβατήριο*, 1973) αναφέρεται στο τέλος της εβδομάδας, αλλά όχι πάντα με την έννοια της ξεκούρασης και της χαλάρωσης. Στις μέρες μας η χρήση του γαλλικού δανείου είναι παρωχημένη, καθώς χρησιμοποιείται το αντίστοιχο αγγλικό *γουίκεντ* ή συγκεκριομμένοι τύποι όπως το *ΣΚ*. Οι λέξεις αυτές (π.χ. *φιλμ, γουικέντ*), παρότι είναι παρωχημένες για τα σύγχρονα ελληνικά, για την εποχή που γράφονται τα έργα του ΣΚΣ η χρήση τους είναι μοντέρνα και του προφορικού λόγου.
- Χώροι: Οι δάνειες λέξεις *χολ* και *ασανσέρ* αποτελούν λέξεις-κλειδιά για το ΣΚΣ. Είναι ενδιαφέρον ότι στα δεδομένα από τη δεκαετία του 1960 το *χολ* χρησιμοποιείται για αναφορά σε χολ δημοσίου χώρου, ταχυδρομείου ή ξενοδοχείου, ενώ στα δεδομένα από τις δεκαετίες του 1970 και 1990 για αναφορά σε χολ ιδιωτικού χώρου και συγκεκριμένα σπιτιού. Όσον αφορά το *ασανσέρ* είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι η λόγια συνώνυμή

¹ Αναζητώντας τις δύο λέξεις στο elTenTen14 βρήκαμε 459.345 εμφανίσεις της λέξης *ταινία* και 30.627 εμφανίσεις του *φιλμ* με όλες τις σημασίες των λέξεων, αλλά κυρίως με αυτές που συνδέονται με τον κινηματογράφο.

της λέξη *ανεγκυστήρας*, η οποία δεν είναι εύχρηστη στον προφορικό λόγο, δεν εμφανίζεται στο ΣΚΣ, όπου το ύφος είναι γενικά πιο απλό και προσιτό.

- **Επαγγελματική ζωή:** Με τις δάνειες λέξεις που χρησιμοποιούνται δηλώνονται μοντέρνα για την εποχή επαγγέλματα όπως του *μάννατζερ* και επαγγελματικοί χώροι, όπως το *στούντιο*, που αναφέρεται κυρίως στο τηλεοπτικό στούντιο, αλλά και στον χώρο αδυνατίσματος. Ενδιαφέρουσα είναι η χρήση της λέξης *κοντρόλ*, η οποία χρησιμοποιείται αντί της συνώνυμής της *έλεγχος*. Η λέξη *κοντρόλ* βρίσκεται συχνά στη φράση *στο παράθυρο του κοντρόλ*, που αναφέρεται σε παράθυρο τηλεοπτικού στούντιο, αλλά και σε φράσεις όπως *έχανε το κοντρόλ του εαυτού του* (1960). Η συνώνυμή της λέξη *έλεγχος* δεν εμφανίζεται καθόλου στο ΣΚΣ. Η επιλογή αυτή του Σαμαράκη αποκλίνει από τα λογοτεχνικά κείμενα της εποχής του, καθώς στο ΣΕΚ20 η λέξη *κοντρόλ* εμφανίζεται μόνο μία φορά σε θεατρικό κείμενο της δεκαετίας του 1980 (*Ρε φίλε, κοντρόλ στη μάνα σου θαρρείς πως κάνω;*), ενώ ο *έλεγχος* χρησιμοποιείται περισσότερες φορές, αλλά σε δομές στις οποίες δεν θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η λέξη *κοντρόλ* (π.χ. στη φράση *υπό έλεγχο* ή στον *σχολικό έλεγχο*).
- **Αντικείμενα καθημερινής χρήσης:** Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα αναφομοίωτα δάνεια *μπλοκ*, *κομπιούτερ*, *μποξ*², *πλακέ*, *πορτατίφ*. Πρόκειται για καθημερινό λεξιλόγιο, που αναφέρεται σε αντικείμενα όπως το σημειωματάριο ή το μπλοκ αλληλογραφίας (*μπλοκ*) και ο ηλεκτρονικός υπολογιστής (*κομπιούτερ*). Το τελευταίο απαντά στο ΣΚΣ μόνο την τελευταία δεκαετία, το 1990, καθώς τότε είχε αρχίσει στην Ελλάδα η ευρύτερη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών, ενώ η συνώνυμη λέξη *υπολογιστής* δεν εμφανίζεται καθόλου στο ΣΚΣ. Όπως φαίνεται από τη σύγκριση με το ΣΕΚ20, καμία από τις λέξεις *κομπιούτερ* και *υπολογιστής* δεν συνηθίζεται σε λογοτεχνικά κείμενα (εμφανίζεται μόνο μία φορά το *κομπιούτερ* σε θεατρικό έργο της δεκαετίας του 1960: *έχω μνήμη κομπιούτερ*). Αυτό επιβεβαιώνει ότι ο Σαμαράκης αποκλίνει σε σχέση με τη λογοτεχνία της εποχής του χρησιμοποιώντας καθημερινό λεξιλόγιο και αναφομοίωτα δάνεια.
- **Διάφορα:** Από τις λέξεις που δεν έγινε δυνατό να ενταχθούν σε ένα θεματικό πεδίο θα θέλαμε να σχολιάσουμε το *οκέι*, το οποίο διαφέρει από τα υπόλοιπα δάνεια, καθώς είναι λέξη καθαρά του προφορικού λόγου και μάλιστα της συνομιλίας. Στο ΣΚΣ χρησιμοποιείται στον ευθύ λόγο για να δηλώσει τη συμφωνία και την έγκριση.

² Η λέξη *μποξ* αναφέρεται στο υλικό από το οποίο αποτελείται η θήκη ενός διαβατηρίου και όχι στο μποξ ως άθλημα (στη «θήκη διαβατηρίου» από *μαύρο μποξ*, 1970). Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή η σημασία της λέξης δεν αναφέρεται σε λεξικά της νέας ελληνικής (λ.χ. ΛΚΝ 1998)

Εντοπίζεται κυρίως στη δεκαετία του 1990 (*Εν ονόματι*, 1998 και μία φορά το 1973 στο *Το διαβατήριο* και χρησιμοποιείται από διάφορους χαρακτήρες είτε σε φιλικό διάλογο (παράδειγμα 4) είτε σε πιο επίσημο (παράδειγμα 5). Στο λογοτεχνικό υποσώμα του ΣΕΚ20 το *οκέι* εμφανίζεται μία μόνο φορά, σε θεατρικό έργο της δεκαετίας του 1970 στον λόγο σε χαρακτήρα που είναι Αμερικανός. Ενδιαφέρουσα είναι η χρήση και της λέξης *πάσο*, η οποία εμφανίζεται σε δομές με ρήματα κίνησης (*πηγαίνω, έρχομαι, προχωρώ, σουλατσάρω*) με το *πάσο μου*, δηλώνοντας αργό και χαλαρό βηματισμό χωρίς βιασύνη και ένταση, και σπανιότερα στην έκφραση *πάω πάσο*, υποδηλώνοντας την αναντίρρητη αποδοχή σε κάτι που έχει ειπωθεί. Και οι δύο εκφράσεις είναι καθημερινές, του προφορικού λόγου.

4. Οκέι, Δημήτρη μου. Σε πρώτη ευκαιρία θα δηλώσω συμμετοχή.
5. Οκέι, κύριε Ιορδάνογλου, Ορίστε, το είπα σωστά τώρα.

5.5 Τύποι Καθαρεύουσας

Στις λέξεις-κλειδιά του ΣΚΣ σε σχέση με το ΣΕΚ20 και το ΣΕΚ εμφανίζονται και αρκετοί τύποι της καθαρεύουσας (βλ. Πίνακα 7). Ως καθαρεύουσα ορίζεται η κατασκευασμένη γλώσσα που περιέχει αρχαϊστικά και νεοελληνικά στοιχεία και χρησιμοποιήθηκε ως επίσημη γλώσσα του ελληνικού κράτους. Ο Χριστίδης (2001) χαρακτηρίζει την καθαρεύουσα ως «“λόγια” γλώσσα - “ομόφωνο”, “ομογενή”, “ομότροπο” με την αρχαία ελληνική». Επισημοποιήθηκε ως γλώσσα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους μετά την Επανάσταση του 1821 και χρησιμοποιήθηκε σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης μέχρι το 1917. Σταδιακά και έπειτα από μακροχρόνιους αγώνες η δημοτική κέρδιζε ολοένα και περισσότερο έδαφος, χρησιμοποιούμενη ευρύτερα και στους λογοτεχνικούς κύκλους. Το 1976 καθιερώθηκε η δημοτική ως επίσημη γλώσσα του ελληνικού κράτους.

A/A ΣΚΣ σε σύγκριση με το ΣΕΚ20	A/A ΣΚΣ σε σύγκριση με το ΣΕΚ	Λέξεις-κλειδιά	Συχνότητα εμφάνισης στο ΣΚΣ
257	-	εν	122
216	216	εις	65
66/71	48/39	ονόματι/ονόματι	64

Α/Α ΣΚΣ σε σύγκριση με το ΣΕΚ20	Α/Α ΣΚΣ σε σύγκριση με το ΣΕΚ	Λέξεις-κλειδιά	Συχνότητα εμφάνισης στο ΣΚΣ
-	145	επί	48
-	123	διά/δια	38
53	21	αγών	36
-	578	μίαν	33
55	24	πράκτωρ	32
-	267	περί	31
218	218	προ	27
467	108	μέγα	27
100	44	πίστεως	27
90	38	εθνικόν	27
128	58	τυφών	21
806	287	υπέρ	20
417	157	ολίγου	15
-	443	αι	13
-	194	ήτοι	10
826	-	συν	9
522	186	αντιλαμβάνεσθε	8
379	224	καθέτως	8
390	189	έμοῦ	8
-	580	άνωθεν	8
-	272	αριθμόν	8
455	268	αυτοστιγμεί	7
571	282	τηλεθεαταί	6
850	-	μονίμως	6
-	525	πόλεως	6
739	379	τομεάρχου	5
716	373	λογιστού	5
694	367	διευθύνσεως	5
688	365	αρνείσθε	5

A/A ΣΚΣ σε σύγκριση με το ΣΕΚ20	A/A ΣΚΣ σε σύγκριση με το ΣΕΚ	Λέξεις-κλειδιά	Συχνότητα εμφάνισης στο ΣΚΣ
-	515	ῶν	4
-	513	έστί	4
-	511	φωτεινόν	4
-	503	σφιχθείτε	4
-	501	συλλήψεως	4
-	496	προαιρείσθε	4
-	487	επίεζε	4
-	484	αυθορμήτως	4
-	483	αποφάσεως	4

Πίνακας 7. Τύποι της καθαρεύουσας που είναι λέξεις-κλειδιά στο ΣΚΣ

Όπως φαίνεται στον Πίνακα και είναι αναμενόμενο, περισσότερες λέξεις-κλειδιά της καθαρεύουσας παρουσιάζονται σε σύγκριση με το ΣΕΚ, καθώς τα δεδομένα του καλύπτουν την περίοδο μετά το 1990, οπότε η δημοτική είναι επίσημη γλώσσα. Παρ' όλα αυτά, και σε σχέση με το ΣΕΚ20, το οποίο καλύπτει την περίοδο από το 1900 μέχρι το 1989, παρατηρούμε αρκετές τέτοιες λέξεις-κλειδιά. Αυτό είναι πιθανό να συμβαίνει γιατί στα ελληνικά δεν έχουμε μεγάλη παράδοση σε λογοτεχνία γραμμένη στην καθαρεύουσα. Αντίθετα, στη νεοελληνική λογοτεχνία υπάρχει η παράδοση της δημοτικής (Πολίτης 1979: 11-15). Με αυτή την έννοια η χρήση τέτοιων στοιχείων από τον Σαμαράκη είναι αποκλίνουσα. Μένει όμως να δούμε πώς χρησιμοποιούνται αυτοί οι τύποι στο έργο του.

Οι περισσότεροι λεξικοί τύποι στον Πίνακα 7 χαρακτηρίζονται ως τύποι της καθαρεύουσας λόγω της μορφολογίας τους, όπως τα κλιτικά μορφήματα των πτώσεων (π.χ. τα *-εως* και *-ου* της γενικής στο *πίστεως* και στο *λογιστού*, το *-ων* της ονομαστικής ενικού στο *Τυφών*, το *-αι* της ονομαστικής πληθυντικού, το *-ον* της αιτιατικής του αρσενικού και του ουδετέρου κ.λπ.). Σε ορισμένες λέξεις χρησιμοποιούνται τα λόγια συμφωνικά συμπλέγματα *σθ* και *χθ* έναντι των *στ* και *χτ* της δημοτικής (π.χ. *αντιλαμβάνεσθε*, *σφιχθείτε*, πρβλ. Browning 2014: 154).

Μελετώντας τη χρήση των συγκεκριμένων λέξεων με συμφραστικούς πίνακες παρατηρήσαμε ότι οι τύποι της καθαρεύουσας είτε εμφανίζονται στο πλαίσιο στερεότυπων εκφράσεων είτε χρησιμοποιούνται σε σχέση με συγκεκριμένους χαρακτήρες και για

συγκεκριμένους σκοπούς (επίσημο ύφος, ειρωνεία). Στη συνέχεια αναπτύσσονται περαιτέρω οι παραπάνω περιπτώσεις:

- Ειρωνεία και επίσημο ύφος μέσω της χρήσης της καθαρεύουσας συσχετιζόμενο κυρίως με αναφορές στο κράτος. Όπως σημειώνει ο Browning (2014: 147), η καθαρεύουσα υπήρξε επίσημη γλώσσα του κράτους, του στρατού και της διοίκησης και με αυτή την έννοια είναι στενά συνδεδεμένη με το κράτος και τους λειτουργούς του. Μέσα από τη μελέτη του ΣΚΣ προκύπτει ότι ο συγγραφέας τη χρησιμοποιεί σε συσχέτιση με το κράτος ώστε να κάνει το ύφος πιο επίσημο, προσδίδοντας ενίοτε και ειρωνικό χαρακτήρα στον λόγο του. Παρατηρείται, λοιπόν, συχνά ο τύπος *ονόματι*, της δοτικής πτώσης. Συγκεκριμένα, εμφανίζεται 64 φορές, τις 63 μαζί με την πρόθεση *εν* σχηματίζοντας τη στερεότυπη έκφραση *εν ονόματι*, η οποία συντάσσεται με γενική και χρησιμοποιείται όταν κάποιος θέλει να κάνει μια δήλωση στο όνομα κάποιας αρχής ή εξουσίας, π.χ. *εν ονόματι του νόμου* ή *εν ονόματι του Θεού* (πρβλ. ΛΚΝ 1998). Αν και στερεότυπη έκφραση, στο έργο του Αντώνη Σαμαράκη έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς ο συγγραφέας την χρησιμοποιεί θέλοντας να στηλιτεύσει την παρέμβαση του κράτους, το οποίο φτάνει να υποσκάπτει τις ελευθερίες των πολιτών του. Μάλιστα, ο συγγραφέας εναντιώνεται στο έργο του στη χρήση αυτής της φράσης, ακριβώς γιατί αντιπροσωπεύει την καταπιεστική μορφή εξουσίας, γεγονός που φαίνεται από χαρακτηριστικά αποσπάσματα από το ΣΚΣ στα παραδείγματα 6, 7 και 8. Άξιο αναφοράς το γεγονός ότι, όχι μόνο την ενέταξε πολλές φορές στο έργο του, αλλά τη χρησιμοποίησε και ως τίτλο του τελευταίου του έργου *Εν ονόματι*, που εκδόθηκε το 1998.

6. κάψτε όλα τα εν ονόματι
7. προλετάριοι σκλάβοι των εν ονόματι, ενωθείτε! Σπάστε τα δεσμά!
8. θυσιάστηκαν στη μάχη ενάντια στα εν ονόματι, αλλά οι άνθρωποι της εξουσίας τους συνέθλιψαν.

Σε επίσημο τόνο απαντά ο τύπος *διευθύνσεως*, που συναντάται κυρίως με το ουσιαστικό *κλητήρας*, αναφερόμενο στον κλητήρα μιας κρατικής υπηρεσίας, όπως φαίνεται και στο παράδειγμα 9. Στο πλαίσιο του επίσημου ύφους εμφανίζονται και τα ονόματα ποδοσφαιρικών ομάδων *Αγών* και *Τυφών*, που όμως συσχετίζονται και με το καθεστώς (*αποφάσεως του Συστήματος*) όπως φαίνεται στα παρακάτω παραδείγματα 10 και 11.

9. Ο νέος τμηματάρχης ήτανε και νέος τα χρόνια, μόλις 34 - ο κλητήρας της διευθύνσεως φρόντισε να τους πληροφορήσει.
10. Δι' εκτάκτου αποφάσεως του Συστήματος, διαλύεται πάραυτα ο ποδοσφαιρικός σύλλογος Αγών.
11. πρωταθλήτρια ομάς ανακηρύσσεται αυτεπαγγέλτως ο Τυφών.

Οι τύποι *πράκτωρ* (32 εμφανίσεις), *τομεάρχου* (5 φορές), *λογιστού* (5 εμφανίσεις) και *τηλεθεαταί* (6 εμφανίσεις) απαντούν με στατιστική σπουδαιότητα έναντι των τύπων *πράκτορας*, *τομεάρχης*, *λογιστής* και *τηλεθεατές*. Επιλέγεται ο τύπος της καθαρεύουσας, καθώς ο συγγραφέας αναφέρεται σε κρατικούς υπαλλήλους, όπως στα παραδείγματα 12 και 13, συνδέοντας τις λέξεις αυτές με την κρατική οπισθοδρόμηση, η οποία διαφαίνεται ακόμη και στην γλώσσα. Επιπρόσθετα, ο τύπος *τηλεθεαταί* συνδέεται και πάλι με τον κρατικό φορέα, μία και αναφέρεται, με μία δόση ειρωνείας, σε τηλεοπτική εκπομπή σταθμού που εγκωμιάζει το σύστημα, με τη χρήση επίσημου λόγου, όπως προκύπτει στο παράδειγμα 14.

12. Πού διάβολο το πάει ο Πράκτωρ του ΤΣΑΠ.
13. Εντολή του Ανώτερου Τομεάρχου να σας δοθεί διαβατήριο.
14. εν πρώτοις, αγαπητοί τηλεθεαταί θα μου επιτρέψετε να σας ανακοινώσω ότι συνεχίζεται η αθρόα η αυθόρμητος αποστολή αυθορμήτων τηλεγραφημάτων διά των οποίων χιλιάδες χιλιάδων σύλλογοι, σύνδεσμοι, συνεταιρισμοί, ομοσπονδία, συνομοσπονδία και γενικώς πάσης φύσεως οργανωμένοι ομάδες πολιτών κ.λπ. αυθορμήτως συγχαίρουν το Σύστημα διά την από της 14ης παρελθόντος Μαρτίου καθιέρωση της εκπομπής “Η Λαϊκή Μούσα διά το Σύστημα”.

Στη συνέχεια, αξίζει να σημειωθεί ότι ο τύπος *πίστεως*, ο οποίος συνεφανίζεται συχνά με το ουσιαστικό *ομολογία*, δηλαδή *Ομολογία Πίστεως*, χρησιμοποιείται ειρωνικά όχι για να αναφερθεί στη θρησκεία, αλλά στο κράτος, με την έννοια της υπακοής σε αυτό, όπως στο παράδειγμα 15. Με τον τρόπο αυτό ο συγγραφέας καυτηριάζει όσους υπακούουν τυφλά στο καθεστώς είτε γιατί το υπηρετούν είτε γιατί «βολεύονται» σε αυτό, όπως χαρακτηριστικά προκύπτει και από το ακόλουθο παράδειγμα 16. Στις άλλες χρήσεις του ο τύπος *πίστεως* χρησιμοποιείται ως μέρος ονόματος τράπεζας *Εμπορικής Πίστεως* και *Βιομηχανικής Πίστεως*. Και στην περίπτωση αυτή χρησιμοποιείται με διάθεση ειρωνείας, πιθανόν λόγω του ότι και οι τράπεζες θεωρούνταν από τον

συγγραφέα μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες που υπηρετούσαν τα κρατικά συμφέροντα, γεγονός που αποτυπώνεται στο παράδειγμα 17. Στο παράδειγμα αυτό, μάλιστα, έχουμε μια στερεότυπη έκφραση που εδώ ο συγγραφέας την σπάει και την επανερμηνεύει, προκαλώντας το ενδιαφέρον με τη εκμετάλλευση της πολυσημίας της λέξης *πίστη*, η οποία μπορεί να συνδέεται με την πνευματικότητα, αλλά και με τα υλικά αγαθά στην περίπτωση των τραπεζών (Χατζηδάκη 2004: 3). Το κλιτικό μόρφημα της γενικής σε – εως χρησιμοποιείται συχνά και σε περιβάλλον με τύπους μόνο της καθαρεύουσας όπως οι τύποι *συλλήψεως* και *αποφάσεως* στο παράδειγμα 18, στο οποίο γίνεται λόγος για κρατικές υποθέσεις.

15. Προς τον ΤΣΑΠ - Υποτομέα Ομολογιών Πίστεως
16. τα δύο ντοσιέ περιέχουν Ομολογίες Πίστεως διακεκριμένων προσωπικοτήτων, διαφόρων βιπς.
17. Ο σύζυγος, υποδιευθυντής της Τραπεζής Εμπορικής Πίστεως. Η Βιομηχανικής Πίστεως. Πάντως, Πίστεως.
18. εις εκτέλεσιν αποφάσεως του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Υγιούς Προγραμματισμού Καταναλωτικής Κοινωνίας, ληφθείσης αιφνιδιαστικώς, τας μεταμεσονεκτίους ώρας της 17 προς 18 Ιανουαρίου διεξήχθη καθ' άπασαν την επικράτεια επιχειρήσις συλλήψεως απασών των ομιλούντων κούκλων...

Ακόμα, η αιτιατική σε -ον εμφανίζεται να χρησιμοποιείται από πολιτικούς, όπως στη φράση *φωτεινόν και λαμπρόν*, η οποία αναφέρεται στο μέλλον και παρατίθεται σε λόγο που εκφωνείται από πολιτικό. Συνεπώς, είναι κατανοητό ότι για άλλη μια φορά γίνεται από τον συγγραφέα συσχέτιση της καθαρεύουσας με την πολιτική, προκειμένου να επικρίνει το απρόσωπο ύφος των εκπροσώπων της, αλλά και τις κάλπικες υποσχέσεις που έδιναν στο λαό, παραπλανώντας τον. Επιπροσθέτως, εντοπίζονται στην καθαρεύουσα τύποι ρημάτων που βρίσκονται σε β' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο, όπως *αντιλαμβάνεσθε, αρνείσθε, σφιχθείτε*. Με τους τύπους αυτούς δημιουργείται ένα πιο επίσημο ύφος, καθώς χρησιμοποιούνται από άτομα που υπηρετούν το καθεστώς – κράτος (παραδείγματα 19, 20 και 21).

19. ελπίζω με αντιλαμβάνεσθε ειδική υπηρεσία γνωρίζει να αμοιβή τους ικανούς και τους αφοσιωμένους σε αυτήν με πάθος.
20. αρνείσθε να λάβετε θέση υπέρ του συστήματος

21. θα εκτελέσει άψογα την εντολή του συστήματος “Σφειχθείτε, ευαίσθητος ψυχή!
Σφειχθείτε!

Τα επιρρήματα *καθέτως*, *μονίμως* και *αυθορμήτως* εντάσσονται μέσα στο λογοτεχνικό έργο του συγγραφέα με αυτή τη μορφή αντί των αντίστοιχων τύπων της δημοτικής γλώσσας, *κάθετα*, *μόνιμα* και *αυθόρμητα*, κάνοντας το κείμενο πιο επίσημο και σοβαρό. Ομοίως και τα επιρρήματα *αυτοστιγμεί* και *άνωθεν*. Μάλιστα, οι τύποι *αυθορμήτως* και *άνωθεν* παρατηρούνται σε παραδείγματα όπως το 22 και το 23, που παρουσιάζουν αρκετό ενδιαφέρον, καθώς υπάρχει σε αυτά διάχυτη η ειρωνική διάθεση, η οποία συνδυάζεται με την επισιμότητα στο ύφος.

22. η οποία εδημιουργήθη αυθορμήτως, δηλαδή κατόπιν προγραμματισμού, μελέτης και εντολής του Συστήματος.

23. Το περιστατικό το ανέφερα στον προϊστάμενο αυτό στιγμή» και «Περί εντολής άνωθεν!
Πολύ άνωθεν!

Με αρκετή συχνότητα εμφανίζονται και ορισμένες προθέσεις προσδίδοντας ένα πιο σοβαρό και επίσημο τόνο στο λόγο. Οι προθέσεις αυτές είναι οι εξής: *εις* (π.χ. *ανακαλώ εις την τάξιν, χάρις εις το Σύστημα*), *προ* (π.χ. *προ του ύπνου*), *εν* (π.χ. *εν Αθήναις*), *επί* (π.χ. *επί ταύτα μέρη*), *περί* (π.χ. *περί αποφάσεως του συστήματος*), *δια/διά* (π.χ. *Ζητείται υπάλληλος διά γραφείον*), *υπέρ* (π.χ. *ήτοι η Ραψωδία υπέρ του Συστήματος*), *συν* (π.χ. *Ο φάκελος σας συν η Ομολογία Πίστεως θα υποβληθούν στον Ανώτερο*).

Πέρα των παραπάνω κατηγοριών υπάρχουν, όπως προαναφέρθηκε, και οι στερεότυπες εκφράσεις, εκφράσεις δηλαδή που αποτελούν «σταθερούς συνδυασμούς δύο ή περισσότερων λέξεων» (Αναστασιάδη-Συμεωνίδη & Ευθυμίου 2006: 10 στο Σαββίδου 2011: 663). Οι στερεότυπες εκφράσεις ως μέρος της φρασεολογίας παρατηρούνται σε όλες τις γλώσσες και θεωρείται δύσκολο να μελετηθούν με τα παραδοσιακά μοντέλα ανάλυσης της γλώσσας (Χρύσου 2015: 1). Αν και πολλές στερεότυπες εκφράσεις προέρχονται από την καθαρεύουσα, όπως αυτές που μελετώνται στην υποενότητα αυτή, εντούτοις έχουν παγιωθεί στον λόγο και χρησιμοποιούνται αυτούσια με την αρχική μορφή τους (*επί λέξει*, *ως επί το πλείστον* κ.λπ.) στον λόγο, γραπτό και προφορικό (Sinclair 2004, 2008 στο Χρύσου 2015: 1). Στη συνέχεια γίνεται αναφορά σε λέξεις-κλειδιά στο ΣΚΣ οι οποίες συγκροτούν στερεότυπες εκφράσεις που περιλαμβάνουν τύπους της καθαρεύουσας.

- Στερεότυπες εκφράσεις: Πέρα από τους τύπους της καθαρεύουσας που επηρεάζουν το ύφος του συγγραφέα απαντούν και εκείνοι που αποτελούν μέρη στερεότυπων εκφράσεων. Για παράδειγμα, ο τύπος *ολίγου* συνεμφανίζεται με την πρόθεση *προ* στη στερεότυπη έκφραση *προ ολίγου*, που χρησιμοποιείται και στην εποχή μας (1.538 εμφανίσεις της έκφρασης στο Sketch Engine, ενώ σε 2.594 εμφανίσεις χρησιμοποιείται στη φράση *εντός ολίγου*). Κάτι ανάλογο συμβαίνει με τον τύπο *προαιρείσθε*, ο οποίος χρησιμοποιείται στο ΣΚΣ σε στερεότυπες φράσεις όπως *ό,τι προαιρείσθε και όπως προαιρείσθε*. Τέλος, αρκετές στερεότυπες φράσεις στη καθαρεύουσα στο ΣΚΣ περιλαμβάνουν προθέσεις όπως *εις βάρος του, εν κινήσει, εν καιρώ, επί του παρόντος, περί ανέμων και υδάτων, ως δια μαγείας, συν τοις άλλοις*. Οι φράσεις αυτές συνεχίζουν να χρησιμοποιούνται.

Συμπεραίνεται ότι από τους τύπους της καθαρεύουσας του Πίνακα 7 άλλοι διαμορφώνουν το ύφος του συγγραφέα, καθώς τους χρησιμοποιεί σε συσχέτιση με τους κρατικούς φορείς ή για να προσδώσει στο κείμενο επίσημο ή ειρωνικό τόνο, ενώ άλλοι αποτελούν μέρη στερεότυπων εκφράσεων, που δεν επηρεάζουν το ύφος του κειμένου. Σχεδόν όλοι οι τύποι αυτοί παρατηρούνται σε συσχέτιση με καθεστωτικούς φορείς, τους οποίους ο συγγραφέας συνδέει με πολλά δεινά του λαού (πρβλ. «εμείς οι ίδιοι, τα θύματα του τρομοκρατικού μηχανισμού της εξουσίας», Σαμαράκης 2020: 362), θεωρώντας ότι δρουν μόνο προς όφελός τους (πρβλ. «κλειδαριές ασφαλείας, χρηματοκιβώτια ασφαλείας, συστήματα ασφαλείας, σύμβουλοι ασφάλειας και, εννοείται, μυστικές υπηρεσίες ασφαλείας και στα ολοκληρωτικά καθεστάτα αλλά και στις δημοκρατίες», Σαμαράκης 2020: 362). Η επιλογή των τύπων της καθαρεύουσας φαίνεται να γίνεται με πρόθεση να ειρωνευτεί τη χρήση της «ξύλινης» και ξεπερασμένης γλώσσας, που χρησιμοποιούνταν από λίγους και κυρίως από κρατικούς φορείς. Άλλωστε, όπως αναφέρει για τον Σαμαράκη η Χρυσογέλου-Κατσή (1984: 14), «ο συγγραφέας δηλαδή χρησιμοποιεί συχνά – πυκνά την καθαρεύουσα όταν πρόκειται για κείμενα εφημερίδων, για ραδιοφωνικές εκπομπές ή για λόγια οργάνων της τάξεως και υπαλλήλων». Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το ύφος του κειμένου να γίνεται πιο επίσημο και απρόσιτο, αλλά και αφύσικο σε σύγκριση με το υπόλοιπο κείμενο, αποκτώντας ταυτόχρονα και ειρωνική χροιά. Το ύφος αυτό έρχεται σε αντίθεση με το ύφος που προκύπτει από τη χρήση των αναφομοιωτών δανείων και άλλων τύπων του προφορικού λόγου και το οποίο χαρακτηρίζεται από απλότητα και αμεσότητα, όντας πιο προσίτο στον αναγνώστη.

6. Συμπεράσματα

Ο Αντώνης Σαμαράκης υπήρξε ένας από τους πιο σημαντικούς μεταπολεμικούς πεζογράφους που με το έργο του άφησε το προσωπικό του στίγμα στην πεζογραφία και στην λογοτεχνία γενικότερα. Για τη μελέτη του ύφους του λογοτέχνη δημιουργήθηκε ένα σώμα κειμένων με έργα του από τέσσερις διαφορετικές δεκαετίες από το 1950-1970 και από τη δεκαετία του 1990 (*Ζητείται Ελπίς, Το διαβατήριο, Το λάθος, Εν ονόματι*), το οποίο ονομάστηκε Σώμα Κειμένων Σαμαράκη (ΣΚΣ). Το ΣΚΣ συγκρίθηκε με μεγαλύτερα σώματα κειμένων αναφοράς λογοτεχνικών κειμένων από το Σώμα Ελληνικών Κειμένων (ΣΕΚ, 1990-2010) και το Διαχρονικό Σώμα Ελληνικών Κειμένων του 20ού αιώνα (ΣΕΚ20, 1900-1989) με σκοπό να εντοπιστούν οι λέξεις-κλειδιά, οι στατιστικά σημαντικές δηλαδή λέξεις για το έργο του Σαμαράκη σε σχέση με άλλα λογοτεχνικά κείμενα της ίδιας περιόδου.

Οι κατάλογοι των λέξεων-κλειδιών μελετήθηκαν συνδυαστικά και, αφού ομαδοποιήθηκαν οι λέξεις-κλειδιά, εστίασαμε σε πέντε βασικές κατηγορίες λέξεων-κλειδιών, που μελετήθηκαν περαιτέρω: θεματικό λεξιλόγιο, δηλαδή λεξιλόγιο που συνδέεται με το περιεχόμενο των κειμένων, λεξιλόγιο που συνδέεται με τη γλωσσική ποικιλότητα, δηλαδή εναλλακτικούς τύπους ρημάτων γ' προσώπου και γραμματικών λέξεων, αναφομοίωτα δάνεια, δηλαδή λέξεις που προέρχονται από άλλες γλώσσες και που δεν έχουν αφομοιωθεί μορφολογικά, και λεξιλόγιο της καθαρεύουσας. Το λεξιλόγιο αυτό μελετήθηκε αναλυτικότερα με τη χρήση και άλλων μεθοδολογικών εργαλείων όπως οι συμφραστικοί πίνακες, καθώς και με τη σύγκριση και με άλλα σώματα κειμένων. Με αυτό τον τρόπο μπόρεσαν να εντοπιστούν προτιμήσεις του Σαμαράκη σε συγκεκριμένα γλωσσικά στοιχεία, που δίνουν πληροφορίες για το ύφος του λογοτέχνη. Η μέθοδος αυτή αποδείχθηκε εξαιρετικά χρήσιμη, καθώς προέκυψαν παρατηρήσεις οι οποίες δεν θα μπορούσαν να γίνουν με την απλή ανάγνωση των κειμένων και τη σύγκριση μεταξύ τους χωρίς τη χρήση των προαναφερθέντων μεθοδολογικών εργαλείων.

Πιο συγκεκριμένα, σε σχέση με το θεματικό λεξιλόγιο παρατηρήθηκε ότι εμφανίζεται στο ΣΚΣ λεξιλόγιο που ανήκει σε θεματικές κατηγορίες όπως επαγγέλματα και άλλες ιδιότητες, εργασιακούς χώρους, μέσα μεταφοράς, αθλήματα – χόμπι, ενδυμασία και το κράτος. Επιβεβαιώθηκε η παρατήρηση που έχει γίνει στη βιβλιογραφία ότι ο συγγραφέας αναφέρεται αόριστα σε πρόσωπα αποφεύγοντας να χρησιμοποιήσει συγκεκριμένα ονόματα παρά μόνο επαγγέλματα ή ιδιότητες των ατόμων. Με αυτό τον τρόπο παρουσιάζει τους ήρωές του ως ανθρώπους με καθολικά και οικουμενικά γνωρίσματα και επιτρέπει στους αναγνώστες να ταυτιστούν με τα πρόσωπα που αναφέρονται και να δεχτούν το καθολικό μήνυμα που ο

συγγραφέας θέλει να μεταδώσει, δηλαδή ότι όλοι οι άνθρωποι στον κόσμο μπορεί να αντιμετωπίζουν κοινά προβλήματα και προκλήσεις και γι' αυτό θα πρέπει να μοχθούν για μια καλύτερη κοινωνία. Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι ο συγγραφέας χρησιμοποιεί και πολλές λέξεις που σχετίζονται με τα επαγγέλματα και τους επαγγελματικούς χώρους, γεγονός που φανερώνει ότι θεωρεί σημαντικό το επάγγελμα στη ζωή κάθε ατόμου, μια και του προσφέρει πρωτίστως επιβίωση και κατά δεύτερον καταξίωση. Επιπλέον, εστιάζει σε σύγχρονα επαγγέλματα, αλλά και αθλήματα, χόμπι και ενδύματα. Τα μέσα μαζικής μεταφοράς εμφανίζονται ως ένα ξεχωριστό θεματικό πεδίο στις λέξεις-κλειδιά, κάτι που εξηγείται από την τοποθέτηση των έργων του σε μεγαλουπόλεις αλλά και από την ολοένα ευρύτερη χρήση τους την εποχή που δημοσιεύει τα έργα του ο συγγραφέας. Η χρήση ειδικότερα τεχνικής ορολογίας είναι πιθανό να συνδέεται και με την επιθυμία του να τονίσει το ότι όλα αυτά τα μέσα και ιδίως το αυτοκίνητο είναι μηχανές, δημιουργώντας έμμεσα την αντίθεση με τον άνθρωπο και τις αξίες που προωθεί με το έργο του. Τέλος, με το θεματικό λεξιλόγιο για το κράτος αναφέρεται σε ένα βασικό θέμα του έργου του, τον ρόλο του κράτους και των λειτουργιών του, τα οποία στηλιτεύονται για τον απολυταρχισμό τους και την καταπίεση των πολιτών.

Εκτός από την προτίμηση σε συγκεκριμένα θεματικά πεδία και λεξιλόγιο, παρατηρήθηκε ότι ο Σαμαράκης επιλέγει συγκεκριμένους τύπους ρημάτων και γραμματικών λέξεων έναντι άλλων εναλλακτικών τους τύπων. Όπως φάνηκε, ο συγγραφέας προτιμά περισσότερο προφορικούς τύπους ρημάτων, όπως τα ρήματα γ' προσώπου σε -ε (π.χ. *ήτανε* έναντι του *ήταν*). Το εύρημα αυτό επιβεβαιώνει παρατηρήσεις που έχουν γίνει στη βιβλιογραφία σχετικά με τον απλό και καθημερινό λόγο στα έργα του Σαμαράκη. Η μελέτη των προτιμήσεων του Σαμαράκη σε σχέση με εναλλακτικούς τύπους γραμματικών λέξεων οδήγησε στο ιδιαίτερα ενδιαφέρον εύρημα ότι ο συγγραφέας επιλέγει συχνούς στη χρήση γραμματικούς τύπους και όχι τύπους που εμφανίζονται περισσότερο σε λογοτεχνικά κείμενα (όπως λ.χ. το αντιθετικό *μα* και το ειδικό *πως*). Δημιουργεί με αυτό τον τρόπο ένα πιο μοντέρνο λογοτεχνικό ύφος που δεν ακολουθεί πιο παραδοσιακές υφολογικές επιλογές των λογοτεχνικών κειμένων.

Παράλληλα, επιλέγει τη χρήση αρκετών αναφομοιώτων δανείων από την αγγλική και γαλλική γλώσσα. Το λεξιλόγιο αυτό είναι γενικά απλό και καθημερινό, λεξιλόγιο του προφορικού λόγου της εποχής τους. Με τις επιλογές αυτές ενισχύει το απλό και μοντέρνο ύφος που καλλιεργεί στο έργο του. Από την άλλη πλευρά, παρατηρήσαμε ότι είναι στατιστικά σημαντική στο έργο του και η χρήση λεξιλογίου της καθαρεύουσας, το οποίο κινείται στο αντίθετο άκρο, του επίσημου ύφους. Το λεξιλόγιο όμως αυτό χρησιμοποιείται σε συγκεκριμένα σημεία του κειμένου συσχετιζόμενο με συγκεκριμένους χαρακτήρες, όπως

κρατικούς λειτουργούς, όργανα της τάξης κ.λπ., συχνά με κάποια ειρωνεία, και αποβλέποντας σε συγκεκριμένους σκοπούς, όπως τη δημιουργία ενός επίσημου, απρόσιτου και ανοίκειου ύφους, που διαφοροποιεί τα συγκεκριμένα σημεία από το υπόλοιπο κείμενο. Τα ευρήματα αυτά επιβεβαιώνουν ανάλογες παρατηρήσεις για τη χρήση της καθαρεύουσας σε επιλεγμένα σημεία του κειμένου από τον Σαμαράκη.

Συνοψίζοντας, παρατηρείται ότι το ύφος του Αντώνη Σαμαράκη είναι γενικά απλό, λιτό, προφορικό, καθημερινό και οικείο, υπηρετώντας έτσι τον στόχο του συγγραφέα να απευθυνθεί σε κάθε αναγνώστη και να γίνει κατανοητός από όλους. Με αυτόν τον τρόπο είναι πιο εύκολο να μεταφέρει το μήνυμα ανθρωπιάς και ελπίδας σε όλους ανεξαιρέτως. Επιπλέον σε κάποια σημεία παρατηρείται ότι του ύφος γίνεται πιο μοντέρνο, ιδίως με τη χρήση των αναφομοίωτων δανείων, μια επιλογή που μπορεί να δηλώνει και την ανάγκη του για πρόοδο και εξέλιξη που έρχεται σε αντίθεση με την οπισθοδρομικότητα των καθεστωτικών φορέων. Μάλιστα, προκειμένου να δηλωθεί αυτή η αντίθεση κράτους και πολιτών, σε ορισμένα σημεία χρησιμοποιεί ύφος απρόσιτο, επίσημο και ανοίκειο, συνδέοντας το με το κράτος είτε άμεσα είτε έμμεσα.

Όλα όσα προαναφέρθηκαν για το ύφος του λογοτέχνη έγινε δυνατόν να εντοπιστούν με ακρίβεια με τη χρήση της μεθοδολογίας των σωμάτων κειμένων, η οποία εφαρμόστηκε για πρώτη φορά σε ένα σώμα κειμένων αποτελούμενο από τέσσερα έργα του Αντώνη Σαμαράκη. Αρχικά, η δυνατότητα ανεύρεσης των λέξεων-κλειδιών στο έργο του Σαμαράκη σε σχέση με άλλα λογοτεχνικά έργα της ίδιας περιόδου βοήθησε να εστιάσει η έρευνα σε ομάδες λέξεων που ήταν σημαντικές, ενώ η μελέτη της χρήσης των λέξεων που επιλέχθηκαν μέσω των συμφραστικών πινάκων οδήγησε σε πιο ειδικές παρατηρήσεις για το ύφος του συγγραφέα. Επομένως, η έρευνα με τη χρήση σωμάτων κειμένων και των κατάλληλων μεθοδολογικών εργαλείων μπορεί να προσφέρει αντικειμενικότητα και να αποκαλύψει πτυχές του ύφους ενός δημιουργού που δεν έχουν παρατηρηθεί σε πιο διαισθητικές έρευνες.

Τέλος, ως προέκταση της έρευνας για το ύφος του Σαμαράκη θα μπορούσαμε να προτείνουμε τη δημιουργία ενός σώματος κειμένων που να περιλαμβάνει όλα τα πεζά του έργα ή και με τη συμπερίληψη του συνόλου του έργου του, πεζογραφικού και ποιητικού. Θα μπορούσε μάλιστα να συγκριθεί το πεζογραφικό με το ποιητικό του έργο ώστε να εξαχθούν συμπεράσματα για το ύφος του και τις πιθανές του διαφοροποιήσεις. Παράλληλα, σημαντική θα ήταν και μια διαχρονική μελέτη του ύφους του Σαμαράκη ώστε να φανεί αν διαφοροποιείται με την πάροδο των δεκαετιών ή αν είναι σταθερό στο σύνολο του έργου του.

Βιβλιογραφία

- Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Άννα. 1996. *Η ελληνική γλώσσα στην Ευρώπη: Το λεξιλόγιο της νεοελληνικής και ο ευρωπαϊκός γλωσσικός πλουραλισμός*. Αθήνα: Κέντρο Λογοτεχνικής Μετάφρασης. Ανάκτηση από: https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/europe/B7/index.html
- Ανδρειωμένος, Γιώργος. 2019. Ο ποιητής Αντώνης Σαμαράκης και το λογοτεχνικό του ξεκίνημα: Βιβλιογραφικά δεδομένα και ερευνητικά ζητούμενα (πρόδρομη ανακοίνωση). *Πόρφυρας* 169-170, 335-358.
- Ανδριώτης, Π. Νικόλαος. 2008. *Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας. Τέσσερις μελέτες*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη.
- Balossi, Giuseppina. 2014. *A Corpus Linguistic Approach to Literary Language and Characterization: Virginia Woolf's The Waves*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Biber, Douglas. 2011. Corpus linguistics and the study of literature: Back to the future? *Scientific Study of Literature*, 1(1), 15-23.
- Γούτσος, Διονύσης & Φραγκάκη, Γεωργία. 2015. *Εισαγωγή στη γλωσσολογία σωμάτων κειμένων*. Αθήνα: ΣΕΑΒ. Ανάκτηση από: https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/1932/1/00_master_document_Goutsos.pdf
- Fischer-Starcke, Bettina. 2009. Keywords and frequent phrases of Jane Austen's *Pride and Prejudice*: A corpus-stylistic analysis. *International Journal of Corpus Linguistics* 14(4), 492-523.
- Goutsos, Dionysis. 2010. The Corpus of Greek Texts: a reference corpus for Modern Greek. *Corpora* 5(1), 29-44.
- Goutsos, Dionysis, Fragaki, Georgia, Florou, Irene, Kakousi, Vasiliki & Savvidou, Paraskevi. 2017. The Diachronic Corpus of Greek of the 20th century: Design and compilation. In Th. Georgakopoulos, T.-S. Pavlidou, M. Pechlivanos, A. Alexiadou, J. Androutsopoulos, A. Kalokairinos, S. Skopeteas, K. Stathi (eds) *Proceedings of the 12th International Conference on Greek Linguistics (ICGL 12)*. Berlin: Edition Romiosini/ CeMoG, Freie Universität Berlin, 369-381.
- Holton, David, Mackridge, Peter & Φιλιππάκη-Warburton, Ειρήνη. 2007. *Βασική γραμματική της σύγχρονης ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Πατάκης.

- ΛΚΝ. 1998. *Λεξικό της κοινής νεοελληνικής*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη. Ανάκτηση από: https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html
- Mahlberg, Michaela. 2007. Corpus stylistics, Bridging the gap between linguistic and literary studies. In Teubert, W., Hoey, M., Mahlberg, M. & Stubbs M. (eds) *Text, Discourse and Corpora: Theory and Analysis*. London: Continuum, 219-246.
- McEnery, Tony, Hardie, Andrew. 2012. *Corpus Linguistics: Method, Theory and Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Μέντη, Δώρα. 1995. *Μεταπολεμική πολιτική ποίηση. Ιδεολογία και ποιητική*. Αθήνα: Κέδρος.
- Μπαμπινιώτης, Γεώργιος. 2002². *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Νιάρχος, Θανάσης & Παπαθανασίου, Σίσσυ (επιμ.). 2020. *Αντώνης Σαμαράκης: Μία διαδρομή στον 20ό αιώνα*. Αθήνα: Υπουργείο Αθλητισμού και Πολιτισμού. Ανάκτηση από: https://www.culture.gov.gr/DocLib/dgr_ANTONIS_SAMARAKIS_MIA_DIADROMH_STON_20o_AIONA_engl.pdf
- Ευδόπουλος, Ι. Γιώργος. 2011. *Λεξικολογία: Εισαγωγή στην ανάλυση της λέξης και του λεξικού*. Αθήνα: Πατάκης.
- Παπαβασιλείου, Αναστασία. 2018. *Το ζήτημα του πολέμου και της ειρήνης στα έργα του Αντώνη Σαμαράκη*. Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Ανάκτηση από: <https://olympias.lib.uoi.gr/jsrui/bitstream>
- Παπαναστασίου, Γιώργος. 2001. Γλωσσικός δανεισμός. Στο Χριστίδης, Αναστάσιος-Φοίβος (επιμ.) *Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Ανάκτηση από: https://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_a7/index.html
- Παππάς, Κώστας. 1988. *Αντώνης Σαμαράκης: Το έργο του*. Αθήνα: Σμίλη.
- ΠΟ.Θ.Ε.Γ. χ.χ. α *Σαμαράκης Αντώνης. Βιογραφία*. Ανάκτηση από: <http://www.potheg.gr/TT.aspx?lan=1&Type=WRITER&writerId=7711258&TextType=BIO>
- ΠΟ.Θ.Ε.Γ χ.χ. β *Λογοτεχνικές περιόδοι: Μεταπολεμική και σύγχρονη λογοτεχνία (1945-2000)*. Ανάκτηση από: <http://www.potheg.gr/PeriodDetails.aspx?INDEX=5&lan=1>
- Πολίτης, Λίνος. 1979. *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*. 2η έκδοση. Αθήνα: Μ.Ι.Ε.Τ. Ανάκτηση από: https://www.greek-language.gr/greekLang/studies/history/thema_18/46.html

- Πύλη για την ελληνική γλώσσα. 2006-2008. *Νέα Ελληνική Γλώσσα*. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Ανάκτηση από: https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/glossology/show.html?id=37
- Πρωΐας, Σύγχρονον ορθογραφικόν ερμηνευτικόν λεξικόν της ελληνικής γλώσσης. 1933. Αθήνα: Δημητράκος.
- Σαββίδου, Παρασκευή. 2011. *Οι στερεότυπες εκφράσεις στη διδασκαλία της ελληνικής ως Γ2: προσδιορισμός της έννοιας του μαθησιακού φορτίου. Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*. Ανάκτηση από: <https://www.academia.edu/7744091>
- Σαμαράκης, Αντώνης. 2020. *Απάντα*. Τόμος 2, Αθήνα: Ψυχογιός.
- Σαχίνης, Απόστολος. 1965. *Νέοι πεζογράφοι. Είκοσι χρόνια νεοελληνικής πεζογραφίας: 1945-1965*. Αθήνα: Εστία.
- Τζιόβας, Δημήτρης. 2010, 21 Μαρτίου. Η ανήσυχη δεκαετία του '60. *Το Βήμα*. Ανάκτηση από: <https://www.tovima.gr/2010/03/21/opinions/i-anisyxi-dekaetia-toy-60/>
- Τριάντου, Ιφιγένεια. 2016. *Ξαναδιαβάζοντας τον Αντώνη Σαμαράκη*. Αθήνα: Oasis.
- Χατζηδάκη, Ουρανία. 2021. Σημειώσεις μεταπτυχιακού μαθήματος *Γλώσσα και υπολογιστές: Ηλεκτρονική Λεξικογραφία*. ΠΜΣ Αρχαία και Νέα Ελληνική Φιλολογία: Νέα Ελληνική Φιλολογία. Τμήμα Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.
- Χατζηδάκη, Ουρανία. 2004. Απίστευτο κι όμως ελληνικό: Η μη συμβατική πολυτυπία των ιδιωτισμών στον ελληνικό τύπο. *Πρακτικά του 6ου Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας*, 18-22 Σεπτεμβρίου 2003, Ρέθυμνο, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- Χριστίδης, Αναστάσιος-Φοίβος. 2001. Η αρχαία και η νεότερη ελληνική γλώσσα: η αυτονομία της δημοτικής. Στο Χριστίδης, Αναστάσιος-Φοίβος (επιμ.) *Εγκυκλοπαιδικός οδηγός για τη γλώσσα*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Ανάκτηση από: https://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_d4/index.html
- Χρυσογέλου-Κατσή, Άννα. 1984. Αντώνης Σαμαράκης: Πεζογράφος της κοινωνικής συνείδησης. *Παρουσία* 2, 53-70. Ανάκτηση από: http://epub.lib.uoa.gr/index.php/parousia/article/view/96/pdf_33
- Χρύσου, Μάριος. 2015. *Οι στερεότυπες εκφράσεις ανάμεσα στη Γλωσσολογία και τη Διδακτική: Το παράδειγμα της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας*. Ανάκτηση από: <https://www.academia.edu/40105887>

Παράρτημα

Keyword Types: 678					
#Keyword Tokens: 49501					
#Search Hits: 0					
1	568	+	1936.96	0.0102	ήτανε
2	195	+	1207.98	0.0035	μάνατζερ
3	102	+	584.79	0.0019	σπορ
4	198	+	554.25	0.0036	σα
5	155	+	542.3	0.0028	είχανε
6	94	+	496.96	0.0017	ανακριτής
7	498	+	466.28	0.0087	όχι
8	886	+	431.28	0.0148	είχε
9	63	+	320.84	0.0011	προϊστάμενος
10	102	+	293.72	0.0019	σχέδιο
11	63	+	267.28	0.0011	κεντρικό
12	67	+	255.96	0.0012	υπηρεσία
13	55	+	254.18	0.001	ειδική
14	44	+	232.04	0.0008	ειδικής
15	3715	+	231.87	0.0409	το
16	36	+	231.52	0.0007	τσαπ
17	210	+	231.38	0.0038	δύο
18	35	+	225.09	0.0006	μποτ
19	59	+	222.01	0.0011	υπηρεσίας
20	35	+	216.03	0.0006	φέρι
21	36	+	216.01	0.0007	αγών
22	283	+	208.17	0.005	ώρα
23	64	+	207.93	0.0012	σύστημα
24	32	+	205.79	0.0006	πράκτωρ
25	37	+	196.49	0.0007	συνεπώς
26	130	+	195.2	0.0024	καφέ
27	522	+	185.46	0.009	πως
28	367	+	185.17	0.0064	ή
29	35	+	184.43	0.0006	προκήρυξη
30	36	+	184.17	0.0007	ελενίτσα
31	28	+	180.07	0.0005	σκίτσο
32	399	+	178.51	0.007	πολύ
33	971	+	178.27	0.0155	είναι
34	127	+	171.79	0.0023	άλλος
35	37	+	169.88	0.0007	ένοχος
36	290	+	169.03	0.0051	σας
37	26	+	167.21	0.0005	ντιστριμπιτέρ
38	27	+	165.09	0.0005	εθνικόν
39	27	+	165.09	0.0005	ονοματι
40	33	+	161.02	0.0006	ομολογία
41	26	+	158.73	0.0005	τμηματάρχης
42	66	+	158.67	0.0012	δεξί

43	35	+	154.62	0.0006	ανακριτή
44	27	+	154.38	0.0005	πίστεως
45	1331	+	153.84	0.02	στο
46	62	+	153.58	0.0011	βόλτα
47	47	+	151.3	0.0009	ολοένα
48	37	+	148.26	0.0007	ονόματι
49	26	+	148.16	0.0005	γομολάστιχα
50	89	+	143.77	0.0016	παράθυρο
51	30	+	141.29	0.0005	διαβατήριο
52	34	+	140.29	0.0006	προκηρύξεις
53	23	+	139.68	0.0004	προϊστάμενο
54	119	+	137.01	0.0022	μία
55	104	+	135.28	0.0019	πόλη
56	1978	+	135.17	0.0268	που
57	21	+	135.05	0.0004	απριλίων
58	21	+	135.05	0.0004	τυφών
59	44	+	133.16	0.0008	δήθεν
60	83	+	131.35	0.0015	συνέχεια
61	29	+	131.26	0.0005	συνεργείο
62	32	+	128.14	0.0006	συλλογίστηκε
63	26	+	128.04	0.0005	τουαλέτας
64	41	+	127.53	0.0007	τραπεζάκι
65	31	+	125.98	0.0006	απόγεμα
66	22	+	123.38	0.0004	μαρκίζα
67	20	+	120.66	0.0004	σταυρόλεξο
68	28	+	118.2	0.0005	καθεστώς
69	31	+	117.27	0.0006	καθεστώς
70	37	+	116.6	0.0007	υπόψη
71	55	+	111.38	0.001	χαρτί
72	24	+	109.5	0.0004	λούνα
73	741	+	109.11	0.0121	ένα
74	39	+	107.53	0.0007	πρωτεύουσα
75	1359	+	103.88	0.0201	δεν
76	35	+	103.31	0.0006	υστερα
77	294	+	102.69	0.0052	κάτι
78	24	+	101.81	0.0004	πορτοκαλάδα
79	21	+	101.54	0.0004	άνθρωπος
80	26	+	101.35	0.0005	πράκτορες
81	40	+	100.33	0.0007	γιάννης
82	26	+	99.94	0.0005	συστήματος
83	62	+	99.19	0.0011	βροχή
84	24	+	98.45	0.0004	μυστηρίου
85	35	+	97.15	0.0006	ίσια
86	116	+	96.34	0.0021	πότε
87	50	+	96.27	0.0009	κατερίνα
88	116	+	95.25	0.0021	άνθρωπος
89	294	+	95.24	0.0052	δυο
90	25	+	94.83	0.0005	παρκ

91	21	+	94.77	0.0004	κύκλοι
92	67	+	94.13	0.0012	δεξιά
93	63	+	93.82	0.0011	επιτέλους
94	281	+	93.71	0.0049	έχει
95	26	+	93.5	0.0005	δευτερόλεπτο
96	202	+	92.55	0.0036	τίποτα
97	61	+	91.85	0.0011	άλλον
98	24	+	89.77	0.0004	τοίχος
99	15	+	89.06	0.0003	φιλήσυχος
100	34	+	88.84	0.0006	κοπέλες
101	108	+	88.63	0.002	είδε
102	56	+	88.08	0.001	έχετε
103	111	+	87.38	0.002	πήγε
104	29	+	85.09	0.0005	δημήτρη
105	22	+	83.61	0.0004	είσαστε
106	14	+	82.77	0.0003	ανατομίας
107	68	+	82.15	0.0012	συμβαίνει
108	27	+	82.06	0.0005	μέγα
109	26	+	81.98	0.0005	ήμαστε
110	19	+	81.79	0.0003	σκάκι
111	3577	+	81.32	0.0383	να
112	17	+	80.92	0.0003	άνθρωπό
113	25	+	80.19	0.0005	κούκλες
114	348	+	79.71	0.0061	τώρα
115	29	+	78.36	0.0005	κονιάκ
116	25	+	78.33	0.0005	ανάκριση
117	86	+	77.56	0.0016	είμαστε
118	35	+	77.23	0.0006	ξεφύγει
119	12	+	77.17	0.0002	συνένοχος
120	72	+	76.89	0.0013	είχαμε
121	33	+	76	0.0006	μαχαίρι
122	35	+	75.74	0.0006	διάδρομο
123	29	+	75.66	0.0005	διά
124	83	+	75.33	0.0015	δωμάτιο
125	168	+	74.78	0.003	λοιπόν
126	24	+	73.81	0.0004	πρωτότερα
127	20	+	73.53	0.0004	λεωφόρο
128	34	+	73.08	0.0006	γωνία
129	21	+	72.56	0.0004	μικρούς
130	19	+	72.4	0.0003	υποψιαστεί
131	13	+	71.99	0.0002	κοντρόλ
132	205	+	71.37	0.0036	ναι
133	24	+	71.26	0.0004	τουαλέτα
134	19	+	71.07	0.0003	περαιτέρω
135	234	+	70.89	0.0041	ένας
136	11	+	70.74	0.0002	ραγωδιά
137	55	+	70.4	0.001	στήθος
138	12	+	70.2	0.0002	επικίνδυνος

139	17	+	69.34	0.0003	μπλοκ
140	299	+	69.12	0.0052	όμως
141	33	+	69.01	0.0006	κατευθείαν
142	17	+	67.79	0.0003	φيلم
143	22	+	67.44	0.0004	γκαρσόνι
144	26	+	66.72	0.0005	υπάλληλος
145	48	+	66.34	0.0009	επί
146	30	+	66.34	0.0005	κούκλα
147	100	+	66.3	0.0018	πρωί
148	12	+	65.85	0.0002	πατήσατε
149	22	+	64.91	0.0004	διάβολο
150	10	+	64.31	0.0002	τμηματάρχη
151	164	+	64.11	0.0029	στιγμή
152	16	+	64.07	0.0003	ανεξαρτησίας
153	11	+	63.94	0.0002	ποίημά
154	26	+	63.06	0.0005	μικροί
155	31	+	62.84	0.0006	αμάξι
156	20	+	61.95	0.0004	διπλό
157	15	+	61.94	0.0003	ολίγου
158	62	+	61.65	0.0011	αυτήν
159	28	+	60.99	0.0005	αδύνατον
160	41	+	59.94	0.0007	ωστόσο
161	11	+	59.74	0.0002	ξυράφι
162	11	+	59.74	0.0002	πράκτορες
163	190	+	59.58	0.0034	άλλο
164	135	+	59.25	0.0024	είχα
165	564	+	59.18	0.0094	μας
166	22	+	58.94	0.0004	πεζοδρόμιο
167	44	+	58.76	0.0008	τοίχο
168	16	+	58.57	0.0003	λπ
169	1221	+	58.15	0.0182	από
170	9	+	57.88	0.0002	αντιπαράσταση
171	9	+	57.88	0.0002	τσίκλα
172	9	+	57.88	0.0002	υγιούς
173	10	+	57.69	0.0002	προγραμματισμού
174	48	+	57.14	0.0009	τέσσερις
175	12	+	56.98	0.0002	you
176	11	+	56.44	0.0002	ζαβολιές
177	91	+	56.32	0.0016	ακριβώς
178	14	+	55.13	0.0003	περίστροφο
179	16	+	55.07	0.0003	δυόμισι
180	52	+	55.01	0.0009	πλάι
181	14	+	53.7	0.0003	δραπετεύσει
182	13	+	52.93	0.0002	αδιάβροχο
183	20	+	52.72	0.0004	πολίτης
184	56	+	51.79	0.001	κιόλας
185	9	+	51.46	0.0002	αντριάνα
186	8	+	51.45	0.0001	αντιλαμβάνεσθε

187	8	+	51.45	0.0001	αυθημερόν
188	8	+	51.45	0.0001	μαγειρικού
189	8	+	51.45	0.0001	έμοϋ
190	11	+	51.27	0.0002	επισημάνει
191	22	+	51.02	0.0004	κόλπο
192	28	+	51	0.0005	μηχανή
193	26	+	50.71	0.0005	ελευθερία
194	10	+	50.51	0.0002	ήτοι
195	10	+	50.51	0.0002	επισκευή
196	30	+	50.17	0.0005	αριστερό
197	14	+	49.89	0.0003	πρόφτασε
198	105	+	49.8	0.0019	πρώτη
199	44	+	49.54	0.0008	εντελώς
200	49	+	49.53	0.0009	λέξη
201	12	+	49.23	0.0002	παραδώσω
202	12	+	49.23	0.0002	στούντιο
203	14	+	48.74	0.0003	πήδημα
204	98	+	48.53	0.0018	δηλαδή
205	22	+	48.41	0.0004	τσιγάρα
206	31	+	48.01	0.0006	ξενοδοχείο
207	33	+	47.89	0.0006	οπωσδήποτε
208	10	+	47.88	0.0002	τίγρης
209	12	+	47.67	0.0002	σκεφτότανε
210	9	+	47.61	0.0002	γρανάζια
211	9	+	47.61	0.0002	ιορδάνογλου
212	13	+	47.36	0.0002	άξαφνα
213	116	+	47.3	0.0021	πόρτα
214	11	+	47.26	0.0002	ξύρισμα
215	11	+	47.26	0.0002	ψευδώνυμα
216	65	+	47.22	0.0012	εις
217	15	+	46.46	0.0003	μαΐου
218	27	+	45.95	0.0005	προ
219	16	+	45.91	0.0003	ισόγειο
220	10	+	45.62	0.0002	κάλτσα
221	10	+	45.62	0.0002	πορτοκαλάδες
222	10	+	45.62	0.0002	σέξι
223	14	+	45.6	0.0003	σταδίου
224	8	+	45.25	0.0001	καθέτως
225	8	+	45.25	0.0001	κλητήρας
226	8	+	45.25	0.0001	λίπους
227	7	+	45.02	0.0001	ελπίσει
228	7	+	45.02	0.0001	περιπλάνησή
229	86	+	44.72	0.0016	έχουμε
230	9	+	44.63	0.0002	εντολής
231	9	+	44.63	0.0002	σύλληψη
232	95	+	44.55	0.0017	αμέσως
233	17	+	44.42	0.0003	ειχε
234	562	+	43.94	0.0093	τι

235	15	+	43.93	0.0003	ακούτε
236	15	+	43.93	0.0003	σακάκι
237	14	+	43.72	0.0003	διάλογο
238	97	+	43.48	0.0017	νύχτα
239	21	+	43.37	0.0004	έχουνε
240	31	+	43.34	0.0006	τσέπη
241	17	+	43.13	0.0003	ασανσέρ
242	17	+	43.13	0.0003	λεωφορείο
243	23	+	43.02	0.0004	τέταρτο
244	27	+	42.93	0.0005	σταθμό
245	13	+	42.91	0.0002	έληξε
246	13	+	42.91	0.0002	σπουργιτάκι
247	11	+	42.49	0.0002	σώσουμε
248	11	+	42.49	0.0002	ύποπτος
249	9	+	42.16	0.0002	καταναλωτικής
250	9	+	42.16	0.0002	στρατή
251	20	+	42.12	0.0004	λογής
252	14	+	41.98	0.0003	ταχυδρομείο
253	10	+	41.85	0.0002	ταχύτερο
254	16	+	41.65	0.0003	καθηγητά
255	42	+	41.37	0.0008	αριστερά
256	15	+	40.92	0.0003	πιστόλι
257	25	+	40.74	0.0005	σταθεί
258	10	+	40.23	0.0002	στεκότανε
259	18	+	40.21	0.0003	προχωρήσει
260	9	+	40.04	0.0002	προεκτάσεις
261	41	+	40.02	0.0007	βάθος
262	47	+	40	0.0009	τηλέφωνο
263	11	+	39.88	0.0002	ελάχιστη
264	21	+	39.52	0.0004	τυχαία
265	12	+	39.23	0.0002	απρόοπτο
266	13	+	39.22	0.0002	ανθρωπότητα
267	31	+	39.19	0.0006	περί
268	7	+	39.07	0.0001	αυτοστιγμεί
269	7	+	39.07	0.0001	ζαβολιάρη
270	45	+	38.88	0.0008	πρόκειται
271	25	+	38.81	0.0005	γράψει
272	8	+	38.8	0.0001	αριθμόν
273	8	+	38.8	0.0001	κάλο
274	8	+	38.8	0.0001	μπάτμαν
275	23	+	38.59	0.0004	κάνανε
276	6	+	38.58	0.0001	fm
277	6	+	38.58	0.0001	ασπρούλης
278	6	+	38.58	0.0001	ζητείται
279	6	+	38.58	0.0001	προκήρυξη
280	6	+	38.58	0.0001	προκηρύξεων
281	6	+	38.58	0.0001	πτωματάκι
282	6	+	38.58	0.0001	τηλεθεαται

283	6	+	38.58	0.0001	τοματόζουμο
284	6	+	38.58	0.0001	ψύλλων
285	18	+	38.24	0.0003	στήσει
286	9	+	38.18	0.0002	μυωπία
287	20	+	38.18	0.0004	υπέρ
288	9	+	38.18	0.0002	φου
289	13	+	37.6	0.0002	οφείλω
290	11	+	37.59	0.0002	αίτηση
291	23	+	37.57	0.0004	δωμάτιό
292	156	+	37.56	0.0028	έχω
293	49	+	37.32	0.0009	κίνηση
294	17	+	37.03	0.0003	πακέτο
295	34	+	36.91	0.0006	πολλή
296	16	+	36.91	0.0003	σύμφωνοι
297	37	+	36.87	0.0007	νόημα
298	19	+	36.85	0.0003	κύκλους
299	14	+	36.77	0.0003	απίθανο
300	9	+	36.52	0.0002	συνελήφθη
301	8	+	36.5	0.0001	καταβροχθίζει
302	8	+	36.5	0.0001	ολομόναχοι
303	12	+	36.47	0.0002	επιτόπου
304	26	+	36.44	0.0005	μπάνιο
305	25	+	36.42	0.0005	είδηση
306	18	+	36.4	0.0003	άγνωστος
307	81	+	36.21	0.0015	τρεις
308	28	+	36.16	0.0005	καθρέφτη
309	10	+	36.15	0.0002	έπαιξα
310	18	+	35.96	0.0003	ευχαρίστως
311	36	+	35.89	0.0007	αυτοκίνητο
312	15	+	35.85	0.0003	παραλίγο
313	7	+	35.65	0.0001	ελενίτσας
314	19	+	35.62	0.0003	αντίκρυ
315	17	+	35.59	0.0003	συγκεκριμένο
316	14	+	35.49	0.0003	αθώος
317	14	+	35.49	0.0003	ερχότανε
318	9	+	35.02	0.0002	αλλιότικη
319	10	+	34.98	0.0002	σταθήκαμε
320	30	+	34.76	0.0005	παιχνίδι
321	21	+	34.74	0.0004	τρελός
322	29	+	34.7	0.0005	προχώρησε
323	11	+	34.61	0.0002	προβολείς
324	8	+	34.53	0.0001	ανάμειξη
325	8	+	34.53	0.0001	προτελευταίο
326	8	+	34.53	0.0001	σαΐτα
327	8	+	34.53	0.0001	σωλήνας
328	8	+	34.53	0.0001	ταγεράκι
329	38	+	34.42	0.0007	προσοχή
330	45	+	34.39	0.0008	λεπτά

331	16	+	34.36	0.0003	ίσαμε
332	23	+	34.13	0.0004	ζέστη
333	42	+	34.07	0.0008	δυνατά
334	99	+	34.05	0.0018	μπορούσε
335	108	+	33.83	0.0019	πήρε
336	162	+	33.77	0.0029	αυτός
337	11	+	33.72	0.0002	μωσαϊκό
338	14	+	33.69	0.0003	οδός
339	9	+	33.66	0.0002	επίσημοι
340	30	+	33.45	0.0005	καρέκλα
341	12	+	33.31	0.0002	βιτρίνα
342	7	+	33.04	0.0001	εγκαρδιότητα
343	7	+	33.04	0.0001	κουφόβραση
344	19	+	32.98	0.0003	καληνύχτα
345	16	+	32.95	0.0003	εθνικής
346	6	+	32.93	0.0001	ανατομική
347	6	+	32.93	0.0001	γουικέντ
348	6	+	32.93	0.0001	δράστης
349	6	+	32.93	0.0001	καθηλωμένος
350	6	+	32.93	0.0001	μπλοκάρισμα
351	6	+	32.93	0.0001	πρόφταινε
352	6	+	32.93	0.0001	σιδηροδρομικός
353	6	+	32.93	0.0001	σιντριβάνι
354	10	+	32.85	0.0002	κορδόνι
355	10	+	32.85	0.0002	κτλ
356	10	+	32.85	0.0002	συνέβησαν
357	26	+	32.82	0.0005	κατ
358	8	+	32.82	0.0001	φωτογραφίας
359	40	+	32.76	0.0007	σειρά
360	13	+	32.73	0.0002	γνωρίζετε
361	57	+	32.58	0.001	γραφείο
362	9	+	32.41	0.0002	πάσο
363	15	+	32.18	0.0003	υποψίες
364	21	+	32.17	0.0004	έκοψε
365	5	+	32.15	0.0001	αρνείσθε
366	5	+	32.15	0.0001	αστιγματισμό
367	5	+	32.15	0.0001	διευθύνσεως
368	5	+	32.15	0.0001	εξεγερμένοι
369	5	+	32.15	0.0001	εσπερινά
370	5	+	32.15	0.0001	καθίζηση
371	5	+	32.15	0.0001	καλογρέζα
372	5	+	32.15	0.0001	καλογρέζας
373	5	+	32.15	0.0001	λογιστού
374	5	+	32.15	0.0001	μεγαλοφυές
375	5	+	32.15	0.0001	ουδετέρου
376	5	+	32.15	0.0001	συντονιστικής
377	5	+	32.15	0.0001	συστημένα
378	5	+	32.15	0.0001	τετρα

379	5	+	32.15	0.0001	τομεάρχου
380	5	+	32.15	0.0001	υψωνότανε
381	5	+	32.15	0.0001	όσι
382	20	+	32	0.0004	δεύτερος
383	10	+	31.89	0.0002	ρίγη
384	34	+	31.74	0.0006	υπόθεση
385	74	+	31.45	0.0013	δικό
386	39	+	31.34	0.0007	δεύτερη
387	9	+	31.25	0.0002	τουφέκι
388	23	+	31.07	0.0004	καινούργιο
389	1129	+	30.97	0.0169	θα
390	37	+	30.97	0.0007	στάθηκε
391	7	+	30.92	0.0001	αυτοκτονίες
392	7	+	30.92	0.0001	ραδιόφωνα
393	61	+	30.72	0.0011	τέτοια
394	656	+	30.56	0.0107	μια
395	37	+	30.5	0.0007	πόδι
396	48	+	30.37	0.0009	μπήκε
397	36	+	30.32	0.0007	μέτρα
398	10	+	30.11	0.0002	καθότανε
399	12	+	29.97	0.0002	νοέμβρη
400	13	+	29.85	0.0002	διασταύρωση
401	17	+	29.83	0.0003	πάτησε
402	6	+	29.75	0.0001	ευθαλία
403	6	+	29.75	0.0001	κερκίδα
404	6	+	29.75	0.0001	μηχανουργείο
405	6	+	29.75	0.0001	μποξ
406	6	+	29.75	0.0001	πρωτάθλημα
407	6	+	29.75	0.0001	σλιπ
408	6	+	29.75	0.0001	τσακίστηκαν
409	6	+	29.75	0.0001	φάρμες
410	6	+	29.75	0.0001	χρυσανθέμων
411	35	+	29.68	0.0006	χει
412	14	+	29.53	0.0003	τιμόνι
413	100	+	29.39	0.0018	είπα
414	22	+	29.38	0.0004	δεσποινίς
415	33	+	29.38	0.0006	περίπτωση
416	7	+	29.12	0.0001	ανεργία
417	49	+	28.77	0.0009	ιδέα
418	8	+	28.68	0.0001	περιπλάνηση
419	10	+	28.5	0.0002	έμπνευση
420	10	+	28.5	0.0002	σωτηρίας
421	9	+	28.24	0.0002	συνειδήσή
422	12	+	28.23	0.0002	αδιέξοδο
423	20	+	28.12	0.0004	έξοδο
424	24	+	28.12	0.0004	λέτε
425	17	+	28.08	0.0003	διαδρομή
426	27	+	28.08	0.0005	πιάσει

427	48	+	27.99	0.0009	δώσει
428	61	+	27.89	0.0011	εντάξει
429	38	+	27.89	0.0007	σημασία
430	11	+	27.84	0.0002	περιοδικό
431	11	+	27.84	0.0002	σκύψει
432	11	+	27.84	0.0002	φόρμα
433	7	+	27.56	0.0001	ανάκρισης
434	7	+	27.56	0.0001	γίνηκε
435	7	+	27.56	0.0001	διάβαση
436	7	+	27.56	0.0001	κεντρικού
437	7	+	27.56	0.0001	πράκτορα
438	7	+	27.56	0.0001	τροχαίας
439	8	+	27.54	0.0001	τραπεζάκια
440	37	+	27.51	0.0007	πλατεία
441	6	+	27.37	0.0001	διαβατηρίων
442	6	+	27.37	0.0001	ποδοσφαίρου
443	13	+	27.35	0.0002	αι
444	9	+	27.35	0.0002	πλαζ
445	38	+	27.33	0.0007	έστω
446	117	+	27.32	0.0021	μπροστά
447	19	+	27.24	0.0003	δευτερόλεπτα
448	186	+	27.18	0.0033	εκεί
449	89	+	26.99	0.0016	βέβαια
450	5	+	26.83	0.0001	me
451	5	+	26.83	0.0001	αδιάβροχα
452	5	+	26.83	0.0001	ανωτέρου
453	5	+	26.83	0.0001	δακτυλογράφος
454	5	+	26.83	0.0001	εκδήλωσή
455	5	+	26.83	0.0001	καήκαμε
456	5	+	26.83	0.0001	καθεστώτα
457	5	+	26.83	0.0001	καμαριέρα
458	5	+	26.83	0.0001	παράβαση
459	5	+	26.83	0.0001	συλληφθεί
460	5	+	26.83	0.0001	τελείεις
461	5	+	26.83	0.0001	τετράστιχο
462	5	+	26.83	0.0001	υπόπτους
463	9	+	26.52	0.0002	απαγορεύεται
464	9	+	26.52	0.0002	σταθμού
465	8	+	26.48	0.0001	βλάβη
466	8	+	26.48	0.0001	επιθυμείτε
467	14	+	26.48	0.0003	επτά
468	8	+	26.48	0.0001	μαλακός
469	55	+	26.45	0.001	έδωσε
470	7	+	26.18	0.0001	ερωτώ
471	7	+	26.18	0.0001	ευπρέπεια
472	7	+	26.18	0.0001	παίζουνε
473	7	+	26.18	0.0001	συνταξιούχος
474	12	+	26.14	0.0002	καθυστέρηση

475	11	+	26.06	0.0002	νοεμβρίου
476	13	+	26	0.0002	κόλλησε
477	13	+	26	0.0002	λ
478	142	+	25.94	0.0025	έκανε
479	26	+	25.94	0.0005	τσιγάρο
480	19	+	25.87	0.0003	νιώθει
481	9	+	25.73	0.0002	αλλιώτικο
482	9	+	25.73	0.0002	προχωρήσουμε
483	4	+	25.72	0.0001	αποφάσεως
484	4	+	25.72	0.0001	αυθορμητώς
485	4	+	25.72	0.0001	αχινό
486	4	+	25.72	0.0001	διακόψανε
487	4	+	25.72	0.0001	επίζε
488	4	+	25.72	0.0001	επιπεδομετρία
489	4	+	25.72	0.0001	ηθοπλαστικού
490	4	+	25.72	0.0001	ιδεώδες
491	4	+	25.72	0.0001	κοινοφελούς
492	4	+	25.72	0.0001	κουρείου
493	4	+	25.72	0.0001	μοιχεία
494	4	+	25.72	0.0001	παιδευότανε
495	4	+	25.72	0.0001	πορτοφολάκι
496	4	+	25.72	0.0001	προαιρείσθε
497	4	+	25.72	0.0001	προκήρυξης
498	4	+	25.72	0.0001	σέντερ
499	4	+	25.72	0.0001	σαλεύανε
500	4	+	25.72	0.0001	στρεπτόκοκκος
501	4	+	25.72	0.0001	συλλήψεως
502	4	+	25.72	0.0001	συνένοχό
503	4	+	25.72	0.0001	σφιχθείτε
504	4	+	25.72	0.0001	σόμπας
505	4	+	25.72	0.0001	τσάκιση
506	4	+	25.72	0.0001	τόοοοσα
507	4	+	25.72	0.0001	υποβάλετε
508	4	+	25.72	0.0001	υποτομέα
509	4	+	25.72	0.0001	υποψιαζότανε
510	4	+	25.72	0.0001	φταρνίστηκε
511	4	+	25.72	0.0001	φωτεινόν
512	4	+	25.72	0.0001	χαφ
513	4	+	25.72	0.0001	έστί
514	4	+	25.72	0.0001	ό
515	4	+	25.72	0.0001	ών
516	10	+	25.71	0.0002	άλφα
517	16	+	25.67	0.0003	ψυχραιμία
518	12	+	25.65	0.0002	απόπειρα
519	19	+	25.61	0.0003	νωρίτερα
520	15	+	25.6	0.0003	οργάνωση
521	24	+	25.56	0.0004	χρονών
522	8	+	25.51	0.0001	παπούτσι

523	6	+	25.45	0.0001	κάδρα
524	6	+	25.45	0.0001	μονά
525	6	+	25.45	0.0001	πόλεως
526	6	+	25.45	0.0001	ροδοπέταλα
527	6	+	25.45	0.0001	σαπουνάδα
528	6	+	25.45	0.0001	υποβάλουν
529	13	+	25.14	0.0002	ανάσκελα
530	10	+	25.08	0.0002	γήπεδο
531	19	+	24.83	0.0003	διάβασε
532	26	+	24.83	0.0005	πλήθος
533	13	+	24.73	0.0002	ύστερ
534	12	+	24.72	0.0002	κοιτάζουν
535	8	+	24.6	0.0001	ανακρίσεις
536	8	+	24.6	0.0001	δημόσιος
537	8	+	24.6	0.0001	νευρικός
538	8	+	24.6	0.0001	σακακιού
539	10	+	24.48	0.0002	κρεβάτια
540	18	+	24.44	0.0003	ανησυχία
541	21	+	24.35	0.0004	φόβος
542	13	+	24.33	0.0002	ρεύμα
543	9	+	24.27	0.0002	τρίτου
544	25	+	24.04	0.0005	στοιχεία
545	5	+	23.94	0.0001	εμπορευόμενος
546	5	+	23.94	0.0001	εντέλεια
547	5	+	23.94	0.0001	παίκτες
548	5	+	23.94	0.0001	προέκυψαν
549	5	+	23.94	0.0001	προχωρείτε
550	5	+	23.94	0.0001	στραβοκοίταξε
551	5	+	23.94	0.0001	τσίκλες
552	5	+	23.94	0.0001	φόντου
553	29	+	23.88	0.0005	αγόρι
554	14	+	23.85	0.0003	είπανε
555	14	+	23.85	0.0003	μολύβι
556	6	+	23.84	0.0001	κεφαλαία
557	6	+	23.84	0.0001	παράθυρό
558	6	+	23.84	0.0001	σεβασμιότητα
559	6	+	23.84	0.0001	σουτ
560	6	+	23.84	0.0001	συλληφθέντες
561	7	+	23.82	0.0001	απίθανη
562	7	+	23.82	0.0001	επιτύχει
563	7	+	23.82	0.0001	περιπέτειά
564	7	+	23.82	0.0001	πορτατίφ
565	7	+	23.82	0.0001	πρόοδος
566	7	+	23.82	0.0001	σωλήνα
567	8	+	23.75	0.0001	συλλόγου
568	8	+	23.75	0.0001	σύρριζα
569	8	+	23.75	0.0001	τετράγωνα
570	8	+	23.75	0.0001	ψιλά

571	11	+	23.47	0.0002	μπρούμυτα
572	18	+	23.41	0.0003	αποκλείεται
573	67	+	23.41	0.0012	πρώτα
574	20	+	23.39	0.0004	β
575	16	+	23.23	0.0003	σελίδα
576	22	+	23.21	0.0004	γυαλιά
577	14	+	23.16	0.0003	χολ
578	33	+	23.05	0.0006	μιαν
579	11	+	23	0.0002	ομολογώ
580	8	+	22.96	0.0001	άνωθεν
581	8	+	22.96	0.0001	απόχρωση
582	8	+	22.96	0.0001	κέρδιζε
583	8	+	22.96	0.0001	μικρόφωνο
584	16	+	22.94	0.0003	χτυπάει
585	14	+	22.83	0.0003	βία
586	23	+	22.82	0.0004	πιάνει
587	7	+	22.8	0.0001	δελτίο
588	10	+	22.8	0.0002	πνίγει
589	21	+	22.64	0.0004	τρίτο
590	12	+	22.58	0.0002	θάλαμο
591	11	+	22.54	0.0002	συλλάβει
592	6	+	22.44	0.0001	πιτσιρίκος
593	6	+	22.44	0.0001	τηλεφωνικό
594	26	+	22.42	0.0005	συμβεί
595	9	+	22.33	0.0002	γραβάτα
596	9	+	22.33	0.0002	εξαρχής
597	9	+	22.33	0.0002	μαντέψει
598	8	+	22.2	0.0001	απροσδόκητη
599	8	+	22.2	0.0001	μένανε
600	12	+	22.19	0.0002	τραβάει
601	55	+	22.09	0.001	πέντε
602	90	+	22.09	0.0016	ύστερα
603	21	+	22.04	0.0004	ζήτημα
604	141	+	21.94	0.0025	κάνει
605	125	+	21.91	0.0022	ως
606	7	+	21.86	0.0001	τρακ
607	5	+	21.81	0.0001	διαφημιστικά
608	5	+	21.81	0.0001	δυόσμο
609	5	+	21.81	0.0001	εισοδήματος
610	5	+	21.81	0.0001	επειδη
611	5	+	21.81	0.0001	θερμοκρασίας
612	5	+	21.81	0.0001	καπό
613	5	+	21.81	0.0001	κερανού
614	5	+	21.81	0.0001	κομπινεζόν
615	5	+	21.81	0.0001	πλακέ
616	5	+	21.81	0.0001	ρεπούμπλικα
617	5	+	21.81	0.0001	συνέπεσε
618	5	+	21.81	0.0001	τζίμης

619	12	+	21.8	0.0002	τριαντάφυλλο
620	11	+	21.66	0.0002	ελεύθερος
621	1614	+	21.56	0.0222	την
622	1	-	2871.1	0	l
623	1	-	647.34	0	s
624	19	-	520.78	0.0003	απ
625	457	-	376.48	0.0068	κι
626	159	-	369.88	0.0026	ήταν
627	889	-	244.77	0.0122	της
628	129	-	199.28	0.0022	ότι
629	198	-	179.44	0.0033	σου
630	2	-	141.48	0	t
631	58	-	123.79	0.001	μα
632	3	-	122.75	0.0001	μέχρι
633	132	-	100.82	0.0023	σαν
634	27	-	88.07	0.0005	είχαν
635	543	-	81.02	0.0084	τους
636	13	-	69.64	0.0002	απο
637	24	-	68.54	0.0004	μέρα
638	161	-	62.73	0.0028	αυτό
639	65	-	57.43	0.0011	αυτή
640	55	-	54.92	0.001	μετά
641	789	-	52.07	0.0117	μου
642	24	-	51.34	0.0004	ποτέ
643	189	-	45.12	0.0032	των
644	2	-	43.7	0	τησ
645	1207	-	42.45	0.0166	τα
646	6	-	41.2	0.0001	αγάπη
647	18	-	39.49	0.0003	εκείνος
648	3	-	39.47	0.0001	άμα
649	29	-	38.77	0.0005	όπου
650	6	-	38.66	0.0001	πόσο
651	3	-	36.83	0.0001	ρε
652	24	-	36.66	0.0004	αφού
653	16	-	35.47	0.0003	κάποια
654	24	-	34.78	0.0004	καθώς
655	1429	-	32.17	0.0189	ο
656	8	-	31.64	0.0001	τίποτε
657	5	-	31.62	0.0001	κόρη
658	8	-	31.58	0.0001	μέρος
659	3	-	31.52	0.0001	κάποτε
660	1	-	30.09	0	ώσπου
661	8	-	29.99	0.0001	πατέρα
662	24	-	29.88	0.0004	κεφάλι
663	158	-	29.4	0.0027	γιατί
664	47	-	28.29	0.0008	κάτω
665	35	-	28.06	0.0006	γι
666	6	-	27.5	0.0001	μυαλό

667	3	-	27.22	0.0001	άντρα
668	42	-	27.13	0.0008	πάλι
669	17	-	26.5	0.0003	μέρες
670	1	-	26.38	0	δέν
671	1278	-	25.48	0.0175	η
672	43	-	24.63	0.0008	χωρίς
673	46	-	24.33	0.0008	εκείνη
674	3	-	22.15	0.0001	βρε
675	71	-	22.14	0.0013	μαζί
676	21	-	22.1	0.0004	ξέρεις
677	328	-	21.96	0.0055	τις
678	2	-	21.66	0	γινόταν

Πίνακας 1. Λέξεις-κλειδιά από τη σύγκριση του ΣΚΣ με το ΣΕΚ

<u>Keyword Types: 961</u>					
<u>#Keyword Tokens: 64892</u>					
<u>#Search Hits: 0</u>					
1	568	+	1548.42	0.0102	ήτανε
2	195	+	1006.12	0.0035	μάνατζερ
3	886	+	935.97	0.0156	είχε
4	1978	+	900.96	0.0323	που
5	971	+	720.52	0.0169	είναι
6	498	+	593.55	0.0089	όχι
7	1331	+	578.48	0.0225	στο
8	102	+	506.75	0.0019	σπορ
9	94	+	465.79	0.0017	ανακριτής
10	155	+	424.46	0.0028	είχανε
11	102	+	401.09	0.0019	σχέδιο
12	3715	+	385.93	0.0511	το
13	399	+	383.64	0.0072	πολύ
14	130	+	359.79	0.0024	καφέ
15	63	+	324.98	0.0011	προϊστάμενος
16	741	+	324.68	0.0129	ένα
17	63	+	307.44	0.0011	κεντρικό
18	367	+	296.8	0.0066	ή
19	3577	+	290.97	0.0492	να
20	67	+	283.89	0.0012	υπηρεσία
21	1221	+	268.44	0.0204	από
22	283	+	268.01	0.0051	ώρα
23	83	+	265.46	0.0015	συνέχεια
24	59	+	265.27	0.0011	υπηρεσίας
25	64	+	262.27	0.0012	σύστημα
26	55	+	260.57	0.001	ειδική
27	104	+	255.03	0.0019	πόλη
28	294	+	238.44	0.0053	κάτι
29	44	+	226.97	0.0008	ειδικής
30	603	+	225.88	0.0106	στην

31	656	+	215.33	0.0115	μια
32	299	+	212.71	0.0054	όμως
33	91	+	197.92	0.0017	ακριβώς
34	62	+	193	0.0011	βόλτα
35	202	+	187.19	0.0036	τίποτα
36	36	+	185.7	0.0007	τσαπ
37	142	+	184.84	0.0026	έκανε
38	35	+	180.54	0.0006	ανακριτή
39	35	+	180.54	0.0006	μποτ
40	35	+	180.54	0.0006	προκήρυξη
41	35	+	180.54	0.0006	υστερα
42	35	+	180.54	0.0006	φέρι
43	66	+	179.59	0.0012	δεξί
44	37	+	175.39	0.0007	συνεπώς
45	83	+	175.16	0.0015	δωμάτιο
46	68	+	174.2	0.0012	συμβαίνει
47	44	+	173.66	0.0008	δήθεν
48	53	+	169.52	0.001	τελικά
49	63	+	169.26	0.0011	επιτέλους
50	37	+	165.27	0.0007	υπόψη
51	234	+	163.9	0.0042	ένας
52	33	+	161.36	0.0006	ομολογία
53	36	+	160.32	0.0007	αγών
54	31	+	159.9	0.0006	καθεστώς
55	32	+	156.26	0.0006	πράκτωρ
56	36	+	156.08	0.0007	ελενίτσα
57	210	+	153.83	0.0038	δύο
58	47	+	153.4	0.0009	τηλέφωνο
59	2409	+	151.56	0.0358	του
60	862	+	151.15	0.0147	για
61	281	+	149.51	0.005	έχει
62	564	+	149.27	0.0099	μας
63	127	+	148.16	0.0023	άλλος
64	99	+	147.92	0.0018	μπορούσε
65	37	+	146.8	0.0007	ένοχος
66	37	+	146.8	0.0007	ονόματι
67	48	+	146.66	0.0009	τέσσερις
68	28	+	144.43	0.0005	καθεστώτος
69	28	+	144.43	0.0005	σκίτσο
70	1359	+	140.88	0.0221	δεν
71	27	+	139.27	0.0005	ονοματι
72	49	+	138.05	0.0009	κίνηση
73	111	+	137.16	0.002	πήγε
74	34	+	135.74	0.0006	προκηρύξεις
75	141	+	135.28	0.0026	πάνω
76	29	+	135.07	0.0005	κονιάκ
77	33	+	134.23	0.0006	κατευθείαν
78	164	+	134.14	0.003	στιγμή

79	26	+	134.11	0.0005	γομολάστιχα
80	26	+	134.11	0.0005	ντιστριμπιτέρ
81	26	+	134.11	0.0005	συστήματος
82	72	+	131.71	0.0013	είχαμε
83	33	+	131.01	0.0006	περίπτωση
84	30	+	130.75	0.0005	διαβατήριο
85	39	+	128.76	0.0007	πρωτεύουσα
86	57	+	126.31	0.001	γραφείο
87	41	+	126.1	0.0007	τραπεζάκι
88	26	+	125.72	0.0005	τμηματάρχης
89	26	+	125.72	0.0005	τουαλέτας
90	27	+	125.03	0.0005	εθνικόν
91	294	+	123.64	0.0053	δυο
92	29	+	121.98	0.0005	συνεργείο
93	35	+	121.82	0.0006	ξεφύγει
94	1129	+	121.15	0.0187	θα
95	168	+	120.63	0.003	λοιπόν
96	26	+	120.02	0.0005	δευτερόλεπτο
97	119	+	119.19	0.0022	μία
98	23	+	118.64	0.0004	προϊστάμενο
99	55	+	116.55	0.001	έδωσε
100	27	+	116.06	0.0005	πίστεως
101	24	+	115.56	0.0004	λούνα
102	26	+	115.29	0.0005	πράκτορες
103	522	+	115.15	0.0092	πως
104	25	+	115.01	0.0005	παρκ
105	50	+	113.72	0.0009	κατερίνα
106	41	+	113.53	0.0007	σκέφτηκε
107	22	+	113.48	0.0004	μαρκίζα
108	67	+	111.53	0.0012	δεξιά
109	26	+	111.18	0.0005	συνέχισε
110	98	+	110.62	0.0018	δηλαδή
111	36	+	110.42	0.0007	αυτοκίνητο
112	24	+	110.01	0.0004	πορτοκαλάδα
113	86	+	108.99	0.0016	έχουμε
114	21	+	108.32	0.0004	απριλίων
115	849	+	107.97	0.0144	τη
116	61	+	107.76	0.0011	εντάξει
117	24	+	105.43	0.0004	τουαλέτα
118	55	+	104.63	0.001	χαρτί
119	105	+	104.53	0.0019	πρώτη
120	20	+	103.16	0.0004	σταυρόλεξο
121	62	+	102.59	0.0011	βροχή
122	47	+	102.22	0.0009	πάντως
123	34	+	102.12	0.0006	γωνία
124	116	+	101.76	0.0021	πότε
125	44	+	101.69	0.0008	εντελώς
126	24	+	101.46	0.0004	μυστηρίου

127	116	+	100.81	0.0021	άνθρωπος
128	21	+	100.34	0.0004	τυφών
129	135	+	99.05	0.0024	είχα
130	30	+	97.83	0.0005	αριστερό
131	290	+	97.81	0.0052	σας
132	33	+	96.41	0.0006	οπωσδήποτε
133	34	+	95.88	0.0006	υπόθεση
134	26	+	95.63	0.0005	ήμαστε
135	27	+	95.28	0.0005	σταθμό
136	600	+	94.14	0.0104	οι
137	190	+	93.93	0.0034	άλλο
138	38	+	93.08	0.0007	έστω
139	86	+	91.77	0.0016	είμαστε
140	21	+	90.71	0.0004	άνθρωπός
141	87	+	90.58	0.0016	πει
142	193	+	89.55	0.0035	μόνο
143	45	+	89.22	0.0008	κοπέλα
144	24	+	89.07	0.0004	τοίχος
145	35	+	89.02	0.0006	διάδρομο
146	52	+	88.03	0.0009	πλάι
147	17	+	87.69	0.0003	διαδρομή
148	17	+	87.69	0.0003	ειχε
149	17	+	87.69	0.0003	συγκεκριμένο
150	17	+	87.69	0.0003	φيلم
151	56	+	87.02	0.001	κιόλας
152	49	+	86.53	0.0009	λέξη
153	26	+	86.51	0.0005	υπάλληλος
154	205	+	86.47	0.0037	ναι
155	31	+	85.43	0.0006	απόγεμα
156	34	+	85.26	0.0006	κοπέλες
157	19	+	85.11	0.0003	σκάκι
158	19	+	85.11	0.0003	υποψιαστεί
159	141	+	84.65	0.0025	κάνει
160	45	+	84.4	0.0008	πρόκειται
161	25	+	84.22	0.0005	ανάκριση
162	72	+	83.69	0.0013	γίνει
163	37	+	83.01	0.0007	νόημα
164	31	+	82.68	0.0006	ξενοδοχείο
165	26	+	82.63	0.0005	συμβεί
166	16	+	82.53	0.0003	ανεξαρτησίας
167	30	+	81.5	0.0005	παιχνίδι
168	19	+	80.95	0.0003	περαιτέρω
169	36	+	80.5	0.0007	μέτρα
170	39	+	80.47	0.0007	δεύτερη
171	32	+	80.17	0.0006	συλλογίστηκε
172	17	+	80.12	0.0003	μπλοκ
173	47	+	79.09	0.0009	ολοένα
174	29	+	78.97	0.0005	προχώρησε

175	20	+	78.93	0.0004	λεωφόρο
176	41	+	78.66	0.0007	ωστόσο
177	21	+	77.93	0.0004	τυχαία
178	29	+	77.61	0.0005	διάθεση
179	26	+	77.42	0.0005	μπάνιο
180	29	+	76.28	0.0005	συζήτηση
181	24	+	75.99	0.0004	ένιωθε
182	56	+	75.91	0.001	έχετε
183	31	+	75.3	0.0006	αμάξι
184	108	+	75.26	0.002	πήρε
185	17	+	75.22	0.0003	ασανσέρ
186	16	+	75.08	0.0003	δυόμισι
187	256	+	74.69	0.0046	αλλά
188	40	+	74.68	0.0007	σειρά
189	89	+	74.66	0.0016	παράθυρο
190	45	+	74.46	0.0008	λεπτά
191	48	+	74.41	0.0009	δώσει
192	26	+	74.28	0.0005	μικροί
193	14	+	72.21	0.0003	ανατομίας
194	14	+	72.21	0.0003	δραπετεύσει
195	44	+	71.51	0.0008	τοίχο
196	42	+	71.49	0.0008	αριστερά
197	22	+	71.22	0.0004	πεζοδρόμιο
198	155	+	71	0.0028	ακόμα
199	38	+	70.64	0.0007	σημασία
200	25	+	70.28	0.0005	σταθεί
201	15	+	70.05	0.0003	φιλήσυχος
202	22	+	69.35	0.0004	τσιγάρα
203	109	+	68.86	0.002	όσο
204	25	+	68.84	0.0005	είδηση
205	25	+	68.84	0.0005	στοιχεία
206	30	+	68.43	0.0005	ευκαιρία
207	304	+	68.15	0.0054	στον
208	89	+	67.9	0.0016	βέβαια
209	25	+	67.46	0.0005	γράψει
210	25	+	67.46	0.0005	κούκλες
211	55	+	67.09	0.001	στήθος
212	13	+	67.05	0.0002	αδιάβροχο
213	13	+	67.05	0.0002	σπυργιτάκι
214	20	+	66.55	0.0004	διπλό
215	20	+	66.55	0.0004	πολίτης
216	100	+	66.5	0.0018	πρωί
217	16	+	66.43	0.0003	καθηγητά
218	95	+	66.14	0.0017	αμέσως
219	49	+	66.1	0.0009	πρώτο
220	22	+	65.88	0.0004	άγνωστο
221	15	+	65.37	0.0003	παρόλο
222	31	+	65.14	0.0006	θέμα

223	14	+	65.02	0.0003	απίθανο
224	14	+	65.02	0.0003	διάλογο
225	19	+	64.26	0.0003	νωρίτερα
226	21	+	63.42	0.0004	κύκλοι
227	16	+	63.14	0.0003	ισόγειο
228	16	+	63.14	0.0003	λπ
229	16	+	63.14	0.0003	σελίδα
230	20	+	62.71	0.0004	χώρο
231	18	+	62.01	0.0003	σχετικά
232	12	+	61.9	0.0002	απρόοπτο
233	12	+	61.9	0.0002	επικίνδυνος
234	12	+	61.9	0.0002	επιτόπου
235	12	+	61.9	0.0002	νοέμβρη
236	12	+	61.9	0.0002	πατήσατε
237	12	+	61.9	0.0002	στούντιο
238	12	+	61.9	0.0002	συνένοχος
239	15	+	61.62	0.0003	παραλίγο
240	23	+	61.04	0.0004	τέταρτο
241	38	+	60.95	0.0007	προσοχή
242	30	+	60.89	0.0005	δεύτερο
243	14	+	60.47	0.0003	χολ
244	16	+	60.27	0.0003	εθνικής
245	21	+	60.23	0.0004	σίγουρος
246	21	+	60.23	0.0004	σκεφτεί
247	13	+	60.01	0.0002	κοντρόλ
248	13	+	60.01	0.0002	πρόγραμμα
249	13	+	60.01	0.0002	όροφο
250	51	+	59.9	0.0009	δει
251	17	+	59.82	0.0003	άνθρωπό
252	17	+	59.82	0.0003	λεπτομέρειες
253	27	+	58.9	0.0005	φτάσει
254	24	+	58.66	0.0004	πρωτύτερα
255	328	+	58.52	0.0058	τις
256	22	+	58.5	0.0004	γκαρσόνι
257	122	+	58.07	0.0022	εν
258	27	+	57.95	0.0005	περίπου
259	28	+	57.71	0.0005	μηχανή
260	213	+	57.38	0.0038	έτσι
261	14	+	56.84	0.0003	ταχυδρομείο
262	11	+	56.74	0.0002	αίτηση
263	11	+	56.74	0.0002	επισημάνει
264	11	+	56.74	0.0002	ζαβολιές
265	11	+	56.74	0.0002	ξυράφι
266	11	+	56.74	0.0002	περιπέτεια
267	11	+	56.74	0.0002	ραψωδία
268	11	+	56.74	0.0002	φόρμα
269	26	+	56.4	0.0005	σημείο
270	32	+	56.35	0.0006	τελευταίο

271	68	+	56.05	0.0012	έπρεπε
272	28	+	55.98	0.0005	ανοίξει
273	21	+	55.97	0.0004	μικρούς
274	17	+	55.57	0.0003	πακέτο
275	26	+	55.46	0.0005	ελευθερία
276	12	+	55	0.0002	you
277	12	+	55	0.0002	απόπειρα
278	22	+	54.75	0.0004	είσαστε
279	47	+	54.51	0.0009	τελευταία
280	23	+	53.9	0.0004	δωμάτιό
281	14	+	53.77	0.0003	προπαντός
282	19	+	53.71	0.0003	νιώθει
283	22	+	53.58	0.0004	άλλωστε
284	20	+	53.43	0.0004	έξοδο
285	16	+	53.24	0.0003	πρόεδρος
286	15	+	53.19	0.0003	μαΐου
287	48	+	52.73	0.0009	μπήκε
288	18	+	52.73	0.0003	προχωρήσει
289	32	+	52.3	0.0006	σκέψη
290	13	+	52.09	0.0002	έληξε
291	13	+	52.09	0.0002	διασταύρωση
292	13	+	52.09	0.0002	πιθανότητα
293	13	+	52.09	0.0002	συνάντηση
294	17	+	51.9	0.0003	λεωφορείο
295	10	+	51.58	0.0002	γήπεδο
296	10	+	51.58	0.0002	προγραμματισμού
297	10	+	51.58	0.0002	σέξι
298	29	+	51.4	0.0005	αγόρι
299	22	+	51.37	0.0004	διάβολο
300	16	+	51.28	0.0003	ψυχραιμία
301	37	+	51.27	0.0007	πλατεία
302	18	+	51.19	0.0003	αίθουσα
303	18	+	51.19	0.0003	στήσει
304	27	+	51.1	0.0005	απλώς
305	15	+	50.95	0.0003	οργάνωση
306	12	+	50.73	0.0002	ενα
307	12	+	50.73	0.0002	καθυστέρηση
308	12	+	50.73	0.0002	σκεφτότανε
309	598	+	50.3	0.0103	σε
310	11	+	50.01	0.0002	ξύρισμα
311	11	+	50.01	0.0002	πράκτορες
312	11	+	50.01	0.0002	προβολείς
313	11	+	50.01	0.0002	σώσουμε
314	18	+	49.74	0.0003	ευχαρίστως
315	72	+	49.48	0.0013	ίδιο
316	16	+	49.46	0.0003	κέντρο
317	22	+	49.3	0.0004	κόλπο
318	49	+	49.23	0.0009	υπάρχει

319	13	+	49.14	0.0002	ανθρωπότητα
320	13	+	49.14	0.0002	γνωρίζετε
321	13	+	49.14	0.0002	οφείλω
322	30	+	48.99	0.0005	αργότερα
323	21	+	48.84	0.0004	λόγω
324	28	+	48.34	0.0005	έριξε
325	19	+	48.32	0.0003	δευτερόλεπτα
326	12	+	47.36	0.0002	λεπτομέρεια
327	12	+	47.36	0.0002	περιοδικά
328	18	+	47.04	0.0003	άγνωστος
329	15	+	47.04	0.0003	ατμόσφαιρα
330	18	+	47.04	0.0003	μπαρ
331	15	+	47.04	0.0003	υποψίες
332	21	+	46.79	0.0004	τρίτο
333	13	+	46.57	0.0002	απο
334	9	+	46.42	0.0002	αλλιότιχο
335	9	+	46.42	0.0002	αντριάνα
336	9	+	46.42	0.0002	γρανάζια
337	9	+	46.42	0.0002	ιορδάνογλου
338	9	+	46.42	0.0002	καταναλωτικής
339	9	+	46.42	0.0002	μυωπία
340	9	+	46.42	0.0002	πρωτοβουλία
341	9	+	46.42	0.0002	συγκεκριμένη
342	9	+	46.42	0.0002	συνελήφθη
343	9	+	46.42	0.0002	σύλληψη
344	9	+	46.42	0.0002	τσίκλα
345	9	+	46.42	0.0002	χιλιόμετρα
346	28	+	46.33	0.0005	αδύνατον
347	23	+	46.25	0.0004	ζέστη
348	11	+	45.89	0.0002	ελάχιστη
349	11	+	45.89	0.0002	μωσαϊκό
350	11	+	45.89	0.0002	ποίημά
351	11	+	45.89	0.0002	σχεδίου
352	11	+	45.89	0.0002	ψευδώνυμα
353	10	+	45.04	0.0002	πορτοκαλάδες
354	10	+	45.04	0.0002	τμηματάρχη
355	19	+	44.86	0.0003	κύκλους
356	33	+	44.78	0.0006	μαχαίρι
357	14	+	44.63	0.0003	ρόλο
358	12	+	44.53	0.0002	στοιχείο
359	30	+	44.17	0.0005	καρέκλα
360	37	+	43.62	0.0007	περάσει
361	16	+	43.28	0.0003	λιγότερο
362	17	+	43.23	0.0003	ποίημα
363	100	+	43.08	0.0018	είπα
364	14	+	42.84	0.0003	σταδίου
365	337	+	42.77	0.006	στη
366	11	+	42.66	0.0002	νοεμβρίου

367	11	+	42.66	0.0002	ύποπτος
368	32	+	42.65	0.0006	κάπως
369	29	+	42.53	0.0005	δημήτρη
370	49	+	42.4	0.0009	ιδέα
371	13	+	42.26	0.0002	εντολή
372	37	+	41.91	0.0007	νομίζω
373	74	+	41.66	0.0013	δικό
374	23	+	41.51	0.0004	ένιωσε
375	8	+	41.26	0.0001	ανάμειξη
376	8	+	41.26	0.0001	εμφάνισή
377	8	+	41.26	0.0001	ενδεχόμενο
378	8	+	41.26	0.0001	επιθυμείτε
379	8	+	41.26	0.0001	καθέτως
380	8	+	41.26	0.0001	καταβροχθίζει
381	8	+	41.26	0.0001	μαγειρικού
382	8	+	41.26	0.0001	μικρόφωνο
383	8	+	41.26	0.0001	μπάτμαν
384	8	+	41.26	0.0001	οργάνωσης
385	8	+	41.26	0.0001	περιπλάνηση
386	8	+	41.26	0.0001	προτελευταίο
387	8	+	41.26	0.0001	σημείωμα
388	8	+	41.26	0.0001	ταγεράκι
389	8	+	41.26	0.0001	ψυγείο
390	8	+	41.26	0.0001	έμοϋ
391	14	+	41.19	0.0003	ελεύθερο
392	14	+	41.19	0.0003	οδός
393	10	+	41.08	0.0002	επισκευή
394	10	+	41.08	0.0002	στόχο
395	10	+	41.08	0.0002	υπόλοιπα
396	10	+	41.08	0.0002	φτάνοντας
397	53	+	41.04	0.001	καμιά
398	16	+	40.69	0.0003	ταξί
399	26	+	40.5	0.0005	πλήθος
400	27	+	40.38	0.0005	υπήρχε
401	9	+	40.08	0.0002	αντιπαράσταση
402	9	+	40.08	0.0002	εντολής
403	9	+	40.08	0.0002	εξαρχής
404	9	+	40.08	0.0002	πάσο
405	9	+	40.08	0.0002	περιπτώσεις
406	9	+	40.08	0.0002	ποδήλατο
407	9	+	40.08	0.0002	προεκτάσεις
408	9	+	40.08	0.0002	προχωρήσουμε
409	9	+	40.08	0.0002	σταθμού
410	9	+	40.08	0.0002	υγιούς
411	11	+	39.97	0.0002	μοναξιάς
412	11	+	39.97	0.0002	περιοδικό
413	19	+	39.89	0.0003	διάβασε
414	28	+	39.79	0.0005	καθρέφτη

415	20	+	39.74	0.0004	λογής
416	108	+	39.52	0.002	είδε
417	15	+	39.41	0.0003	ολίγου
418	15	+	39.41	0.0003	σάββατο
419	50	+	39.26	0.0009	άνοιξε
420	28	+	39.26	0.0005	τέσσερα
421	80	+	39.24	0.0015	πολλά
422	30	+	38.94	0.0005	τούτη
423	34	+	38.93	0.0006	μείνει
424	13	+	38.71	0.0002	αλλαγή
425	13	+	38.71	0.0002	παντελόνι
426	19	+	38.13	0.0003	αποτέλεσμα
427	328	+	38.03	0.0058	αν
428	35	+	38.01	0.0006	ίσια
429	12	+	37.99	0.0002	βιτρίνα
430	12	+	37.99	0.0002	μπάλα
431	12	+	37.99	0.0002	παραδώσω
432	11	+	37.65	0.0002	ακρίβεια
433	11	+	37.65	0.0002	μπρούμυτα
434	11	+	37.65	0.0002	συγκέντρωση
435	23	+	37.41	0.0004	καινούργιο
436	16	+	37.26	0.0003	σύμφωνοι
437	162	+	37.18	0.0029	αυτός
438	13	+	37.14	0.0002	ανάσκελα
439	82	+	36.82	0.0015	ίσως
440	21	+	36.78	0.0004	μιλήσει
441	27	+	36.59	0.0005	πιάσει
442	117	+	36.51	0.0021	μπροστά
443	61	+	36.41	0.0011	άλλον
444	67	+	36.4	0.0012	πρώτα
445	156	+	36.32	0.0028	έχω
446	9	+	36.31	0.0002	δωματιάκι
447	9	+	36.31	0.0002	επίσημοι
448	9	+	36.31	0.0002	πλαζ
449	9	+	36.31	0.0002	ύποπτο
450	12	+	36.24	0.0002	αίσθηση
451	12	+	36.24	0.0002	θάλαμο
452	7	+	36.11	0.0001	ανάκρισης
453	7	+	36.11	0.0001	απίθανη
454	7	+	36.11	0.0001	αυτοκτονίες
455	7	+	36.11	0.0001	αυτοστιγμεί
456	7	+	36.11	0.0001	δελτίο
457	7	+	36.11	0.0001	εγκαρδιότητα
458	7	+	36.11	0.0001	εκπομπή
459	7	+	36.11	0.0001	ελενίτσας
460	7	+	36.11	0.0001	κατάκτηση
461	7	+	36.11	0.0001	μίνι
462	7	+	36.11	0.0001	περίπτωσή

463	7	+	36.11	0.0001	περιπέτειά
464	7	+	36.11	0.0001	πράκτορα
465	7	+	36.11	0.0001	τροχαίαις
466	27	+	36.08	0.0005	διάφορα
467	27	+	36.08	0.0005	μέγα
468	19	+	35.7	0.0003	απάντηση
469	34	+	35.7	0.0006	πολλή
470	27	+	35.58	0.0005	έξι
471	10	+	35.46	0.0002	άσφαλτο
472	10	+	35.46	0.0002	δράση
473	8	+	35.14	0.0001	αίθουσας
474	8	+	35.14	0.0001	απόχρωση
475	8	+	35.14	0.0001	εμφανιστεί
476	8	+	35.14	0.0001	λίπους
477	8	+	35.14	0.0001	τηλεόρασης
478	37	+	35.06	0.0007	πόδι
479	70	+	34.43	0.0013	εμείς
480	13	+	34.33	0.0002	προχωρούσε
481	18	+	34.07	0.0003	παρουσία
482	68	+	33.93	0.0012	ίδια
483	1214	+	33.85	0.0197	τον
484	116	+	33.79	0.0021	πόρτα
485	11	+	33.79	0.0002	σκύπει
486	11	+	33.79	0.0002	φάκελο
487	20	+	33.75	0.0004	περίεργο
488	20	+	33.75	0.0004	χ
489	15	+	33.71	0.0003	τέρμα
490	107	+	33.58	0.0019	φορά
491	19	+	33.48	0.0003	ολόκληρη
492	9	+	33.4	0.0002	απαγορεύεται
493	9	+	33.4	0.0002	μαντέψει
494	9	+	33.4	0.0002	συνειδήσή
495	9	+	33.4	0.0002	τηλεφώνημα
496	9	+	33.4	0.0002	φου
497	16	+	33.36	0.0003	καθίσει
498	18	+	33.3	0.0003	ανησυχία
499	14	+	33.28	0.0003	αθώος
500	14	+	33.28	0.0003	πήδημα
501	10	+	33.27	0.0002	ενάντια
502	10	+	33.27	0.0002	μοβ
503	10	+	33.27	0.0002	ρίγη
504	10	+	33.27	0.0002	σταθήκαμε
505	10	+	33.27	0.0002	ταχύτερο
506	13	+	33.06	0.0002	απλό
507	13	+	33.06	0.0002	πραγματικότητα
508	67	+	33.01	0.0012	έναν
509	20	+	32.45	0.0004	δεύτερος
510	348	+	32.21	0.0061	τώρα

511	23	+	32.17	0.0004	κάνανε
512	11	+	32.14	0.0002	ομολογώ
513	11	+	32.14	0.0002	συλλάβει
514	11	+	32.14	0.0002	υπόγειο
515	97	+	32.03	0.0018	νύχτα
516	20	+	31.82	0.0004	ύφος
517	12	+	31.79	0.0002	αδιέξοδο
518	12	+	31.79	0.0002	φωτογραφίες
519	15	+	31.78	0.0003	τηλεόραση
520	17	+	31.66	0.0003	ελπίζω
521	21	+	31.66	0.0004	ζήτημα
522	8	+	31.57	0.0001	αντιλαμπάνεσθε
523	8	+	31.57	0.0001	απροσδόκητη
524	8	+	31.57	0.0001	γλιστρήσει
525	8	+	31.57	0.0001	επαναλαμβάνω
526	8	+	31.57	0.0001	ευαίσθητος
527	8	+	31.57	0.0001	κιλά
528	8	+	31.57	0.0001	σακακιού
529	8	+	31.57	0.0001	στόχος
530	37	+	31.45	0.0007	δύναμη
531	25	+	31.41	0.0005	σιωπή
532	10	+	31.36	0.0002	άλφα
533	10	+	31.36	0.0002	έμπνευση
534	10	+	31.36	0.0002	συνέβησαν
535	23	+	31.13	0.0004	κατάσταση
536	9	+	31	0.0002	αλλιότικη
537	9	+	31	0.0002	αποκλειστικά
538	9	+	31	0.0002	ατύχημα
539	9	+	31	0.0002	σύγχυση
540	6	+	30.95	0.0001	fm
541	6	+	30.95	0.0001	ανατομική
542	6	+	30.95	0.0001	αναχώρηση
543	6	+	30.95	0.0001	ασπρούλης
544	6	+	30.95	0.0001	αστραπιαία
545	6	+	30.95	0.0001	βασικό
546	6	+	30.95	0.0001	γουικέντ
547	6	+	30.95	0.0001	διαβατηρίων
548	6	+	30.95	0.0001	εκνευρισμό
549	6	+	30.95	0.0001	ελέγχου
550	6	+	30.95	0.0001	ευθαλία
551	6	+	30.95	0.0001	ζητείται
552	6	+	30.95	0.0001	καθηλωμένος
553	6	+	30.95	0.0001	κρατούμενο
554	6	+	30.95	0.0001	μπλοκάρισμα
555	6	+	30.95	0.0001	ναύπλιο
556	6	+	30.95	0.0001	πληροφόρησε
557	6	+	30.95	0.0001	ποδοσφαίρου
558	6	+	30.95	0.0001	πολεμιστών

559	6	+	30.95	0.0001	προκήρυξη
560	6	+	30.95	0.0001	προκηρύξεων
561	6	+	30.95	0.0001	πρωτάθλημα
562	6	+	30.95	0.0001	πτωματάκι
563	6	+	30.95	0.0001	πυρήνες
564	6	+	30.95	0.0001	ρήγμα
565	6	+	30.95	0.0001	ρεσεψιόν
566	6	+	30.95	0.0001	σεβασμιότητα
567	6	+	30.95	0.0001	σιδηροδρομικός
568	6	+	30.95	0.0001	σλιπ
569	6	+	30.95	0.0001	συλλήψεις
570	6	+	30.95	0.0001	συλληφθέντες
571	6	+	30.95	0.0001	τηλεθεαται
572	6	+	30.95	0.0001	τηλεφωνικό
573	6	+	30.95	0.0001	τοματόζουμο
574	6	+	30.95	0.0001	τσακίστηκαν
575	6	+	30.95	0.0001	υποβάλουν
576	6	+	30.95	0.0001	υπόθεσης
577	6	+	30.95	0.0001	φάρμες
578	6	+	30.95	0.0001	χρυσανθέμων
579	19	+	30.79	0.0003	ευτυχώς
580	13	+	30.75	0.0002	κόλλησε
581	32	+	30.52	0.0006	έκανα
582	12	+	30.52	0.0002	ολόκληρος
583	18	+	30.44	0.0003	αλλάξει
584	34	+	30.38	0.0006	κρεβάτι
585	26	+	30.3	0.0005	πάντων
586	7	+	30.24	0.0001	ανεργία
587	7	+	30.24	0.0001	διάβαση
588	7	+	30.24	0.0001	ειδικό
589	7	+	30.24	0.0001	ερωτευμένων
590	7	+	30.24	0.0001	ευπρέπεια
591	7	+	30.24	0.0001	κουφόβραση
592	7	+	30.24	0.0001	μισάνοιχτη
593	7	+	30.24	0.0001	περιπλάνησή
594	7	+	30.24	0.0001	σωλήνα
595	14	+	30.22	0.0003	μολύβι
596	17	+	30.18	0.0003	πάτησε
597	29	+	30.06	0.0005	βάλει
598	34	+	30.05	0.0006	μάλλον
599	22	+	30.02	0.0004	δεσποινίς
600	16	+	30.02	0.0003	ολόκληρο
601	15	+	30.02	0.0003	σύμφωνα
602	43	+	29.94	0.0008	ώρες
603	1472	+	29.85	0.0232	με
604	10	+	29.65	0.0002	έπαιξα
605	10	+	29.65	0.0002	τίγρης
606	10	+	29.65	0.0002	τρένο

607	23	+	29.64	0.0004	μοναξιά
608	22	+	29.51	0.0004	γυαλιά
609	108	+	29.45	0.002	άλλη
610	37	+	29.34	0.0007	άνθρωπο
611	15	+	29.19	0.0003	σκέφτεται
612	90	+	29.08	0.0016	στις
613	19	+	28.96	0.0003	καληνύχτα
614	9	+	28.96	0.0002	τρίτου
615	8	+	28.85	0.0001	ένστικτο
616	8	+	28.85	0.0001	αυθμερόν
617	8	+	28.85	0.0001	δημόσιος
618	8	+	28.85	0.0001	επόμενο
619	8	+	28.85	0.0001	ολομόναχοι
620	8	+	28.85	0.0001	συλλόγου
621	8	+	28.85	0.0001	συμφώνησε
622	8	+	28.85	0.0001	σωλήνας
623	8	+	28.85	0.0001	φωτογραφίας
624	22	+	28.52	0.0004	αφήσει
625	18	+	28.51	0.0003	αποκλείεται
626	90	+	28.39	0.0016	ύστερα
627	41	+	28.38	0.0007	βάθος
628	12	+	28.22	0.0002	προσπάθησε
629	10	+	28.11	0.0002	ένταση
630	10	+	28.11	0.0002	κάλτσα
631	35	+	28.06	0.0006	περίμενε
632	11	+	27.98	0.0002	κοινωνίας
633	14	+	27.57	0.0003	σημεία
634	128	+	27.43	0.0023	λίγο
635	21	+	27.4	0.0004	εναντίον
636	23	+	27.34	0.0004	εκτός
637	18	+	27.31	0.0003	συνέβη
638	12	+	27.17	0.0002	πλήρη
639	62	+	27.04	0.0011	αυτήν
640	7	+	26.89	0.0001	αγαπητοί
641	7	+	26.89	0.0001	ελπίσει
642	7	+	26.89	0.0001	ενοχή
643	7	+	26.89	0.0001	εντυπωσιακό
644	7	+	26.89	0.0001	επιτύχει
645	7	+	26.89	0.0001	καθέκαστα
646	7	+	26.89	0.0001	καταστήματα
647	7	+	26.89	0.0001	κεντρικού
648	7	+	26.89	0.0001	κρεβατιού
649	7	+	26.89	0.0001	περιθώριο
650	7	+	26.89	0.0001	πληροφορία
651	7	+	26.89	0.0001	πορτατίφ
652	7	+	26.89	0.0001	προσωπικότητα
653	7	+	26.89	0.0001	πρόοδος
654	7	+	26.89	0.0001	ραδιόφωνα

655	7	+	26.89	0.0001	τρακ
656	7	+	26.89	0.0001	υπάρξει
657	15	+	26.88	0.0003	επίσης
658	13	+	26.82	0.0002	χτυπήσει
659	11	+	26.79	0.0002	έκφραση
660	10	+	26.71	0.0002	έκπληξη
661	10	+	26.71	0.0002	κόντρα
662	10	+	26.71	0.0002	παραμικρή
663	10	+	26.71	0.0002	σινεμά
664	10	+	26.71	0.0002	σωτηρίας
665	10	+	26.71	0.0002	χρειάστηκε
666	8	+	26.62	0.0001	ιανουαρίου
667	8	+	26.62	0.0001	κάλο
668	8	+	26.62	0.0001	κέρδιζε
669	8	+	26.62	0.0001	κλητήρας
670	8	+	26.62	0.0001	μαλακός
671	8	+	26.62	0.0001	ολόκληρα
672	8	+	26.62	0.0001	σταθμός
673	8	+	26.62	0.0001	συνοικία
674	38	+	26.55	0.0007	γρήγορα
675	21	+	26.44	0.0004	τρελός
676	30	+	26.29	0.0005	κούκλα
677	24	+	25.96	0.0004	άλογο
678	26	+	25.93	0.0005	τσιγάρο
679	5	+	25.79	0.0001	άσος
680	5	+	25.79	0.0001	αδιάβροχα
681	5	+	25.79	0.0001	αλλιώτικος
682	5	+	25.79	0.0001	αναρωτήθηκε
683	5	+	25.79	0.0001	αντεπίθεση
684	5	+	25.79	0.0001	απογευματινή
685	5	+	25.79	0.0001	απολαμβάνω
686	5	+	25.79	0.0001	αποχωρητήριο
687	5	+	25.79	0.0001	απροσδόκητα
688	5	+	25.79	0.0001	αρνείσθε
689	5	+	25.79	0.0001	αστιγματισμό
690	5	+	25.79	0.0001	γουλιές
691	5	+	25.79	0.0001	διάσταση
692	5	+	25.79	0.0001	διαίσθηση
693	5	+	25.79	0.0001	διαφημιστικά
694	5	+	25.79	0.0001	διευθύνσεως
695	5	+	25.79	0.0001	δουλεύανε
696	5	+	25.79	0.0001	εισοδήματος
697	5	+	25.79	0.0001	εκδήλωσή
698	5	+	25.79	0.0001	ενας
699	5	+	25.79	0.0001	εξίσου
700	5	+	25.79	0.0001	εξεγερμένοι
701	5	+	25.79	0.0001	εξόρμηση
702	5	+	25.79	0.0001	επειδη

703	5	+	25.79	0.0001	επώνυμο
704	5	+	25.79	0.0001	εσπερινά
705	5	+	25.79	0.0001	εχει
706	5	+	25.79	0.0001	εχω
707	5	+	25.79	0.0001	θερμοκρασίας
708	5	+	25.79	0.0001	καθεστώτα
709	5	+	25.79	0.0001	καλογρέζα
710	5	+	25.79	0.0001	καλογρέζας
711	5	+	25.79	0.0001	καπό
712	5	+	25.79	0.0001	κατα
713	5	+	25.79	0.0001	κεραυνού
714	5	+	25.79	0.0001	κρατηθεί
715	5	+	25.79	0.0001	λεωφόρου
716	5	+	25.79	0.0001	λογιστού
717	5	+	25.79	0.0001	ματ
718	5	+	25.79	0.0001	νεκροτομείο
719	5	+	25.79	0.0001	οικονομικούς
720	5	+	25.79	0.0001	ολοκληρωτικά
721	5	+	25.79	0.0001	ουδετέρου
722	5	+	25.79	0.0001	πέτο
723	5	+	25.79	0.0001	παίκτης
724	5	+	25.79	0.0001	παράβαση
725	5	+	25.79	0.0001	περιεργάστηκε
726	5	+	25.79	0.0001	πιθανότητες
727	5	+	25.79	0.0001	προχωρείτε
728	5	+	25.79	0.0001	πρόταση
729	5	+	25.79	0.0001	στραβοκοίταξε
730	5	+	25.79	0.0001	συμμετοχή
731	5	+	25.79	0.0001	συντονιστικής
732	5	+	25.79	0.0001	συστημένα
733	5	+	25.79	0.0001	σχετική
734	5	+	25.79	0.0001	σούου
735	5	+	25.79	0.0001	τελείες
736	5	+	25.79	0.0001	τετράστιχο
737	5	+	25.79	0.0001	τετρα
738	5	+	25.79	0.0001	τζίμης
739	5	+	25.79	0.0001	τομεάρχου
740	5	+	25.79	0.0001	τσίκλες
741	5	+	25.79	0.0001	υποβάλει
742	5	+	25.79	0.0001	υψωνότανε
743	5	+	25.79	0.0001	φόντου
744	5	+	25.79	0.0001	όσι
745	11	+	25.68	0.0002	μήνυμα
746	9	+	25.6	0.0002	δάγκωσε
747	9	+	25.6	0.0002	χαμός
748	39	+	25.57	0.0007	ήξερε
749	42	+	25.52	0.0008	δυνατά
750	15	+	25.48	0.0003	ακούτε

751	49	+	25.45	0.0009	πάρει
752	10	+	25.43	0.0002	απόσταση
753	10	+	25.43	0.0002	παίξει
754	32	+	25.41	0.0006	πρώτος
755	43	+	25.38	0.0008	άνθρωποι
756	6	+	25.36	0.0001	άμεση
757	6	+	25.36	0.0001	αναγκαστικά
758	6	+	25.36	0.0001	δεδομένη
759	6	+	25.36	0.0001	εξώφυλλο
760	6	+	25.36	0.0001	ετσι
761	6	+	25.36	0.0001	κείμενο
762	6	+	25.36	0.0001	κερκίδα
763	6	+	25.36	0.0001	κομπιούτερ
764	6	+	25.36	0.0001	μηχανουργείο
765	6	+	25.36	0.0001	μονά
766	6	+	25.36	0.0001	μποξ
767	6	+	25.36	0.0001	παράλληλα
768	6	+	25.36	0.0001	προϊσταμένου
769	6	+	25.36	0.0001	ροδοπέταλα
770	6	+	25.36	0.0001	σιντριβάνι
771	6	+	25.36	0.0001	συγκεκριμένα
772	6	+	25.36	0.0001	τουαλέτες
773	6	+	25.36	0.0001	τρυπώσει
774	6	+	25.36	0.0001	υπολογίσει
775	6	+	25.36	0.0001	ψύλλων
776	27	+	25.29	0.0005	λάθος
777	14	+	25.24	0.0003	πρόφτασε
778	12	+	25.24	0.0002	τριαντάφυλλο
779	23	+	25.23	0.0004	αρχίσει
780	50	+	25	0.0009	πήγαινε
781	15	+	24.82	0.0003	μάθημα
782	25	+	24.81	0.0005	βάρος
783	8	+	24.73	0.0001	εσώρουχα
784	8	+	24.73	0.0001	κενό
785	8	+	24.73	0.0001	πορεία
786	11	+	24.65	0.0002	πρόταση
787	11	+	24.65	0.0002	συμπέρασμα
788	21	+	24.64	0.0004	τρίτη
789	31	+	24.63	0.0006	τσέπη
790	3741	+	24.58	0.0481	και
791	14	+	24.52	0.0003	τιμόνι
792	298	+	24.43	0.0053	είπε
793	55	+	24.36	0.001	γίνεται
794	7	+	24.36	0.0001	ζαβολιάρη
795	7	+	24.36	0.0001	παρατήρηση
796	7	+	24.36	0.0001	προφτάσει
797	7	+	24.36	0.0001	συμπεριφορά
798	7	+	24.36	0.0001	τέταρτη

799	19	+	24.19	0.0003	φώτα
800	9	+	24.18	0.0002	αριθμό
801	9	+	24.18	0.0002	γραβάτα
802	9	+	24.18	0.0002	ελάχιστο
803	9	+	24.18	0.0002	παραμικρό
804	9	+	24.18	0.0002	ποδόσφαιρο
805	18	+	24.05	0.0003	καινούργια
806	20	+	23.94	0.0004	υπέρ
807	14	+	23.83	0.0003	επτά
808	11	+	23.68	0.0002	κοφτά
809	11	+	23.68	0.0002	προσέξει
810	12	+	23.51	0.0002	θαυμάσια
811	50	+	23.49	0.0009	μόνος
812	10	+	23.16	0.0002	ακουστικό
813	14	+	23.16	0.0003	γροθιά
814	10	+	23.16	0.0002	κορδόνι
815	14	+	23.16	0.0003	περίστροφο
816	10	+	23.16	0.0002	προσπάθεια
817	1614	+	23.16	0.0251	την
818	8	+	23.09	0.0001	άποψη
819	8	+	23.09	0.0001	βλάβη
820	8	+	23.09	0.0001	εμφάνιση
821	8	+	23.09	0.0001	οριστικά
822	8	+	23.09	0.0001	φτιάξει
823	20	+	23.07	0.0004	αγωνία
824	34	+	22.93	0.0006	ίδιος
825	9	+	22.89	0.0002	στροφή
826	9	+	22.89	0.0002	συν
827	13	+	22.87	0.0002	ραντεβού
828	11	+	22.76	0.0002	περιοχή
829	11	+	22.76	0.0002	τραβήξει
830	12	+	22.71	0.0002	βίας
831	81	+	22.57	0.0015	τρεις
832	15	+	22.37	0.0003	είσοδο
833	15	+	22.37	0.0003	σακάκι
834	44	+	22.36	0.0008	αύριο
835	7	+	22.32	0.0001	απόδειξη
836	7	+	22.32	0.0001	βιασύνη
837	7	+	22.32	0.0001	διάλειμμα
838	7	+	22.32	0.0001	συγκινεί
839	7	+	22.32	0.0001	συνταξιούχος
840	7	+	22.32	0.0001	τρελαίνομαι
841	7	+	22.32	0.0001	φιλική
842	6	+	22.27	0.0001	άγνωστοι
843	6	+	22.27	0.0001	δράστης
844	6	+	22.27	0.0001	επίσημο
845	6	+	22.27	0.0001	επιστρέψουμε
846	6	+	22.27	0.0001	επιστροφή

847	6	+	22.27	0.0001	εφιάλτης
848	6	+	22.27	0.0001	λήξει
849	6	+	22.27	0.0001	μεταφέρουν
850	6	+	22.27	0.0001	μονίμως
851	6	+	22.27	0.0001	μπουκέτο
852	6	+	22.27	0.0001	οκεί
853	6	+	22.27	0.0001	πίστα
854	6	+	22.27	0.0001	παρόντος
855	6	+	22.27	0.0001	περιεργάζεται
856	6	+	22.27	0.0001	προχωρήσω
857	6	+	22.27	0.0001	στοά
858	6	+	22.27	0.0001	συνέλαβαν
859	6	+	22.27	0.0001	ψύχραιμος
860	10	+	22.14	0.0002	έγραψα
861	10	+	22.14	0.0002	κρεβάτια
862	69	+	22.04	0.0013	μόλις
863	28	+	21.98	0.0005	χρειάζεται
864	12	+	21.95	0.0002	κανονικά
865	12	+	21.95	0.0002	περνώντας
866	24	+	21.95	0.0004	χρονών
867	29	+	21.92	0.0005	αρχή
868	11	+	21.9	0.0002	μικρές
869	15	+	21.81	0.0003	πιστόλι
870	9	+	21.71	0.0002	αντίθετα
871	9	+	21.71	0.0002	γεγονότα
872	9	+	21.71	0.0002	μέτρο
873	9	+	21.71	0.0002	μπορέσει
874	18	+	21.68	0.0003	σίγουρα
875	66	+	21.64	0.0012	έχουν
876	8	+	21.64	0.0001	εξωτερικό
877	8	+	21.64	0.0001	θέματα
878	8	+	21.64	0.0001	μοναδικό
879	8	+	21.64	0.0001	οδό
880	8	+	21.64	0.0001	πανεπιστημίου
881	24	+	21.62	0.0004	ανθρώπου
882	1	-	9544.37	0	l
883	65	-	521.81	0.0011	εις
884	20	-	503.47	0.0004	κ
885	198	-	425.69	0.0034	σου
886	19	-	338.21	0.0003	απ
887	58	-	264.36	0.001	μα
888	457	-	232.98	0.0076	κι
889	789	-	197.22	0.0125	μου
890	1	-	186.5	0	ήτο
891	93	-	160.76	0.0016	μ
892	7	-	135.35	0.0001	τας
893	3	-	134.1	0.0001	απάνω
894	889	-	128.73	0.0141	της

895	132	-	114.35	0.0023	σαν
896	4	-	103.29	0.0001	ό
897	6	-	99.22	0.0001	αχ
898	29	-	75.98	0.0005	διά
899	42	-	69.99	0.0008	πάλι
900	3	-	69.39	0.0001	βρε
901	1207	-	67.64	0.0186	τα
902	1	-	67.62	0	μίαν
903	6	-	64.54	0.0001	αγάπη
904	2	-	61.92	0	τό
905	3	-	60.87	0.0001	είν
906	1	-	60.56	0	έκαμε
907	15	-	59.75	0.0003	έλα
908	3	-	59.41	0.0001	μόνον
909	4	-	55.43	0.0001	ω
910	70	-	54.89	0.0013	πού
911	91	-	53.48	0.0016	τ
912	2	-	50.3	0	κυρά
913	5	-	46.52	0.0001	κόρη
914	23	-	43.99	0.0004	έπειτα
915	47	-	42.78	0.0008	κάτω
916	24	-	39.97	0.0004	ποτέ
917	24	-	37.4	0.0004	μέρα
918	10	-	36.34	0.0002	σένα
919	3	-	35.98	0.0001	τόσον
920	9	-	35.94	0.0002	θεός
921	3	-	35.41	0.0001	ρε
922	3	-	34.71	0.0001	άμα
923	1	-	34.71	0	μαρία
924	96	-	34.64	0.0017	μη
925	1	-	34.41	0	ολίγον
926	1	-	34.26	0	κρασί
927	8	-	33.99	0.0001	θες
928	1	-	33.96	0	γω
929	3	-	32.34	0.0001	κυρ
930	29	-	31.46	0.0005	όπου
931	24	-	30.55	0.0004	κεφάλι
932	9	-	30.37	0.0002	πες
933	2	-	29.85	0	στου
934	48	-	29.62	0.0009	πια
935	24	-	29.39	0.0004	αφού
936	4	-	28.95	0.0001	διότι
937	1	-	28.86	0	βουνά
938	2	-	28.57	0	μωρέ
939	65	-	28.24	0.0012	αυτή
940	8	-	28.01	0.0001	οποίον
941	8	-	27.65	0.0001	πατέρα
942	18	-	26.13	0.0003	λόγια

943	13	-	26	0.0002	αι
944	24	-	25.99	0.0004	καθώς
945	54	-	25.84	0.001	καρδιά
946	5	-	25.25	0.0001	επάνω
947	1	-	24.85	0	οπού
948	189	-	24.8	0.0033	των
949	8	-	24.45	0.0001	τίποτε
950	1	-	24.26	0	πράμα
951	125	-	23.87	0.0022	ως
952	29	-	23.84	0.0005	μες
953	2	-	23.61	0	παπάς
954	21	-	23.48	0.0004	κυρία
955	21	-	23.48	0.0004	ξέρεις
956	8	-	23.16	0.0001	μέρος
957	1	-	23.08	0	στιγμήν
958	2	-	22.77	0	πάντοτε
959	1	-	22.64	0	π
960	17	-	21.93	0.0003	ακόμη
961	13	-	21.57	0.0002	μητέρα

Πίνακας 2. Λέξεις-κλειδιά από τη σύγκριση του ΣΚΣ με το ΣΕΚ20

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία στοχεύει στη μελέτη των γλωσσικών επιλογών του Αντώνη Σαμαράκη, που είναι σημαντικές για τη διαμόρφωση του ύφους του, σε ένα σώμα κειμένων 110.280 λέξεων, το οποίο δημιουργήθηκε για τους σκοπούς της εργασίας. Το σώμα κειμένων που μελετήθηκε αποτελείται από τα έργα *Ζητείται Ελπίς*, *Το λάθος*, *Το διαβατήριο* και *Εν ονόματι*, και καλύπτει τέσσερις δεκαετίες (1950, 1960, 1970 και 1990). Για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν τα μεθοδολογικά εργαλεία της γλωσσολογίας σωμάτων κειμένων, όπως οι λέξεις-κλειδιά και οι συμφραστικοί πίνακες. Πιο συγκεκριμένα, υπολογίστηκαν οι λέξεις-κλειδιά του Σώματος Κειμένων Σαμαράκη (ΣΚΣ) σε σχέση με λογοτεχνικό υποσώμα του Σώματος Ελληνικών Κειμένων (ΣΕΚ, 1990-2010) και του Διαχρονικού Σώματος Ελληνικών Κειμένων του 20ού αιώνα (ΣΕΚ20, 1900-1989), δηλαδή οι στατιστικά σημαντικές λέξεις για το ΣΚΣ. Εστίασαμε σε πέντε βασικές κατηγορίες λέξεων-κλειδιών, που μελετήθηκαν περαιτέρω: θεματικό λεξιλόγιο, δηλαδή λεξιλόγιο που συνδέεται με το περιεχόμενο των κειμένων, λεξιλόγιο που συνδέεται με τη γλωσσική ποικιλότητα, δηλαδή εναλλακτικούς τύπους ρημάτων γ' προσώπου και γραμματικών λέξεων, αναφομοιώτα δάνεια, δηλαδή λέξεις που προέρχονται από άλλες γλώσσες και που δεν έχουν αφομοιωθεί μορφολογικά, και λεξιλόγιο της καθαρεύουσας. Το λεξιλόγιο αυτό μελετήθηκε αναλυτικότερα με τη χρήση συμφραστικών πινάκων έτσι ώστε να εντοπιστούν προτιμήσεις του Σαμαράκη σε συγκεκριμένα γλωσσικά στοιχεία, που δίνουν πληροφορίες για το ύφος του λογοτέχνη. Από τα ευρήματα της έρευνας επιβεβαιώθηκε η παρατήρηση που έχει γίνει στη βιβλιογραφία για το απλό και καθημερινό ύφος του Σαμαράκη, με αρκετά στοιχεία του προφορικού λόγου, όπως τα ρήματα γ' προσώπου σε -ε (π.χ. *ήτανε* έναντι του *ήταν*) και τα αναφομοιώτα δάνεια. Παράλληλα, παρατηρήσαμε ότι ο συγγραφέας επιλέγει συχνούς στη χρήση γραμματικούς τύπους και όχι τύπους που εμφανίζονται περισσότερο σε λογοτεχνικά κείμενα (όπως το αντιθετικό *μα* και το ειδικό *πως*) δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο ένα μοντέρνο λογοτεχνικό ύφος που δεν ακολουθεί πιο παραδοσιακές υφολογικές επιλογές των λογοτεχνικών κειμένων. Τέλος, η στατιστικά σημαντική στο έργο του χρήση λεξιλογίου της καθαρεύουσας βρέθηκε ότι εντοπίζεται σε συγκεκριμένα σημεία του κειμένου και ότι συνδέεται κυρίως με συγκεκριμένους χαρακτήρες, όπως κρατικούς λειτουργούς και όργανα της τάξης, δημιουργώντας ένα επίσημο, ανοίκειο και συχνά ειρωνικό ύφος. Τα ευρήματα αυτά επιβεβαιώνουν ανάλογες παρατηρήσεις για τη χρήση της καθαρεύουσας από τον Σαμαράκη.

Λέξεις-κλειδιά: Αντώνης Σαμαράκης, γλωσσικές επιλογές, δάνεια, εναλλακτικοί τύποι, θεματικό λεξιλόγιο, καθαρεύουσα, υφολογία σωμάτων κειμένων

Abstract

This thesis aims at studying linguistic choices in the work of Antonis Samarakis by means of a 110,280 word corpus, which was created with this purpose. The corpus includes his novels *Ζητείται Ελπίς* (*Hope is wanted*), *Το λάθος* (*The Mistake*), *Το διαβατήριο* (*The Passport*) and *Εν ονόματι* (*In the name*), written in a different decade each (1950, 1960, 1970 and 1990, respectively). Data were analysed by corpus linguistics tools including concordances and keywords. In particular, keywords in the Samarakis corpus were identified by using as reference corpora the Corpus of Greek Texts (CGT, 1990-2010) and the Diachronic Corpus of Greek of the 20th Century (Greek Corpus 20, 1900-1989). Five basic categories of keywords were studied, namely: topical vocabulary (i.e. vocabulary that relates to the text content), vocabulary related to language variation, including variants for 3rd person verbs and grammatical words, non-assimilated loans (i.e. words that derive from other words and have not been morphologically adapted to Greek) and katharevousa vocabulary. These words were further studied through concordances so as to indicate the author's preferences for specific linguistic items, which relate to Samarakis' style. Research findings confirmed the literature on Samarakis' plain, everyday style, pointing to several instances of spoken discourse such as 3rd person verbs in -ε (e.g. *ήτανε* vs. *ήταν*) and non-assimilated loans. At the same time, it was found that the author chooses grammatical forms that are frequent in use rather than forms that are mainly found in literary works (such as the contrastive conjunction *μα* and the complementizer *πως*), contributing thus to a modern literary style that deviates from traditional stylistic choices of literary texts. Lastly, the statistically significant use of katharevousa vocabulary in Samarakis' work was found to occur at specific points in the text and is mainly related with specific characters such as state officials and the police, adding to an official, non-familiar and often ironic style. This finding also concurs with remarks in the literature about the use of katharevousa by Samarakis.

Keywords: Antonis Samarakis, linguistic choices, loans, variants, topical vocabulary, katharevousa, corpus stylistics